

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PLANU URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWA KOMAŃCZA

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNIE

wg stanu na dzień 1 stycznia 2016 r.

WYKONAWCA:

UCZESTNICZĄCY:

Przemysł 2015 r.

Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemysłu,
ul. Wysockiego 46A, 37-700 Przemysł, tel 16 6705281, fax. 16 6705519
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl, <http://www.buligl.pl>

Wykonano na zlecenie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
Krosno 2015

Wykonawca
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu
ul. Wysockiego 46a, 37-700 Przemyśl
tel. (16) 670 52 81, faks (16) 670 55 19
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl
www.przemysl.buligl.pl

Prognozę opracował:
mgr inż. Leszek Reizer

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	5
1.1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	5
2. INFORMACJE OGÓLNE	9
2.1. Podstawa prawna, cel i zakres prognozy oddziaływania planu urzędzenia lasu na środowisko	9
2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu <i>Prognozy</i>	16
2.3. Zawartość planu urzędzenia lasu	18
2.4. Główne cele planu urzędzenia lasu	19
2.5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposób w jaki zostały uwzględnione w <i>Planie</i>	21
2.6. Powiązania <i>Planu</i> z innymi dokumentami, w tym dokumentami w zasięgu działania nadleśnictwa, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny oddziaływania na środowisko.....	24
2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień <i>Planu</i> oraz częstotliwość jej przeprowadzania	27
2.8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	28
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	29
3.1. Istniejący stan środowiska na obszarze Nadleśnictwa	29
3.1.1. Położenie Nadleśnictwa	29
3.1.2. Klimat.....	30
3.1.3. Powietrze.....	31
3.1.4. Wody	31
3.1.5. Gleby, typy siedliskowe lasu	33
3.1.6. Lasy	35
3.1.7. Formy ochrony przyrody występujące w Nadleśnictwie Komańcza	44
3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	65
3.3. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną	66
3.4. Istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji <i>Planu</i>	66
3.5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji <i>Planu</i>	67
4. OCENA WPŁYWU PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000.....	69
4.1. Oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko.....	69
4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	69
4.1.2. Oddziaływanie na ludzi.....	70

4.1.3. Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione	71
4.1.4. Oddziaływanie na wodę	88
4.1.5. Oddziaływanie na powietrze	90
4.1.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	90
4.1.7. Oddziaływanie na krajobraz	90
4.1.8. Oddziaływanie na klimat.....	90
4.1.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne	90
4.1.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	91
4.1.11. Zestawienie zbiorcze wpływu <i>Planu</i> na środowisko	92
4.2. Oddziaływanie <i>Planu</i> na siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy siedliskowej.....	93
4.3. Oddziaływanie <i>Planu</i> na obszary Natura 2000	102
4.3.1. Oddziaływanie na obszar „Bieszczady” PLC 180001	103
4.3.2. Oddziaływanie na obszar „Ostoja Jaślicka” PLH 180014	145
4.3.3. Oddziaływanie na obszar „Dorzecze Górnego Sanu” PLH 180021	160
4.3.4. Oddziaływanie na obszar „Beskid Niski” PLB 180002.....	164
4.3.5. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na integralność obszarów Natura 2000.....	179
5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W <i>PLANIE</i>	180
6. DOKUMENTACJA UZUPEŁNIAJĄCA	181
6.1. Mapa przeglądowa obszarów chronionych	181
6.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów.....	181
6.3. Literatura i materiały źródłowe wykorzystane w opracowaniu <i>Prognozy</i>	186
7. ZAŁĄCZNIKI	190

1. WSTĘP

1.1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza na okres od 01.01.2016 do 31.12.2025 (zwana dalej *Prognozą*). Jej celem jest określenie wpływu na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza (zwanego dalej *Planem*), w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt oraz ich siedliska. Opracowanie zawiera ogólne informacje o podstawach prawnych sporządzania planu urządzenia lasu i prognozy, ich powiązaniach z innymi dokumentami, krótką charakterystykę dokumentu jakim jest plan urządzenia lasu oraz informacje o metodach i źródłach danych wykorzystanych przy sporządzaniu niniejszej *Prognozy*.

Podstawą formalną do sporządzenia *Prognozy* jest umowa Nr 2710-7/13 z dnia 07.02.2014 r., zawarta pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano głównie metody analiz przestrzennych polegające na analizie danych zamieszczonych w planie urządzenia lasu, a w szczególności w opisach taksacyjnych, bazach danych i na warstwach numerycznych. Dane o występowaniu siedlisk przyrodniczych i gatunków zebrano w oparciu o informacje będące w posiadaniu Nadleśnictwa Komańcza, RDLP w Krośnie, PTO, KOO, RDOŚ w Rzeszowie, WIOŚ, GIOŚ, ZBS PAN oraz dane, które zgromadzono podczas urzędniowych prac inwentaryzacyjnych oraz pozyskano w trakcie analizy publikacji i materiałów niepublikowanych. Ocenę wyników analiz oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz informacjach zawartych w stosownych publikacjach naukowych.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza na okres od 01.01.2016 r. do 31.12.2025 r. jest podstawowym dokumentem, na którym opiera się gospodarka leśna. Obowiązek sporządzania planu urządzenia lasu jest wymogiem prawnym, gdyż gospodarowanie lasem i jego zasobami w Nadleśnictwie według zasady zrównoważonego rozwoju może odbywać się tylko według ważnego (zatwierdzonego przez Ministra Środowiska) planu.

Plan obejmuje:

- ogólny opis lasów nadleśnictwa zawierający wyniki inwentaryzacji stanu lasu, ocenę gospodarki Nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu, plan na kolejne 10-lecie oraz zestawienia tabelaryczne i wykazy,
- program ochrony przyrody, zawierający opis środowiska przyrodniczego oraz metod jego ochrony i modyfikacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych pod kątem ochrony przyrody,
- opis taksacyjny lasu, zawierający szczegółową inwentaryzację, ocenę stanu lasu, projektowane zabiegi gospodarcze i ochronne,
- wykazy cięć rębnych i przedrębnych,
- materiały kartograficzne (mapy o różnej treści i skali),

- leśną mapę numeryczną, zawierającą bazy geometryczne zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa, której dane przechowywane są w formacie wektorowym.

Główne cele planów urządzenia lasu opisane są w Instrukcji zarządzania lasu. W Nadleśnictwie Komańcza głównym celem *Planu* jest zachowanie ekosystemów leśnych przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi przezeń funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany przez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie objętym *Planem* (czyli w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej), ustalonych na różnych szczeblach planowania, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach Unii Europejskiej (siedliskowej i ptasiej), konwencjach (o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej), programach (Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej).

Plan jest powiązany z różnymi innymi planami obejmującym obszar nadleśnictwa, w tym z planami urządzenia lasu sąsiednich nadleśnictw, programami ochrony środowiska, planami zagospodarowania przestrzennego, itp. W toku analizy nie stwierdzono, aby był możliwy do wykazania negatywny łączny wpływ na środowisko ustaleń *Planu* i wymienionych dokumentów.

Nadleśnictwo Komańcza, obejmujące powierzchnię **21630,41** ha, położone jest w południowej części województwa podkarpackiego, w powiecie sanockim, w obrębie gminy Komańcza, przy granicy z Słowacją. Grunty nadleśnictwa stanowią w zasadzie - poza kilkoma małymi fragmentami - jeden zwarty kompleks, stanowiący 99,6% całej jego powierzchni. Lesistość w granicach zasięgu Nadleśnictwa wynosi 75,3%. Lasy ochronne stanowią 94% powierzchni, co świadczy o znacznej roli nadleśnictwa w realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasów. Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany jest buk, którego udział powierzchniowy w lasach nadleśnictwa wynosi 45%, a dominującym typem siedliskowym lasu jest las górski świeży, z udziałem wynoszącym 96%. Zmienność typologiczna gleb Nadleśnictwa Komańcza jest stosunkowo niewielka. Dominują gleby brunatne (97% powierzchni), odznaczające się dużą szkieletowością. Klimat obszaru jest ostry, cechujący się stałym zagrożeniem od przymrozków (głównie wiosennych), długim zaleganiem pokrywy śnieżnej i silnymi wiatrami. Nie stwierdzono, aby położenie omawianego obszaru oraz charakter planowanych zabiegów ujętych w *Planie* mogły oddziaływać negatywnie transgranicznie na środowisko.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się szereg form ochrony przyrody wymienionych w ustawie o ochronie przyrody. Są to:

- OSO „Bieszczady” i „Beskid Niski”,
- projektowane SOO „Bieszczady”, „Ostoja Jaśliska”, „Dorzecze Górnego Sanu”,
- Ciśniańsko – Wetliński Park Krajobrazowy i Jaśliski Park Krajobrazowy,
- Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- rezerwaty przyrody: „Źródłiska Jasiołki”, „Przełom Osławy pod Duszatnem” i "Związło",

- 6 pomników przyrody ożywionej (1 poza terenem Nadleśnictwa),
- 3 pomnik przyrody nieożywionej (1 poza terenem Nadleśnictwa),
- rośliny i grzyby chronione (51) oraz zwierzęta chronione (187).

Plan nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do głównych problemów ochrony środowiska na terenie Nadleśnictwa zaliczono: brak planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla form ochrony wymagających takich planów, brak pełnych inwentaryzacji zwierząt i roślin podlegających ochronie.

Ewentualny brak realizacji ustaleń *Planu* niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Przede wszystkim jego sporządzenie jest wymogiem ustawowym, z którego nie można zrezygnować.

W ramach *Prognozy oddziaływania Planu* na środowisko, przeanalizowano:

- oddziaływanie na różnorodność biologiczną na 3 poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym. Wskazano zapisy umieszczone w *Planie*, pozwalające zminimalizować ryzyko obniżenia różnorodności biologicznej poprzez stosowanie właściwych naturalnych składów gatunkowych, ochronę stanowisk i siedlisk gatunków,
- oddziaływanie na rośliny i zwierzęta. Nie stwierdzono, aby zapisy *Planu* w połączeniu z ich modyfikacjami zamieszczonymi w programie ochrony przyrody mogły powodować istotne zagrożenie dla tych gatunków,
- oddziaływanie na wodę – ustalenia *Planu* nie wpływają negatywnie na wody znajdujące się na terenie nadleśnictwa,
- oddziaływanie na powietrze – nie stwierdzono negatywnego wpływu zapisów *Planu* na powietrze atmosferyczne,
- oddziaływanie na krajobraz – nie stwierdzono negatywnego wpływu zapisów *Planu* na krajobraz,
- oddziaływanie na klimat – gospodarka leśna poprzez promowanie trwałego rozwoju lasów w Polsce sprzyja zachowaniu korzystnego wpływu lasów na klimat, akumulację CO₂ oraz zapobieganie powstawaniu pożarów (jako czynnika uwalniającego CO₂),
- oddziaływanie na zasoby naturalne – głównym celem planowania urządzeniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości użytkowania zasobów przyrodniczych, głównie odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Nie stwierdzono, aby ustalenia *Planu* mogły oddziaływać negatywnie na inne zasoby naturalne,
- oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – nie stwierdzono negatywnego wpływu na te elementy.

Osobno analizowanym i ocenianym zagadnieniem jest wpływ ustaleń *Planu* na siedliska przyrodnicze. Przeprowadzono analizę oddzielnie dla każdego siedliska przyrodniczego. W żadnym wypadku nie wykazano możliwego, znacząco negatywnego wpływu realizacji zapisów *Planu*, natomiast wykazano pozytywny

wpływ związany z procesem przebudowy i ograniczeniem roli sosny na siedliskach lasowych. Sposób doboru typów drzewostanu wyklucza możliwość wprowadzenia gatunków niepożądanych w obręb siedlisk przyrodniczych, jednocześnie wskazując jaki skład gatunkowy powinien być kształtowany w trakcie cięć rębnych i przedrębnych. Będzie to miało pozytywny wpływ na stan leśnych siedlisk przyrodniczych.

W toku analizy zapisów *Planu* nie stwierdzono negatywnego wpływu na integralność obszarów Natura 2000. Również analiza rozwiązań alternatywnych nie wskazała na konieczność modyfikacji w tym zakresie. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów *Planu* odbywał się podczas Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej, w których do udziału byli zapraszani również przedstawiciele społeczeństwa.

Wniosek: Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów oraz spójność sieci Natura 2000.

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. PODSTAWA PRAWNA, CEL I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania *Planu* na środowisko została opracowana na podstawie umowy Nr 2710-7/13 z dnia 07.02.2014 r., zawartej pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu.

Zakres prac został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Krośnie (jako sporządzającego projekt planu) z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie. Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie określony został w pismach: RDOŚ w Rzeszowie z dnia 19.11.2013 r. znak WPN.410.3.7.2013.GR-2 oraz PPWIS z dnia 11.10.2013 r. znak SNZ.9020.3.128.2013.RD.

Prognoza sporządzona została wg stanu na dzień 01.01.2016 r. Dotyczy zadań zaprojektowanych do wykonania w trakcie obowiązywania *PUL* i zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach oraz powiązaniach z innymi dokumentami, w tym: opis zawartości, dane dotyczące obszaru, zestawienie powierzchni wraz z informacją o powierzchni planowanych gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz zestawienie zadań (nazwanych i wymienionych w ustawie o lasach i oraz w stosownej decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu), krótki opis celów projektowanego dokumentu oraz powiązania funkcjonalne z innymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, sporządzone na podstawie obowiązujących aktów prawnych, ogólną analizę potencjalnego wpływu zapisów planu urządzenia lasu na obszary Natura 2000, gatunki i ich siedliska;
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu *Prognozy* obejmujące: opis przyjętej metodyki sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu na podstawie dostępnych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz wyszczególnienie wykorzystanych do sporządzenia *Prognozy* dokumentów i materiałów, dla zakresu prognozy określonego w art. 51 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie (OOŚ);
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania, w tym: opis metody monitorowania realizacji obligatoryjnych zadań gospodarczych przez organ nadzorujący;
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- f) analizę i ocenę następujących zagadnień:
 - istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu, określenie potencjalnych zmian w ich stanie w przypadku zaniechania realizacji wskazań planu urządzenia lasu;

- stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- zidentyfikowanych problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z postanowień art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą OOS.

Akty prawne na podstawie, których wykonano Prognozę:

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków** (Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, L20/7 26.1.2010 rozdz. IV str. 30, M.P. 2011 nr 38 poz. 425);
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko** (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
– wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE** (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 466) - wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory** (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne,

rozd. 15, t. 2, str. 102) – wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

- **Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu** (Dz. Urz. UE L 243/56/z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie Wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357);
- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.); art. 5 stanowi, że: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.” Oznacza to, że ochrona środowiska zaliczona została do pryncypiów ustrojowych państwa, a ma być realizowana w myśl zasad zrównoważonego rozwoju;
- **Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju** (Dz. U. Nr 97, poz. 1051) – gwarantuje trwanie w czasie i nienaruszalność lasów Skarbu Państwa, uznanych za strategiczny zasób naturalny i ma duże znaczenie w szerokim wdrażaniu idei zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. W myśl tej ustawy powinny być one utrzymywane, powiększane i doskonalone „zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w interesie dobra ogólnego”;
- **Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych** (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 909) – reguluje zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów. Ogranicza ich przeznaczanie na cele nierolnicze lub nieleśne;
- **Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.** (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) – określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Artykuł 8 tej ustawy stanowi, że: Polityki, strategie, plany lub programy dotyczące w szczególności przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu powinny uwzględniać zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju;
- **Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie** (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1789, z późn. zm.) – określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i

naprawę szkód w środowisku. Ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143/56 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357);

- **Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r.** – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469);
- **Ustawa z dnia 27 marca 2003 r.** o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 199) – określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, a także zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy;
- **Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r.** o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) – określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków;
- **Ustawa z dnia 13 października 1995 r.** – Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, z późn. zm.) – art. 1 tej ustawy określa łowiectwo jako element ochrony środowiska, w rozumieniu ustawy oznaczający ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, a art. 2 stanowi, że zwierzęta łowne w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią dobro Skarbu Państwa;
- **Ustawa z dnia 28 września 1991 r.** o lasach (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1153, z późn. zm.) - określa zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych (bez względu na formę ich własności) oraz przedstawia zasady gospodarki leśnej. Promowana trwale zrównoważona gospodarka leśna ma dążyć, między innymi, do zachowania bogactwa biologicznego lasów, ich żywotności i trwałego realizowania funkcji ochronnych. Jednym z narzędzi realizacji postulatów jest program ochrony przyrody, stanowiący obowiązkową składową planu urządzenia lasu. W ramach wypełniania ekologicznych (ochronnych) funkcji lasów akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu, czyli ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie zarządzania oraz gospodarowania lasami;

-
- **Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r.** o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. z 2015 poz. 1092) – reguluje kwestie rejestracji, obrotu i kontroli odpowiednio leśnego materiału podstawowego i rozmnożeniowego, a także regionalizacji nasiennej, co ma wpływ na zachowanie różnorodności genetycznej polskich lasów;
 - **Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r.** o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) – określa cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu;
 - **Ustawa z dnia 3 października 2008 r.** o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.);
 - **Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r.** o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 686 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r.** w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r.** w sprawie wykazu, obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego (Dz. U. z 2015 poz. 1425);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r.** w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. Nr 58, poz. 405 z późn. zm.) oraz **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2015 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z 2015 poz. 1070);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r.** w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. poz. 1302);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r.** w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r.** w sprawie kryteriów oceny występowania szkody w środowisku (Dz. U. Nr 82, poz. 501 z późn. zm.);

- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r.** w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. Nr 103, poz. 664 z późn. zm.);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 1348);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz. 1408);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r.** w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. Nr 210, poz. 1260);
- **Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 poz. 1713);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r.** w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. Nr 60, poz. 533);
- **Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r.** w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67, poz. 337 z późn. zm.);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r.** w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. Nr 45, poz. 433 z późn. zm.).

Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie ustalające szczegóły dotyczące sposobu realizowania zrównoważonej gospodarki leśnej w ramach instytucji Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe:

- **Zarządzenie nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.):**
 - Część 1. Instrukcja sporządzania projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa;
 - Część 2. Instrukcja wyróżniania i kartowania w Lasach Państwowych typów siedliskowych lasu oraz zbiorowisk roślinnych;
 - Część 3. Instrukcja techniczna sporządzania i wydruku map leśnych (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/urzadzanie/iul/>).
- **Zarządzenie nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji Ochrony Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.).**

Instrukcja, wprowadzona na potrzeby V rewizji planów urządzenia lasów dla nadleśnictw, obejmuje również potrzeby z zakresu ochrony przyrody i kształtowania środowiska przyrodniczego w lasach, możliwe do realizacji metodami gospodarki leśnej i która kontynuuje tradycję tworzenia programów ochrony przyrody jako integralnych komponentów planów urządzenia lasu w nadleśnictwach (http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/ochrona_lasu/).

- **Zarządzenie nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia Zasad Hodowli Lasu obowiązujących w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe** (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/hodowla/>).
- **Zarządzenie nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu.**
- **Zarządzenie nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. dotyczące wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie** (zwanej dalej *zarządzenie 28/2014*).

2.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU *PROGNOZY*

Zgodnie z **Art. 52. ust. 1** ustawy OOS „informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu”.

Przy opracowywaniu Prognozy oddziaływania na środowisko oparto się na metodzie eksperckiej z wykorzystaniem zaleceń wynikających z:

- zakresu i stopnia szczegółowości prognozy uzgodnionego z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Rzeszowie (pismo znak: WPN.410.3.7.2013.GR-2 z dnia 19.11.2013 r.),
- zakresu i stopnia szczegółowości prognozy uzgodnionego z Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: SNZ.9020.3.128.2013.RD. z dnia 11.10.2013 r.),
- ramowych wytycznych Ministra Środowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu z 28 sierpnia 2013 r.

Najważniejszym elementem prac nad tym dokumentem jest zbiór dostępnych informacji o terenie. Pierwszym krokiem było zebranie informacji i dostępnych danych na temat występowania i lokalizacji gatunków i siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000, położonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa oraz innych danych opisujących stan środowiska przyrodniczego. Część tych informacji została zebrana podczas prac nad *Planem*; zostały one zamieszczone w częściach opisowych: elaboracie, programie ochrony przyrody, a także w opisie taksacyjnym lasu. Są to informacje o występowaniu siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt itp. Aktualna wiedza na temat tych siedlisk i gatunków jest w większości wynikiem przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych. Znaczna część danych o siedliskach pochodzi z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2007 r. przez Lasy Państwowe. Informacje o chronionych gatunkach uzyskano z inwentaryzacji LP oraz innych źródeł m.in. danych organizacji przyrodniczych oraz wyników obserwacji wykonanych w trakcie sporządzania *Planu*.

Ponieważ głównym elementem prognozy wpływu na środowisko są zaplanowane zabiegi gospodarcze, zapisane w *Planie* w formie szczegółowych wskazań, podstawową metodą analizy wpływu tych zabiegów na środowisko jest porównanie w układzie przestrzennym rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego. Analizę tę przeprowadzono w dwóch postaciach:

- porównanie przestrzenne za pomocą technik GIS,
- zestawienie danych w tabelach, uzyskanych z bazy danych zawierającej informacje o planowanych zabiegach.

Techniki GIS umożliwiły wykonanie przestrzennych analiz rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów w odniesieniu do lokalizacji wybranych obiektów przyrodniczych takich jak: miejsca występowania gatunków ptaków, siedliska przyrodnicze, obiekty chronione itp. W pierwszej kolejności dokonano wytypowania obszarów zainteresowania, czyli siedlisk przyrodniczych, stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt, obszarów będących potencjalnymi siedliskami bytowania wybranych gatunków ptaków. Na tak wytypowane obszary zostały nałożone mapy (warstwy) zaplanowanych zabiegów. W ten sposób zidentyfikowano potencjalne obszary konfliktowe, które następnie szczegółowo przeanalizowano pod kątem rodzaju zaplanowanego zabiegu i stopnia wpływu tego zabiegu na określony gatunek, siedlisko itp.

Dla wytypowanych obszarów konfliktowych wykonano tabele pomocnicze w formie wykazów i zestawień sumarycznych. Tabele te uzyskano w wyniku kwerend do bazy danych Nadleśnictwa. Zawierały one wykazy wydziełów leśnych w granicach określonych obszarów konfliktowych z wyszczególnionymi rodzajami zabiegów oraz powierzchnią tych zabiegów. Uzyskane wykazy i zestawienia były analizowane i oceniane, a wyniki tych analiz wyszczególniono w macierzach w tekście opracowania.

Zabiegi pogrupowano następująco: rębnie (z podziałem na formy rębni), cięcia pielęgnacyjne (TP, TW, CP, CW) i odnowienia. Należy jednak zaznaczyć, że ogólna powierzchnia zaplanowana do zabiegów nie wynika wprost z sumy powierzchni tych trzech grup, ponieważ zabiegi w uprawach dotyczą w przeważającej większości tej samej powierzchni, na której wykonywane są rębnie. Łączna powierzchnia zaplanowanych zabiegów to w zasadzie powierzchnia dwóch pierwszych grup: rębni i cięć pielęgnacyjnych.

Oceny poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu *Planu* na te parametry polegały głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z przeprowadzonych wcześniej analiz i uzyskanych tabel i zestawień.

W *Prognozie* zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie. W większości przypadków odwoływano się do zapisów *Planu*, bez ich szczegółowego przytaczania w *Prognozie*, ze względu na konieczność zachowania logicznego układu oraz spójności opracowania.

Przy określaniu wymagań ekologicznych oraz zagrożeń dla poszczególnych gatunków i siedlisk korzystano głównie z publikacji Ministerstwa Środowiska: „Monitoring gatunków roślin – przewodnik metodyczny”, „Monitoring gatunków zwierząt – przewodnik metodyczny”, „Monitoring siedlisk przyrodniczych – przewodnik metodyczny” oraz „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków – przewodnik metodyczny”. W przypadku ustalania naturalnych składów gatunkowych drzewostanów w ramach zbiorowisk leśnych oparto się na pracy „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski” pod red. J.M. Matuszkiewicza.

2.3. ZAWARTOŚĆ PLANU URZĄDZENIA LASU

Zawartość *Planu* określa ustawa z dnia 28.09.1991 r. o lasach.

Zgodnie z art. 18, ust. 4. ustawy o lasach, plan urządzenia lasu powinien zawierać w szczególności:

- 1) opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, w tym:
 - a) zestawienie powierzchni lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz lasów ochronnych,
 - b) zestawienie powierzchni lasów z roślinnością leśną (uprawami leśnymi) według gatunków drzew w drzewostanie, klas wieku, klas bonitacji drzewostanów oraz funkcji lasów;
- 2) analizę gospodarki leśnej w minionym okresie;
 - 2a) program ochrony przyrody;
- 3) określenie zadań, w tym w szczególności dotyczących:
 - a) ilości przewidzianego do pozyskania drewna, określonego oddzielnie jako etat miąższościowy użytków rębnych oraz etat powierzchniowy użytków przedrębnych,
 - b) zalesień i odnowień,
 - c) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
 - d) gospodarki łowieckiej,
 - e) potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

Szczegółowe warunki i tryb sporządzania planu urządzenia lasu określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza na lata 2016-2025 składa się z następujących części:

1. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa.
2. Program ochrony przyrody.
3. Opisy taksacyjne.
4. Wykaz projektowanych cięć rębnych.
5. Materiały kartograficzne.

Najbardziej istotnym elementem *Planu*, podlegającym ocenie wpływu na środowisko, są zaprojektowane zadania i wskazania gospodarcze. Zadania gospodarcze stanowią podsumowanie wszystkich prac w Nadleśnictwie z danego zakresu i są elementem wyszczególnionym w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu *Planu*. Natomiast wskazania gospodarcze są propozycją wykonania pewnych czynności w każdym konkretnym wydzieleniu, w celu osiągnięcia założeń i celów *Planu*. Propozycja ta jest przez gospodarza terenu na bieżąco weryfikowana i wykonywana na podstawie aktualnego stanu lasu oraz bieżących potrzeb. Poziom szczegółowości zaprojektowanych czynności jest różny. Prawidłową ocenę wpływu

na środowisko można przeprowadzić, znając poziom szczegółowości każdego rodzaju czynności, z jakim zostały one zapisane w *Planie*.

Stopnie szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń projektu Planu.

Rodzaj zabiegów lub zapisu w projekcie <i>Planu</i>	Szczegółowość informacji zapisana w projekcie <i>Planu</i>
Etat cięć użytków rębnych i przedrębnych	Dla całego nadleśnictwa
Odnowienia	Do konkretnego wydzielenia
Wprowadzanie podszytów i drugiego piętra	Do konkretnego wydzielenia
Zabiegi pielęgnacyjne	Do konkretnego wydzielenia
Czyszczenia (CW i CP)	Do konkretnego wydzielenia
Cięcia pielęgnacyjne (TW i TP)	Do konkretnego wydzielenia
Rębnia IV	Do konkretnego wydzielenia
Skład gatunkowy upraw	Zapisy ogólne do typów siedliskowych lasu w ramach typu drzewostanów
Zalecenia zamieszczone w programie ochrony przyrody	Zasadniczo ogólne zapisy, w pewnych przypadkach odniesienie do konkretnych wydzieleń

2.4. GŁÓWNE CELE PLANU URZĄDZENIA LASU

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, **głównym celem gospodarki leśnej**, uwzględnianym w planie urządzenia lasu nadleśnictwa, jest **zapewnienie trwałości lasu i ciągłości jego wielofunkcyjnej roli**.

Trwałość lasów w zmieniających się warunkach środowiska przyrodniczego, zgodnie z Zasadami hodowli lasu, powinna być osiągnięta przez uwzględnianie w gospodarce leśnej wzorców naturalnych, ukształtowanych przez przyrodę w czasach minionych oraz obserwację i wykorzystywanie współczesnych procesów naturalnych inspirowanych przez samą przyrodę. Przy kształtowaniu przyszłego obrazu lasów należy także brać pod uwagę trendy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, które będą wpływać na warunki środowiska przyrodniczego i oczekiwania społeczeństwa wobec lasów i gospodarki leśnej.

Głównym celem opracowania planu urządzenia lasu jest umożliwienie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej w nadleśnictwie. Jest to jednocześnie spełnienie wymogu prawnego zawartego w art. 7. ustawy o lasach. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza i nadzoruje wykonanie planu urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa (art. 22. ustawy o lasach). Do czasu zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska dokument ten jest projektem nie posiadającym mocy prawnej.

Plan urządzenia lasu sporządza się z uwzględnieniem:

1. przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej,
2. celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych (art. 18. ust. 1. ustawy o lasach),
3. przedmiotem planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa są:
 - lasy w rozumieniu art. 3 ustawy o lasach,
 - grunty przeznaczone do zalesienia (§ 2, część I IUL).

2.5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE W PLANIE

Dokument	Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	Sposób uwzględnienia w opracowywanym dokumencie
<i>Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym</i>		
Konwencja ramsarska	Zachowanie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru obszarów wodno-błotnych, zatrzymanie ich degradacji i zanikania	Na omawianym obszarze torfowiska podlegają ochronie lub nie wykonuje się na nich żadnych zabiegów
Konwencja bońska	Ochrona wędrownych gatunków dzikich zwierząt	Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki podlegają ochronie
Konwencja berneńska	Ochrona dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na gatunki zagrożone, narażone i migrujące	Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki i siedliska podlegają ochronie, a korytarze ekologiczne są zachowane
Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro	Ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów	Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, bilansowanie cięć w stosunku do przyrostu drzewostanów, pozostawianie kęp do naturalnego rozkładu, ochrona drzew biocenotycznych
Europejska Konwencja Krajobrazowa	Utrzymanie ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu w warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju	Zapisy planu nie powodują zmian w krajobrazie, gdyż nie przewiduje się usuwania całości drzewostanów
<i>Cele ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym</i>		
Dyrektywa Rady 2009/147/WE z 30.11.2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków	Doprowadzenie siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu europejskim do tzw. „właściwego stanu ochrony”	Wszystkie siedliska i gatunki chronione tymi Dyrektywami są chronione na terenie Nadleśnictwa. Są opracowywane dokumenty planistyczne, które mogą doprowadzić do właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony
Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory		
Dyrektywa Rady 2004/35/WE z 25.04.2004 r. zwana "szkodową"	Określa sposoby postępowania oraz zapobiegania skutkom szkody w środowisku	Projekt planu urządzenia lasu jest poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko

Dokument	Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	Sposób uwzględnienia w opracowywanym dokumencie
<i>Cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym</i>		
Polityka ekologiczna państwa	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody	Utrzymanie lub przywracanie zdolności retencyjnych lasów, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedliska, zwiększanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, pozostawianie drzew dziuplastych i martwych, zapewnianie odpowiedniego poziomu drewna martwego
Polityka leśna państwa	Ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie prowadzenia wielofunkcyjnej zrównoważonej gospodarki leśnej. W ramach wypełniania ochronnych funkcji lasów akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu	j.w.
Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej	Zachowanie całego rodzimego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji (wewnątrz gatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego)”.	Preferowanie naturalnego odnowienia lasu, utrzymywanie złożonej struktury drzewostanów pozwalającej znajdować nisze ekologiczne maksymalnej ilości gatunków
Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce	Zachowanie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru obszarów wodno-błotnych, zatrzymanie ich degradacji i zanikania, a w razie potrzeby – restytucja przyrodnicza obiektów zdegradowanych.	Obszary torfowisk na terenie Nadleśnictwa podlegają ochronie rezerwatowej, ogranicza się do niezbędnego minimum zabiegi gospodarcze na siedliskach łągowych

Dokument	Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	Sposób uwzględnienia w opracowywanym dokumencie
<p>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego</p>	<p>Konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku ich zgodności z siedliskiem, działania w zakresie hodowli lasu powinny być prowadzone z zachowaniem różnorodności biologicznej, w szczególności należy właściwie kształtować strefy ekotonowe w celu przywrócenia walorów krajobrazowych ekosystemów leśnych, należy właściwie kształtować bilans wodny w lasach poprzez zachowanie istniejących lub odtworzenie cieków i zbiorników wodnych oraz ich ochronę, należy tworzyć warunki do powoływania Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz certyfikacji lasów</p>	<p>Drzewostany niezgodne z siedliskiem są przebudowywane, preferuje się naturalne sposoby odnawiania lasu, utrzymuje się złożoną strukturę drzewostanów, tworzone są nowe zbiorniki retencyjne, chroni potoki</p>
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Komańcza i Bukowsko</p>	<p>Przebudowa drzewostanów niedostosowanych do siedliska, jako główne zadanie gospodarcze leśnictwa. Dopuszcza się zwiększenie w niewielkim stopniu arealu gruntów leśnych zgodnie z operatem granicy polno-leśnej. Dopuszcza się rozwój funkcji rekreacyjnej lasów.</p>	<p>W <i>Planie</i> planowana kontynuowana jest przebudowa drzewostanów niezgodnych z siedliskiem</p>

2.6. POWIĄZANIA PLANU Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI W ZASIĘGU DZIAŁANIA NADLEŚNICTWA, DLA KTÓRYCH ZOSTAŁY SPORZĄDZONE STRATEGICZNE OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ustalenia planu urządzenia lasu w największym stopniu wiążą się z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzanymi dla gmin. W planach tych określone są m.in. obszary przeznaczone do zalesienia. Plan nie przewiduje obecnie zalesiania gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Komańcza, wobec tego ustalenia tych planów w omawianym zakresie nie mają odniesienia do zapisów Planu.

Innego typu dokumentami planistycznymi powiązanymi z *PUL* są plany ochrony dla form ochrony przyrody wynikające z Ustawy o ochronie przyrody. Spośród powierzchniowych form ochrony występujących na terenie Nadleśnictwa Komańcza, tylko Jaśliski Park Krajobrazowy ma aktualny plan ochrony, dla którego nie była przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Wszelkie zapisy z tego plany uwzględniono w *PUL*.

Spośród 4 obszarów NATURA 2000 obejmujących teren Nadleśnictwa Komańcza ustanowiono dotychczas tylko jeden plan zadań ochronnych dla obszaru PLH 180014 "Ostoja Jaśliska", a w trakcie opracowania są plany ochrony dla obszaru PLC180001 "Bieszczady".

Inne opracowania powiązane z Planem:

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030

Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą Nr 321/7678/14 z dnia 18 lutego 2014 roku przyjął projekt zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 (projekt zmiany Planu) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko w celu przekazania do konsultacji społecznych.

Ogólnym celem polityki przestrzennej województwa jest sterowanie rozwojem przestrzennym, podejmowanie działań oraz określenie i realizacja zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym, które w efekcie przyniosą między innymi korzystniejsze warunki dla zrównoważonego rozwoju województwa, przełożenie priorytetów określonych w Strategii rozwoju województwa do układów przestrzennych, efektywniejsze wykorzystanie istniejącego stanu zainwestowania terenu. W Planie uwzględnione są ustalenia m.in. w zakresie: ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska i dziedzictwa kulturowego, infrastruktury technicznej. Wskazane są tereny objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

W Planie ustalono w zakresie gospodarki leśnej i zalesień konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku ich zgodności z siedliskiem.

Dokument określa zasady zagospodarowania na terenie lasów i gruntów leśnych:

- 1) na terenie lasów i gruntów leśnych obowiązują zasady zagospodarowania określone w przepisach szczególnych (w szczególności ustawy o lasach i ochronie przyrody) oraz w planach urządzenia lasów i programach ochrony przyrody nadleśnictw, dopuszcza się lokalizacje inwestycji związanych z gospodarką leśną oraz tras przebiegu infrastruktury technicznej (w szczególności uznanej za cel publiczny) w przypadkach braku innych rozwiązań omijających kompleksy leśne, pod warunkiem zachowania obszarów skupisk roślinności o szczególnych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych, występowania skupisk gatunków chronionych, korytarzy ekologicznych, ostoi zwierząt, zgodnie z przepisami szczególnymi,
- 2) działania w zakresie hodowli lasu powinny być prowadzone z zachowaniem różnorodności biologicznej, w szczególności należy właściwie kształtować strefy ekotonowe w celu przywrócenia walorów krajobrazowych ekosystemów leśnych,
- 3) należy właściwie kształtować bilans wodny w lasach poprzez zachowanie istniejących lub odtworzenie cieków i zbiorników wodnych oraz ich ochronę,
- 4) należy tworzyć warunki do powoływania Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz certyfikacji lasów jako narzędzi wzorcowej zrównoważonej gospodarki leśnej w zróżnicowanych warunkach środowiska w województwie.

W dokumencie tym ujęta jest również propozycja utworzenia rezerwatu przyrody: „Dolina Olchowatego”.

W *Planie* zapisano, że na terenie projektowanych rezerwatów przyrody obowiązują, do czasu ich powołania zasady zagospodarowania określone w planach urządzenia lasu i programach ochrony przyrody dla nadleśnictw, a po ich utworzeniu zakazy określone zostaną zgodnie z przepisami szczególnymi, a na ich obszarze postuluje się wprowadzenie zakazu lokalizowania inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Uchwałą Nr 315/7523/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 27 stycznia 2014 roku przyjęto projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (Załącznik nr 1 i 2 do uchwały).

Przyjętych zostało 8 osi priorytetowych, w tym oś „Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom”. Celem nadrzędnym tej osi jest: zapobieganie degradacji środowiska oraz zagrożeniom naturalnym i technologicznym, a także efektywna gospodarka zasobami naturalnymi. Realizacja celu nadrzędnego osiągnięta jest poprzez cele szczegółowe, tj.:

- ograniczenie ilości zanieczyszczeń, w tym odpadów przedostających się do środowiska, a także poprawa zaopatrzenia w wodę,
- poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz racjonalne zagospodarowanie zasobów wodnych,

- ograniczenie degradacji środowiska, a także zachowanie i ochronę zasobów różnorodności biologicznej,
- poprawa poziomu bezpieczeństwa w regionie pod względem naturalnych zagrożeń technologicznych.

Program ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego na lata 2012-2015, z perspektywą do 2019 r.

W dokumencie tym, w punkcie: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów – priorytet 6, zawarte zostały cele, które są realizowane w *Planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza*:

1. krótkookresowe:

- realizacja zobowiązań międzynarodowych w zakresie ochrony przyrody oraz zobowiązań wynikających z ustawy o ochronie przyrody,
- wdrażanie zasad ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych odpowiadających kryteriom ustalonym dla Europy, na podstawie konwencji i porozumień międzynarodowych,
- intensyfikacja działań ukierunkowanych na prowadzenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej lasów, z zachowaniem ich bogactwa biologicznego;

2. średniookresowe:

- zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- zachowanie korzystnego wpływu lasu na równowagę środowiska i warunki życia ludzi, w szczególności ochrona, zwiększanie, i przywracanie biologicznej różnorodności lasów na poziomie ekosystemowym, gatunkowym i genetycznym,
- edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów leśnych.

Program ochrony środowiska dla powiatu sanockiego 2004-2014

Obecnie powiat nie posiada aktualnego Programu. Poprzedni dokument nie posiadał przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina na lata 2007-2013

W dokumencie tym omówiono strukturę i zawartość projektu programu i wyróżniono cele środowiskowe. W zasadniczej części przeanalizowano możliwe efekty środowiskowe i związane ze zrównoważonym rozwojem wynikające z realizacji priorytetów i działań przyjętych w projekcie programu. Takiej ocenie poddano wszystkie priorytety programu i na tej podstawie zidentyfikowano

zagrożenia, które mogą się pojawić wskutek ich wdrożenia. Dodatkowo, Prognoza zawiera prospektywną diagnozę warunków środowiskowych analizowanego obszaru.

W raporcie stwierdzono, iż wdrożenie Programu PBU nie spowoduje znaczących zmian w środowisku przyrodniczym omawianego terenu. Przeciwdziałanie ewentualnym zagrożeniom odbywać się będzie na podstawie ogólnie przyjętych metod i środków (np. ocen oddziaływania na środowisko). Program nie zawiera zapisów, z których wynikałaby konieczność lub dążenia do realizowania dużych inwestycji i związanych z nimi koncentracji populacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Realizacja wyszczególnionych działań związanych z priorytetami powinna doprowadzić do:

- stabilizacji dobrego stanu aerosanitarnego całego terenu oraz likwidacji lokalnych ognisk zanieczyszczeń powietrza przy pewnym nasileniu emisji ze środków transportu;
- stopniowej poprawy jakości wody, w tym poprawy dostępu do zdrowej wody pitnej, przy niestety rosnących kłopotach z nieograniczonym dostępem do zasobów wodnych;
- stabilizacji jakości gleb, gruntów, krajobrazu oraz roślinności;
- poprawienia struktury konserwatorskiej ochrony przyrody;
- poprawy gospodarki odpadami;
- znacznej poprawy w zakresie ładu przestrzennego oraz sanitacji siedzib ludzkich;
- poprawy świadomości ekologicznej;
- wprowadzenia na obszar PBU proekologicznej przedsiębiorczości, ekoturystyki oraz przyjaznej środowisku produkcji (odnawialne źródła energii, sozotechnika, odzysk i recykling).

Dla pozostałych dokumentów i opracowań, które przeanalizowano, nie stwierdzono związków między ustaleniami *Planu* a ustaleniami dokumentów oraz **nie stwierdzono, aby istniało zagrożenie wystąpienia negatywnego skumulowanego oddziaływania na środowisko.**

2.7. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ *PLANU* ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Proponuje się, aby analizę skutków realizacji obligatoryjnych zadań gospodarczych zawartych w *Planie* prowadził organ nadzorujący, którym jest, zgodnie z zapisem art. 34 pkt. 2c) ustawy z dnia 28 września o lasach, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (w konkretnym przypadku Dyrektor RDLP w Krośnie). Obiektywny pomiar realizacji planu urządzenia lasu zapewniać powinien monitoring następujących wskaźników (zgodnie z ustaleniami KZP - załącznik do protokołu):

- powierzchni lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych, bez względu na położenie w stosunku do obszarów Natura2000,

- wykonania zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, w wymiarze powierzchniowym, bez względu na położenie względem obszarów Natura2000,
- powierzchni lasów według pełnionych funkcji,
- powierzchni lasów według kategorii użytkowania,
- powierzchni pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu,
- powierzchni wykonywanych odnowień i zalesień.

Częstotliwość monitoringu i raportowania przyjmuje się w cyklu dziesięcioletnim, wg zasad kontroli w Lasach Państwowych Inspekcji Lasów Państwowych – jako organu kontrolnego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

2.8. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Lasy Nadleśnictwa Komańcza w części południowej położone są w bezpośrednim sąsiedztwie granicy z Słowacją. Granica na tym odcinku biegnie grzbietem górskim. W pasie granicznym (po obu stronach granicy) przeważają lasy. Ze względu na lokalny i miejscowy charakter działań zapisanych w Planie, nie stwierdza się, aby możliwe było transgraniczne oddziaływanie jego realizacji na środowisko.

W związku z powyższym nie zachodzi konieczność przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE NADLEŚNICTWA

Szczegółowy opis stanu środowiska na terenie Nadleśnictwa znajduje się w elaboracie oraz programie ochrony przyrody. W niniejszej *Prognozie* przytoczono jedynie najbardziej istotne informacje dotyczące Nadleśnictwa.

3.1.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA

Nadleśnictwo Komańcza położone jest w południowej części województwa podkarpackiego w powiecie sanockim. W całości znajduje się w gminie Komańcza.

Pod względem organizacyjnym Nadleśnictwo podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Zasięg terytorialny obejmuje 285,57 km², z czego 21630,41 ha to grunty pod zarządem Lasów Państwowych. W jego skład wchodzi dwa obręby: Komańcza i Łupków. Usytuowanie Nadleśnictwa na tle podziałów przyrodniczo-leśnych i geograficznych przedstawiono poniżej.

Uwzględniając „Regionalizację przyrodniczo-leśną Polski 2010” (R. Zielony, A. Kliczkowska 2012 r.), lasy omawianego Nadleśnictwa położone są w:

Krajnie Karpackiej	- 8,
Mezoregion Dukielski	- 8-16,
Mezoregion Bieszczadów Wysokich	- 8-18.

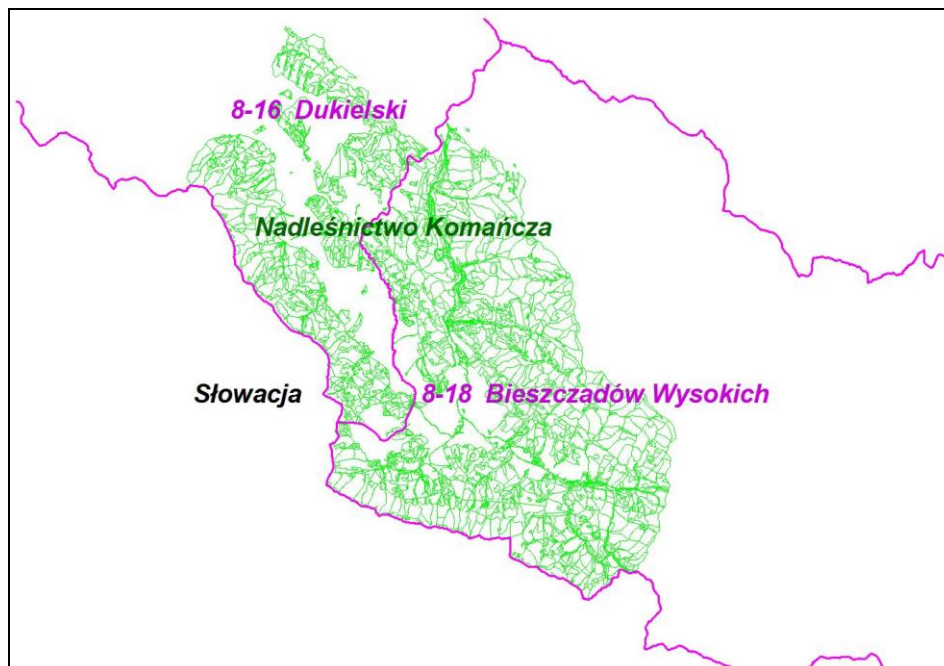
W mezoregionie Bieszczadów Wysokich położone jest 71,2% powierzchni Nadleśnictwa, pozostała część leży w mezoregionie Dukielskim 28,8%.

Położenie fizyczno-geograficzne

Nadleśnictwo (wg Kondrackiego: Geografia regionalna Polski, PWN 2011, z oznaczeniem dziesiętnym), leży w wymienionych niżej jednostkach podziału fizyczno-geograficznego:

<i>Megaregion</i> -	Karpaty	- 5
<i>Prowincja</i> -	Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem	- 51
<i>Podprowincja</i> -	Zewnętrzne Karpaty Zachodnie	- 513
<i>Makroregion</i> -	Beskidy Środkowe	- 513.7
<i>Mezoregion</i> -	Beskid Niski	- 513.71
<i>Prowincja</i> -	Karpaty Wschodnie	- 52
<i>Podprowincja</i> -	Beskidy Wschodnie	- 522
<i>Makroregion</i> -	Beskidy Lesiste	- 522.1
<i>Mezoregion</i> -	Bieszczady Zachodnie	- 522.12

Położenie Nadleśnictwa Komańcza na tle regionalizacji przyrodniczo-leśnej.

3.1.2. KLIMAT

Teren Nadleśnictwa Komańcza posiada klimat górski, z dużą ilością opadów i częstymi załamaniami pogody, ukształtowany głównie pod wpływem mas powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego, napływającego z południa i północy Europy, w mniejszym stopniu pod wpływem powietrza arktycznego. Obszar ten pozostaje w zasięgu klimatu Karpat Wschodnich i Nizy Węgierskiego, który ma duży wpływ na kształtowanie tutejszej pogody.

Charakterystyczną cechą tego klimatu są silne i porywiste wiatry, wiejące głównie od południa lub południowego zachodu, ze szczególnym nasileniem jesienią i zimą. Średnio przez 4 dni w roku wieje wiatr halny.

Roczna suma opadów osiąga 815 mm, przy czym największymi opadami odznaczają się czerwiec i lipiec. Ilość opadów w okresie letnim, sięga 35-40% rocznej sumy opadów, w zimowym zaledwie 15-20%. W ciągu roku wypada przeciętnie 156 dni z opadem. Pokrywa śnieżna zalega przez 90 – 150 dni, a jej grubość może dochodzić do dwóch metrów.

Średnia roczna temperatura waha się od 5 do 2°C, w partiach przyszczytowych może być niższa, najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnia temperatura 16°C), najchłodniejszym styczeń (-4,7°).

3.1.3. POWIETRZE

Region, w którym położone jest Nadleśnictwo Komańcza, należy do najmniej uprzemysłowionych rejonów całego województwa podkarpackiego. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa i w jego bliskim sąsiedztwie nie ma większych zakładów emitujących do atmosfery szkodliwe pyły i gazy.

Głównym zagrożeniem jest tzw. „niska emisja”, związana ze spalaniem paliw (węgiel, drewno, gaz) dla potrzeb bytowo-grzewczych gospodarstw domowych i transportem samochodowym oraz działalnością małych zakładów nie podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza.

Wielkości stężeń zanieczyszczeń powietrza pochodzą z "Raportu o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2013 roku" (WIOŚ Rzeszów 2014 r.):

- stężenie pyłów PM10 kształtowało się na poziomie 10 -15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- stężenie tlenków azotu NO₂ wynosiło od 0,4-2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- stężenie dwutlenku siarki SO₂ wynosiło od 1,9 -5,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- stężenie benzenu w latach wynosiło od 0,4 -0,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031) wynika, że dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu [g/m^3] wynoszą:

- średnioroczne stężenie pyłu zawieszony PM10 wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnioroczne stężenie pyłu NO₂ wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnioroczne stężenie pyłu SO₂ wynosi 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnioroczne stężenie benzenu wynosi 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Zanieczyszczenia powietrza, jakie odnotowuje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa kilkukrotnie są niższe od dopuszczalnych. Są one na poziomie dopuszczalnych stężeń, jakie przyjęto dla uzdrowisk, co świadczy o bardzo dobrym stanie powietrza na tym obszarze.

Budynki Nadleśnictwa Komańcza opalane są sezonowanym drewnem spalaniem w piecu ekologicznym. W terenie leśniczówki opalane są drewnem.

3.1.4. WODY

Teren Nadleśnictwa jest obszarem źródłiskowym i charakteryzuje się dość bogatymi zasobami wodnymi. Wzdłuż jego południowej granicy będącej równocześnie granicą ze Słowacją biegnie europejski dział wodny pomiędzy zlewiskami Bałtyku i Morza Czarnego. Tutaj biorą początek trzy ważne rzeki: Osława, Osławica i Wisłok.

Główną oś hydrograficzną omawianego obszaru stanowi rzeka Osława, która wraz ze swym głównym dopływem Osławicą odwadnia niemal cały teren Nadleśnictwa, jedynie południowo - zachodnią część obrębu Komańcza (leśnictwo Czystohorb) odwadnia rzeka Wisłok z prawobrzeżnym dopływem potokiem Izwór.

Rzeki zasilane są z opadów, z topnienia pokrywy śnieżnej i z drenażu wód podziemnych. Zasoby wód Osławy i Wisłoka i ich dopływów należą do dużych, lecz są nierównomiernie rozłożone w czasie. Rzeki te charakteryzują się częstymi zmianami stanu wody, uzależnionymi od intensywności opadów atmosferycznych, szybkiego odpływu uwarunkowanego znacznymi spadkami terenu i mało przepuszczalnym podłożem. Charakterystyczny jest typ szybkiego krążenia wody, wezbrania na rzekach występują na wiosnę oraz latem, niżówki występują najczęściej we wrześniu. Rzeki odznaczają się bardzo zmiennymi przepływami dobowymi, wezbrania są gwałtowne i krótkotrwałe, zwłaszcza letnie.

Na terenie Nadleśnictwa nie ma punktu monitoringu wód powierzchniowych. Najbliższy jest w Rzepedzi na Osławie.

Wg "Raportu o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2013 roku" (WIOŚ Rzeszów 2014) stan wód Osławy w tym punkcie monitoringowym oceniony został jako dobry.

Stan jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) w punkcie monitoringowym w Rzepedzi na Osławie oceniono jako dobry.

Stan chemiczny JCWP na terenie Nadleśnictwa określono jako dobry.

Stan ekologiczny JCWP na terenie Nadleśnictwa określono jako dobry.

Potencjał ekologiczny JCWP na terenie Nadleśnictwa określono jako dobry.

Kategorię jakości wody pod względem spełnienia wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych będących jednolitymi częściami wód przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludzi w wodę do spożycia określono jako A2, czyli woda wymagająca typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji, adsorpcji na węglu aktywnym oraz dezynfekcji.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych wiąże się przede wszystkim z rozwiązaniem problemu ścieków, czyli budową kanalizacji sanitarnej i połączeniem jej ze skutecznym systemem oczyszczalni ścieków. Inwestycje te powinny być uzupełnione budową przepompowni ścieków do obsłużenia terenów trudnodostępnych dla systemu spływu grawitacyjnego oraz wyposażeniem kolektorów burzowych w urządzenia oczyszczające wody opadowe.

Budynki Nadleśnictwa są podpięte do kanalizacji gminnej. Leśniczówki posiadają szamba sukcesywnie opróżniane.

3.1.5. GLEBY, TYPY SIEDLISKOWE LASU

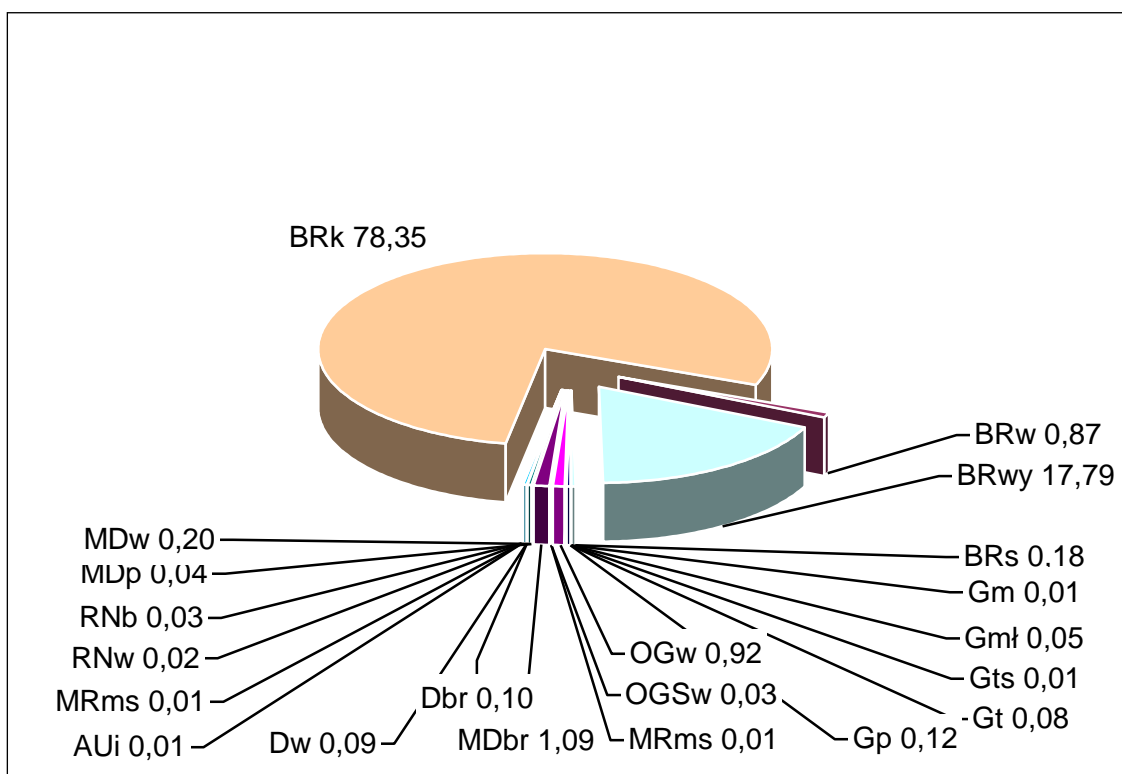
GLEBY

Zmienność typologiczna gleb Nadleśnictwa Komańcza jest stosunkowo niewielka. Dominują gleby brunatne, zajmując 97,19% powierzchni badanych gleb. Największą powierzchnię zajmują gleby brunatne kwaśne (78,35%). Poza glebami brunatnymi na terenie nadleśnictwa występują:

- rankery właściwe i brunatne,
- gleby gruntowoglejowe: właściwe, murszowe, mułowe, próchniczne, torfowe, torfiaste,
- gleby opadowoglejowe właściwe,
- gleby stagnoglejowe właściwe,
- gleby murszowate murszaste,
- mady rzeczne: właściwe, brunatne, próchniczne,
- gleby deluwialne brunatne, właściwe,
- gleby industrialne i urbanizowane o niewykształconym profilu.

Żadna z tych gleb nie przekracza 1,5% udziału w powierzchni Nadleśnictwa.

Udział procentowy typów gleb lasu w Nadleśnictwie Komańcza.

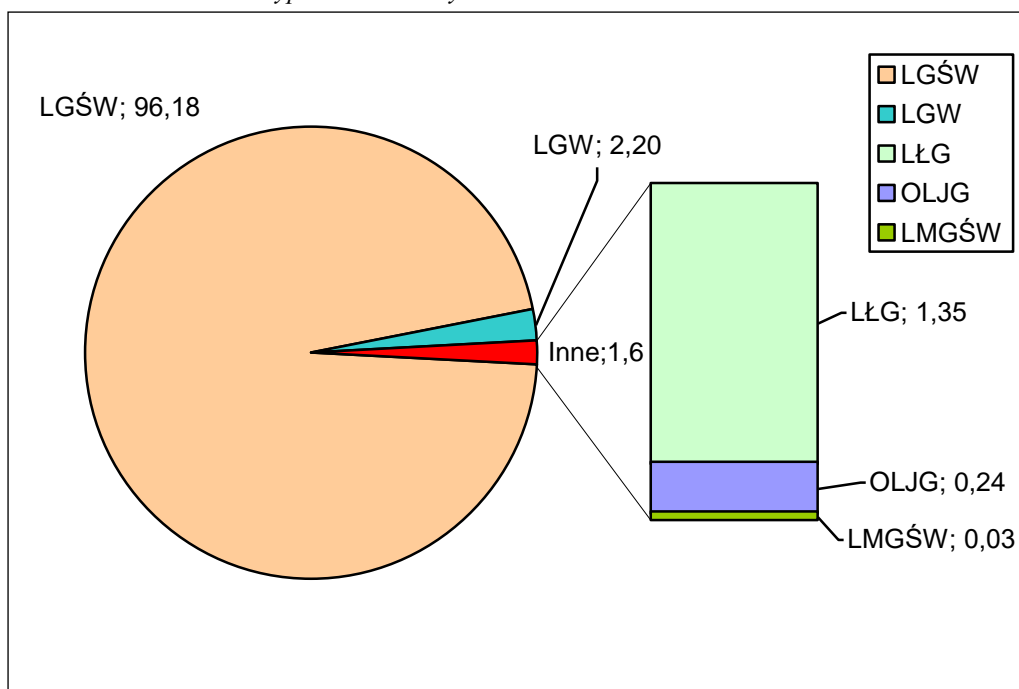
TYPY SIEDLISKOWE LASU

Zestawienie typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Komańcza.

Typy siedliskowe lasu	Nadleśnictwo Komańcza	
	Plan V rewizji u. l.	
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona ha	%
1	2	3
LMGśw	6,74	0,03
LGśw	20202,38	96,18
LGw	461,38	2,20
LŁG	282,53	1,35
OLJG	51,36	0,24
Razem	21004,39	100

Dominującym typem siedliskowym lasu jest las górski świeży LGśw, który zajmuje 96,18% powierzchni leśnej Nadleśnictwa.

Udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Komańcza.

Nadleśnictwo posiada opracowany w 2015 roku operat glebowo-siedliskowy dla obrębu leśnego Łupków, oraz opracowany w 2003 roku operat glebowo-siedliskowy dla obrębu leśnego Komańcza.

3.1.6. LASY

LESISTOŚĆ

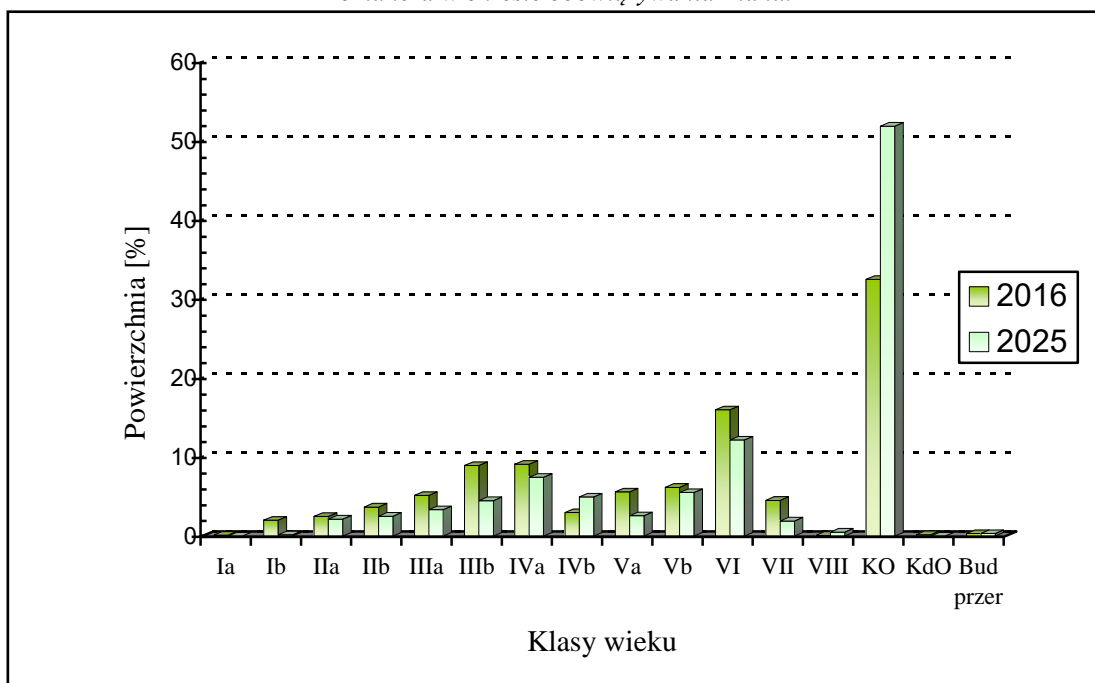
Lesistość omawianego obszaru jest bardzo wysoka i dla terenu objętego zasięgiem działania Nadleśnictwa wynosi 75,3%. Pozostały obszar to głównie tereny rolnicze (grunty orne, łąki, pastwiska), wody i zurbanizowane. Lasy są rozmieszczone równomiernie na całej powierzchni i tworzą zwarty kompleks leśny.

Lesistość w RDLP Krosno wynosi 39,1% (za <http://www.krosno.lasy.gov.pl/>), a dla województwa podkarpackiego – 37,9% (za <http://rzeszow.stat.gov.pl/>; w 2013 r.). W Nadleśnictwie Komańcza zwraca uwagę wyższy niż w RDLP wiek drzewostanów oraz duży udział lasów ochronnych.

STRUKTURA DRZEWOSTANÓW

Struktura wiekowa

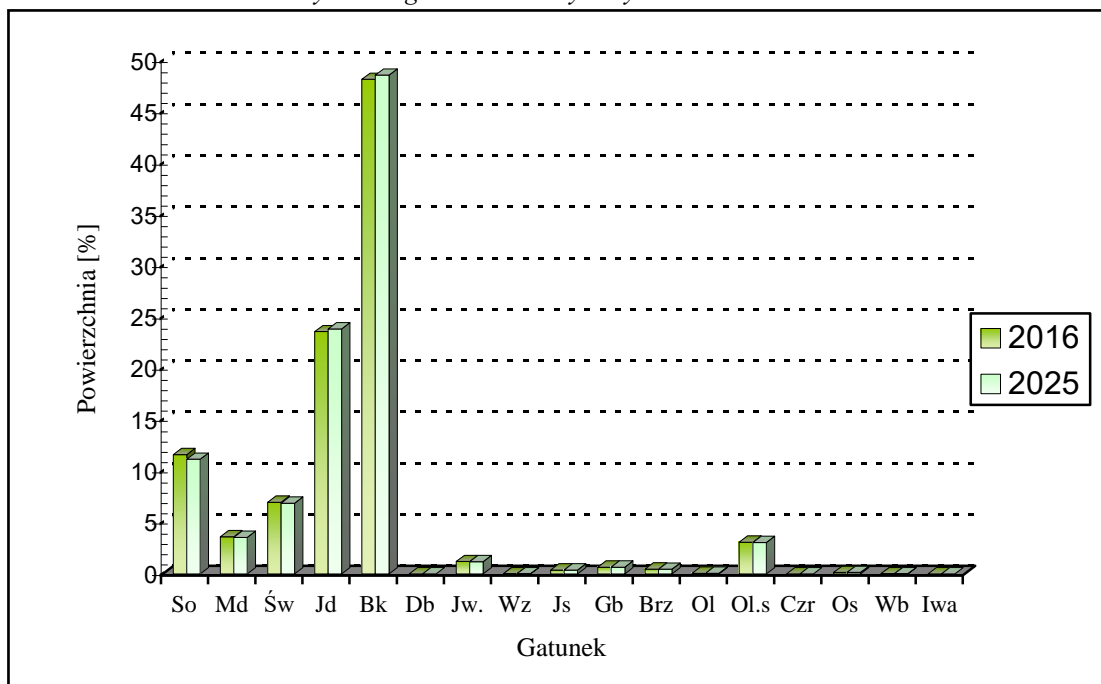
Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w Nadleśnictwie Komańcza w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi zwiększenie powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia (KO) kosztem głównie klas od VI-VIII. Powierzchnia drzewostanów w KO przekroczy 50%. Przy długich i bardzo długich okresach odnowienia, drzewostany te będą posiadać stare drzewa jeszcze przez ponad 30 lat.

Skład gatunkowy

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych w Nadleśnictwie Komańcza.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi nieznaczne zmniejszenie udziału gatunków niezgodnych z siedliskiem (So, Md, Św, Ols), na korzyść jodły i buka. Dominacja jodły i buka w Nadleśnictwie Komańcza stale będzie wzrastała i na koniec okresu będzie wynosiła 72,5% powierzchni rzeczywistej drzewostanów. Niewielkie zmiany udziałów gatunków na gruntach porolnych są wynikiem stosowania rębni złożonych z długim i bardzo długim okresem odnowienia.

Bogactwo gatunkowe drzewostanów

Zestawienie powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa wg grup wiekowych i różnorodności gatunkowej zawiera poniższa tabela.

Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m3]				
	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
	<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
jednogatunkowe	492,88	1195,10	3830,06	5518,04	26,8
dwugatunkowe	631,18	1310,08	6908,21	8849,47	42,9
trzygatunkowe	404,37	1568,02	584,73	2557,12	12,4
czter- i więcej gatunkowe	290,50	3293,09	102,37	3685,96	17,9
Razem Nadleśnictwo	1818,93	7366,29	11425,37	20610,59	100,0

Z powyższych danych wynika, że największy udział powierzchniowy mają drzewostany jedno- i dwugatunkowe (69,7%).

Struktura piętrowa drzewostanów

W Nadleśnictwie Komańcza dominują drzewostany jednopiętrowe - 62,03% powierzchni, a 32,69% zajmują drzewostany w trakcie przemiany pokoleń (KO i KDO). W ogóle nie występują drzewostany wielopiętrowe, a drzewostany o budowie przerębowej zajmują bardzo niewielką powierzchnię.

Pochodzenie drzewostanów

Drzewostany Nadleśnictwa Komańcza w 67,2% są pochodzenia naturalnego, jest to wynikiem preferowania rębni złożonych z naturalnym sposobem odnawiania lasu.

Zestawienie powierzchni wg grup wiekowych i pochodzenia drzewostanów w Nadleśnictwie Komańcza.

Pochodzenie drzewostanu	Wiek			Suma	%
	<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
odroślowe	54,26	1,17		55,43	0,27
z samosiewu	693,45	2002,52	11166,53	13862,5	67,26
z sadzenia	969,69	5320,12	184,48	6474,29	31,41
brak informacji	101,53	42,48	74,36	218,37	1,06
Suma końcowa	1818,93	7366,29	11425,37	20610,59	100,00

Stan siedlisk leśnych

Zestawienie powierzchni drzewostanów wg stanu lasu i grup wiekowych
w Nadleśnictwie Komańcza.

Stan siedliska	Gatunek panujący	Wiek			Suma końcowa	%
		<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
N1 naturalne		185,3	400,26	4298,34	4883,90	23,70
N2 zbliżone do naturalnego		133,47	1157,67	6765,50	8056,64	39,09
Z1 zniekształcone						
	SO	31,26	3832,97	9,86	3874,09	18,80
	BK	37,66	172,17	214,89	424,72	2,06
	BRZ	34,61	16,2		50,81	0,25
	GB	1,32	23,15		24,47	0,12
	JD	294,61	104,73	110,84	510,18	2,48
	JS	8,58	35,7		44,28	0,21
	JW.	3,1	91,05		94,15	0,46
	MD	192,76	456,62	2,86	652,24	3,16
	OL	9,46			9,46	0,05
	OL.S	540,73	70,55		611,28	2,97
ŚW	346,07	1005,22	23,08	1374,37	6,67	
Z1 Suma		1500,16	5808,36	361,53	7670,05	37,21
Suma końcowa		1818,93	7366,29	11425,37	20610,59	100,00

Na terenie Nadleśnictwa Komańcza największy udział mają siedliska naturalne i w stanie zbliżonym do naturalnego, które zajmują łącznie 62,79% powierzchni leśnej. Tworzą je głównie drzewostany pochodzące z odnowienia naturalnego, o składach gatunkowych zgodnych z docelowym, dostosowane do potencjalnych warunków siedliskowych.

Spośród drzewostanów zniekształconych największą grupę stanowią drzewostany sosnowe i świerkowe na gruntach porolnych (25,47% powierzchni). Większość tych drzewostanów poddana jest przebudowie, która obecnie jest mocno zaawansowana. W wyniku prowadzonych prac powstały drzewostany w klasie odnowienia, z dobrze rozwiniętym podrostem.

DOMINUJĄCE FUNKCJE LASÓW

Podział funkcjonalny lasów Nadleśnictwa Komańcza obejmuje lasy rezerwatowe, lasy ochronne i lasy gospodarcze. Zestawiono je poniżej.

Lasy rezerwatowe

Zestawienie powierzchni położonych w obrębie rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Komańcza.

Nazwa rezerwatu	Lokalizacja	Pow. leśna zal. /ha/	Pow. leśna n-zal. /ha/	Pow. leśna zw. z gosp. l. /ha/	Pozostałe grunty /ha/	Ogółem /ha/
Zwierzło	obręb Komańcza oddz. 41h, 52c	-	-	1,89	-	1,89
Źródlika Jasiołki	obręb Komańcza oddz. 165, 166, 168b,c,d,f, 169b,c, 170, 173f, 174	311,46	-	2,57	-	314,03
Przełom Osławy pod Duszatynem	obręb Komańcza 48f-j. 93, 93A, 97, 98-100	308,67	4,72	2,97	3,82	320,18
Ogółem		620,13	4,72	7,43	3,82	636,10

Zasięg i lokalizację lasów rezerwatowych przyjęto zgodnie z aktami utworzenia tych rezerwatów.

Lasy ochronne

W Nadleśnictwie Komańcza przyjęto podział lasu na kategorie ochronności określony zarządzeniem Nr 138 Ministra OŚZNiL z dnia 11 września 1996 r. Podział powierzchni leśnej (zalesionej i niezalesionej) nadleśnictwa według funkcji lasu oraz poszczególnych kategorii ochronności przedstawia tabela:

Zestawienie powierzchni gruntów leśnych według głównych funkcji lasu i kategorii ochronności

Lp.	Kategorie ochronności	Obręb Komańcza	Obręb Łupków	Nadleśnictwo Komańcza	
		pow. [ha]	pow. [ha]	pow. [ha]	%
1	2	3	4	5	6
1	Rezerваты	624,85	-	624,85	2,97
2	Lasy ochronne - razem	10183,04	10161,37	20344,41	96,86
	W tym:				
	- wodochronne	9694,67	9780,48	19475,15	92,72
	- glebochronne, wodochronne	190,97	41,44	232,41	1,11
	- stałe powierzchnie badawcze i doświadczalne	-	339,45	339,45	1,61

Lp.	Kategorie ochronności	Obręb Komańcza	Obręb Łupków	Nadleśnictwo Komańcza	
		pow. [ha]	pow. [ha]	pow. [ha]	%
1	2	3	4	5	6
	- ostoje zwierząt, wodochronne	297,40	-	297,40	1,42
3	Lasy wielofunkcyjne (gospodarcze)	17,90	17,23	35,13	0,17
4	Razem:	10825,79	10178,60	21004,39	100,00

STARODRZEWY I DREWNO MARTWE

Drzewostany w wieku przekraczającym 100 lat zajmują łącznie powierzchnię rzeczywistą 4973,90 ha, co stanowi 24,1% powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa.

Dominują w nich starodrzewia bukowe zajmujące powierzchnię 2817,27 ha (56,6%). Poza nimi występują tu jeszcze stare drzewostany jodłowe o powierzchni 2057,83 ha (41,4%). W grupie tej jest też kilka drzewostanów z udziałem ponad 100-letnich jaworów, świerków oraz sosen.

W drzewostanach tych zdarzają się też drzewa w wieku do 170 lat, lecz nie starsze, gdyż na terenie Nadleśnictwa nie ma lasów naturalnych, nigdy nie użytkowanych.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z Planem nastąpi zwiększenie ilości powierzchni rzeczywistej drzew ponad 100 lat o 34 %.

W całości Nadleśnictwa nastąpi wzrost drzewostanów ponad 100 lat, ale ze względu na czytelność tabel nie pokazano w nich obszaru PLB 180002 „Beskid Niski”, który po części pokrywa się z obszarem PLH 180014 „Ostoja Jaślicka”.

*Grupy drzew ponad 100 lat w obszarach N2000 na siedliskach przyrodniczych -
powierzchnia rzeczywista.*

Kod obszaru siedliskowego N2000	Gatunek	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty (ha)	
			2016	2025
PLC180001	SO	9130	0,00	10,8
	SO Suma		0,00	10,8
	BK	9110	12,99	12,99
		9130	2135,99	3025,72
		9170	2,96	3,60
			26,71	78,27
	BK Suma		2178,65	3120,58
	JD	9130	1087,14	1289,80
		9110	3,18	3,18
		9170	1,15	1,15
		39,75	50,98	
JD Suma		1131,22	1345,11	
JW	9130	7,05	12,16	
		0,92	8,98	
	JW Suma		7,97	21,14

Kod obszaru siedliskowego N2000	Gatunek	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty (ha)	
			2016	2025
	MD	9130	0,00	1,14
	MD Suma			1,14
	ŚW	9130	3,49	3,49
	ŚW Suma		3,49	14,77
PLC180001 Suma			3321,33	4503,82
PLH180014	SO	9130	0,00	3,94
	SO Suma		0,00	3,94
	BK	9130	543,52	815,47
			21,47	22,06
	BK Suma		564,99	837,53
	JD	9130	267,25	307,97
			0,41	0,41
	JD Suma		267,66	308,38
	ŚW		0,00	3,28
ŚW Suma		0,00	3,28	
PLH180014 Suma			832,65	1153,13
Poza N2000	SO		3,47	10,13
		9130	0,00	1,30
	SO Suma		3,47	11,43
	BK	9110	0,84	0,84
		9130	137,76	180,33
			17,87	24,39
	BK Suma		156,47	205,56
	JD	9110	41,54	51,73
		9130	606,61	723,16
			10,80	13,94
	JD Suma		658,95	788,83
	JS		0,00	1,49
JS Suma		0,00	1,49	
ŚW	9130	0,00	9,08	
		1,03	1,03	
ŚW Suma		1,03	10,11	
Poza N2000 Suma			819,92	1017,42
Ogółem			4973,90	6674,37

Dzięki dużej powierzchni rzeczywistej starych drzewostanów, należy się spodziewać, że zasób martwego drewna na terenie Nadleśnictwa Komańcza nie zmaleje.

Obecnie w trakcie prac inwentaryzacyjnych określono go średnio na poziomie 33,3 m³/ha. Jest to liczba znacznie odbiegająca od średniej w RDLP

w Krośnie - 17,3 m³/ha i w Lasach Państwowych - 5,5 m³/ha (WISL 2010-2014, BULiGL).

Wartość progową martwego drewna dla większości gatunków saproksylofilnych w buczynie karpackiej szacuje się na poziomie 30-40 m³/ha (Wilk T. i in. 2014). Na tej podstawie można stwierdzić, że ilość martwego drewna jaka jest oszacowana na terenie Nadleśnictwa Komańcza jest na wystarczającym poziomie dla zachowanie gatunków od niego zależnych.

Zestawienie miąższości drewna martwego

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia w ha	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
Obręb Komańcza							
LGŚW	10286,40	10,99	113070,16	22,55	231967,79	33,54	345037,96
LGW	65,02	9,88	642,69	10,36	673,83	20,24	1316,52
LŁG	85,80	3,52	301,86	17,68	1517,16	21,20	1819,03
LMGŚW	6,74	15,79	106,42	18,80	126,68	34,59	233,10
Razem obręb Komańcza	10443,96	10,93	114121,14	22,43	234285,47	33,36	348406,60
Obręb Łupków							
LGŚW	9281,27	9,79	90904,63	23,89	221750,64	33,68	312655,27
LGW	247,46	16,41	4061,20	5,33	1318,30	21,74	5379,50
LŁG	95,22	8,79	836,68	4,83	459,51	13,62	1296,19
OLJG	1,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem obręb Łupków	9625,86	9,95	95802,51	23,22	223528,45	33,17	319330,96
Ogółem Nadleśnictwo Komańcza	20069,82	10,46	209923,65	22,81	457813,92	33,27	667737,56

Wg bazy z inwentaryzacji martwego drewna, masa kawałków o wymiarach powyżej 50 cm średnicy i długości powyżej 3m stanowi ponad 20%. Dana ta jest oparta na 380 powierzchniach kołowych, na których mierzono martwe drewno na terenie Nadleśnictwa. Przy obliczonej masie drewna martwego w Nadleśnictwie na poziomie 33,27 m³/ha, kawałków wielkowymiarowych jest 6,6 m³/ha.

Problemem jest ilość martwego drewna w lasach łęgowych w górach, gdyż większość z nich była w zasięgu domostw ludzkich, często jest na gruntach porolnych i dopiero po II wonie światowej powrócił tam las w postaci olchy szarej, której żywotność jest stosunkowo niska, dożywa przeciętnie do 60 lat a jej drewno bardzo szybko ulega rozkładowi. Tak, więc uzyskanie na tym siedlisku odpowiedniego poziomu martwego drewna, podobnego do niżowych lasów łęgowych może być nieosiągalne.

Dla zwiększenia ilości martwego drewna zgodnie z zarządzeniem nr 28/2014 Regionalnego Dyrektora Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie na terenie Nadleśnictwa proponuje się pozostawić część drzewostanów bez użytkowania do naturalnego rozkładu (załączniki tabela nr 1), a także pozostawianie wszelkich złomów, wywrotów, drzew dziuplastych oraz martwych, jeśli nie zagrażają bezpieczeństwu powszechnemu.

Tempo wydzielania w lasach Europy Środkowej szacuje się na 1 m³/ha/rok (Wilk T. i in. 2014), można przypuszczać, że na koniec obowiązywania PUL ilość martwego drewna na terenie Nadleśnictwa Komańcza powinna wzrosnąć do ok. 40 m³/ha. Dokładne prognozowanie tej liczby jest jeszcze niemożliwe, gdyż brak jest konkretnych danych na temat tempa rozkładu martwego drewna oraz wydzielania się drzew.

FORMY DEGENERACJI LASÓW

Borowacenie

Borowacenie, zwane inaczej pinetyzacją, związane jest z wprowadzeniem do drzewostanu niektórych gatunków z rodziny *Pinaceae*. Ta forma zniekształcenia należy do groźniejszych, gdyż obok zmian struktury i składu florystycznego często powoduje również zmianę siedliska.

Stopień borowacenia określa się na podstawie udziału sosny i świerka w górnej warstwie drzew. Wyróżnia się borowacenie:

- słabe, udział tych gatunków wynosi ponad 80% na siedliskach borów mieszanych, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych, 10-30% na siedliskach lasowych,
- średnie, gdzie ich udział wynosi ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne, gdzie ich udział wynosi ponad 60% na siedliskach lasowych.

Zestawienie powierzchni wg form degeneracji lasu w Nadleśnictwie
Komańcza – borowacenie.

Stopień borowacenia	Jedn.	Wiek			Ogółem	
		do 40 lat	41-80 lat	>80 lat	ha	%
brak	ha	740,45	1481,24	10935,75	13157,44	63,84
słabe	ha	367,33	647,05	308,3	1322,68	6,42
średnie	ha	440,91	1788,56	137,7	2367,17	11,49
mocne	ha	270,24	3449,44	43,62	3763,3	18,26
Razem		1818,93	7366,29	11425,37	20610,59	100,0

Borowacenie mocne występuje na 18,3% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Głównie są to drzewostany sosnowe w dużej mierze przebudowane, z podrostem zgodnym z typem drzewostanu, dzięki czemu zniekształcenie to jest niwelowane.

Neofityzacja, gatunki obce

Neofityzację, wynikającą ze sztucznej uprawy lub samoistnego wnikania do drzewostanów obcych gatunków drzew i krzewów, wyróżnia się w przypadku, gdy gatunek obcy jest panujący w wyłączeniu oraz gdy jest w składzie lub stanowi domieszki w drzewostanie.

Na terenie Nadleśnictwa Komańcza zjawisko neofityzacji drzewostanów nie występuje.

Monotypizacja

Zjawisko monotypizacji, tj. ujednoczenia składu gatunkowego lub wiekowego drzewostanu, na terenie Nadleśnictwa nie występuje.

Szczegółowa charakterystyka lasów znajduje się w Opisie ogólnym lasów i Programie ochrony przyrody.

3.1.7. FORMY OCHRONY PRZYRODY WYSTĘPUJĄCE W NADLEŚNICTWIE KOMAŃCZA

Rodzaj obiektu	Na gruntach Nadleśnictwa		W granicach zasięgu terytorialnego (poza gruntami Nadleśnictwa)		Razem	
	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]
<i>Istniejące formy ochrony przyrody</i>						
Rezerваты przyrody	3	636,10	-	-	3	636,10
Parki krajobrazowe	2	16588,92	2	1572,54	2	18161,46
Obszar chronionego krajobrazu	2	5041,49	2	5354,05	2	10395,54
Obszary siedliskowe Natura 2000	3	17149,42	3	1998,30	3	19147,72
Obszary ptasie Natura 2000*	1	6022,86	1	2405,59	1	8428,45
Pomniki przyrody	7	-	2	-	9	-
Chronione gatunki zwierząt	187	-	-	-	187	-
Chronione gatunki roślin i grzybów	51	-	-	-	51	-
<i>Projektowane i proponowane formy ochrony przyrody</i>						
Projektowane rezerваты przyrody	1	483,39	0	0	1	483,39
Proponowane użytki ekologiczne	26	84,89	0	0	26	84,89
Proponowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	2	0,55	0	0	2	0,55
Proponowane stanowiska dokumentacyjne	1	3,94	0	0	1	3,94

*- powierzchni obszaru PLC180001 „Bieszczady” nie podano – ujęto go w obszarach siedliskowych.

Rezerwat przyrody "Zwieszło"

Podstawa prawna utworzenia: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 22 stycznia 1957 r. (Mon. Pol. Nr 10, poz. 75).

Dokumenty dotyczące obszaru: Projekt plan ochrony rezerwatu „Zwieszło” na okres: od 01.01.1998 do 31.12.2017 Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Przemysłu.

Powierzchnia: wg aktu utworzenia – 2,20 ha,
wg planu urządzenia lasu – 1,89 ha.

Położenie: oddz. 41h i 52c, leśnictwa: Prełuki i Duszatyn, obręb Komańcza.

Rozbieżności między powierzchnią podaną w akcie utworzenia i planie ochrony rezerwatu wynikają z dwóch głównych przyczyn:

- niedokładności i schematycznego charakteru mapy na podstawie, której określono powierzchnię ujętą w Zarządzeniu powołującym rezerwat;
- różnic w dokładności technik pomiarowych stosowanych obecnie i w trakcie prac nad utworzeniem rezerwatu.

Cel ochrony: zachowanie ze względów naukowych i krajobrazowych dwu górskich jezior powstałych przez znaczne osuwiska na zboczach góry „Chryszczata”, jak również lasu zatopionego przy ich powstaniu.

Przedmiot ochrony: dwa górskie jeziorka.

Typ i podtyp rezerwatu we względu na:

- dominujący przedmiot ochrony – typ: geologiczny i glebowy, podtyp: form tektonicznych i erozyjnych (PGg.te),
- główny typ ekosystemu – typ: wodny, podtyp: jezior mezo- i eutroficznych oraz stawów (EW.jm).

„Jeziorka Duszatyńskie” powstały na skutek osunięcia się dużej części zbocza wraz z drzewostanem i zatamowania potoku Olchowaty. Powierzchnia jeziorek pomierzona w trakcie prac nad aktualnym planem urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza wynosi 1,89 ha (Jeziorko Górne 1,44 ha, Dolne 0,45 ha).

Rezerwat „Zwieszło” stanowi cenny obiekt geologiczny, florystyczny i faunistyczny. Jeziorka „Duszatyńskie” położone są na wysokości około 700 m n.p.m. i są najwyższymi umiejscowionymi i największymi zbiornikami wodnymi (o podobnej genezie) w Bieszczadach. Stanowią one cenny element krajobrazowy.

Na obszarze rezerwatu stwierdzono występowanie 27 gatunków roślin naczyniowych, zaś w pasie ochronnym drzewostanu 108.

Rezerwat przyrody "Źródlika Jasiołki"

Podstawa prawna utworzenia: Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 grudnia 1993 r. (Mon. Pol. Nr 5, poz. 46 z 31 stycznia 1994 r.).

Projekt planu ochrony rezerwatu „Źródlika Jasiołki” na okres 01.01.2002 - 31.01.2021 opracowany przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Przemyślu.

Powierzchnia: wg aktu utworzenia – 1585,01 ha,

wg planu urządzenia lasu w granicach N-ctwa Komańcza – 314,03 ha.

Położenie: oddz. 165, 166, 168b,c,d,f; 169b,c, 170, 173f, 174 leśnictwo Czystohorb, obręb Komańcza.

Cel ochrony: zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych zbiorowisk roślinnych obejmujących źródliskowe obszary rzek Wisłok i Jasiołka.

Przedmiot ochrony: źródliskowe fragmenty zlewni Wisłoka i Jasiołki z charakterystycznym krajobrazem tworzonym przez starodrzew leśny i zespoły roślinne łąkowo-pastwiskowe i torfowiskowe.

Typ i podtyp rezerwatu we względu na:

- dominujący przedmiot ochrony – typ: krajobrazów, podtyp: krajobrazów naturalnych (PKr.kn),
- główny typ ekosystemu – typ: różnych ekosystemów, podtyp: mozaiki różnych ekosystemów (EE.me).

Omawiany rezerwat położony jest w obrębie rozległego grzbietu górskiego o przebiegu NW – SE o długości około 22 km. Cały ten grzbiet jest bardzo silnie pocięty źródłowymi odcinkami rzek i potoków. Rezerwat zajmuje najwyższą, środkową część pasma ze źródłami rzeki Wisłok (źródlika rzeki Jasiołki znajdują się na terenie Nadleśnictwa Rymanów). Bardzo liczne są formy rzeźby osuwiskowej, takie jak: nisze osuwiskowe, jęczory, rowy rozpadlinowe.

Szata roślinna rezerwatu odznacza się wysokim stopniem naturalności. Dominującym zespołem leśnym jest żyzna buczyna karpacka *Dentario glandulosae-Fagetum* występująca w dwóch podzespółach:

- typowym *Dentario glandulosae-Fagetum typicum*;
- suchym, trawiastym z kostrzewą górską *Festuca drymeja Dentario glandulosae-Fagetum festucetosum drymejae*.

Zbiorowiska nieleśne zajmują niewielkie powierzchnie i są to głównie łąki ze związków *Calthion* i *Molinion*. Flora rezerwatu ze względu na położenie we wschodniej części Beskidu Niskiego ma charakter przejściowy między Karpatami Zachodnimi i Wschodnimi. Główny jej zrąb tworzą gatunki leśne charakterystyczne dla żywnych lasów liściastych i mieszanych piętra dolnoregłowego.

Rezerwat przyrody "Przełom Oślawy pod Duszatynem"

Podstawa prawna utworzenia: Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego Nr 72/100 z dnia 28 marca 2000 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. z dnia 10 kwietnia 2000 r. Nr 24, poz. 198).

Dokumenty dotyczące obszaru: „Przełom Oślawy pod Duszatynem” – ekspertyza wykonana na zlecenie Nadleśnictwa Komańcza, Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, Kraków 2001.

Powierzchnia: wg aktu utworzenia – 322,45 ha,
wg planu urządzenia lasu – 320,18

Różnica wynika ze zmiany powierzchni ewidencyjnej działek wchodzących w skład rezerwatu, a nie ze zmiany jego granic.

Położenie: oddz. 48f-j (leśnictwo Prełuki), 93, 93A, 97 (leśnictwo Jesionowa), 98-100 (leśnictwo Duszatyn), obręb Komańcza.

Cel ochrony: zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych najpiękniejszego fragmentu doliny rzeki Oślawy od Smolnika po Turzańsk, która na tym odcinku stanowi zachodnią część granicy Ciśniańsko – Wetlińskiego Parku Krajobrazowego.

Przedmiot ochrony: malowniczy krajobraz przełomu Oślawy pod Duszatynem.

Typ i podtyp rezerwatu we względu na:

- dominujący przedmiot ochrony – typ: krajobrazów, podtyp: krajobrazów naturalnych (PKr.kn),
- główny typ ekosytemu – typ: leśny i borowy, podtyp: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp).

Rezerwat ten położony jest na pograniczu Beskidu Niskiego i Bieszczadów.

Na uwagę zasługuje szczególnie piękny meander zwany „Łokciem” i góra meandrowa. W dolinie głęboko wciętej rzeki znajdują się malownicze progi skalne.

Zbocza doliny porasta drzewostan jodłowo – bukowy tworzący zbiorowisko regłowej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum typicum*. W runie występują rośliny objęte ochroną gatunkową, takie jak: parzydło leśne *Aruncus sylvestris*, wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, omieg górski *Doronicum austriacum* i inne.

Projektowany rezerwat przyrody „Dolina Olchowatego”

Projektowany rezerwat o powierzchni 481,76 ha. Położony jest w gminie Komańcza w województwie podkarpackim. Obejmuje oddziały leżące na terenie dwóch leśnictw obrębu Komańcza:

- Duszatyn – oddziały 40, 51a-f, 52a,b,d-k, 53;
- Prełuki – oddziały 41a-g,i; 42, 43 (wg stanu na 01.01.2016 r.).

Celem tworzenia rezerwatu jest zachowanie charakterystycznego dla Bieszczadów Zachodnich krajobrazu doliny potoku Olchowaty, jak również stworzenie właściwej otuliny dla rezerwatu „Zwierzło”.

Projektowany rezerwat posiada dokumentację wstępną opracowaną w 2000 roku przez Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie, a także jest wpisany do Wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego.

Jaśliski Park Krajobrazowy

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie Nr 20 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 27 marca 1992 r. - w sprawie utworzenia Jaśliskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Krośnieńskiego Nr 7/92 poz. 54).
- Rozporządzenie Nr 17 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 18 kwietnia 1996 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Jaśliskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Kroś. Nr 8/96 poz. 59) – poszerzenie powierzchni JPK.
- Rozporządzenie Nr 9 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 17 marca 1997 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Jaśliskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Kroś. Nr 5/97 poz. 26).– wyłączenie z granic Jaśliskiego Parku Krajobrazowego pasa ziemi o 56 m szerokości pod linią elektroenergetyczną wysokiego napięcia 400 kV.
- Aktualnie obowiązującym aktem prawa jest uchwała nr XLVIII/992/14 Sejmiku województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Jaśliskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 10 lipca 2014 r. poz. 1946)

Jaśliski Park Krajobrazowy ma aktualny plan ochrony, ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 września 2003 roku (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 6 października 2003 r. Nr 129, poz. 1809).

Administracyjnie Jaśliski Park Krajobrazowy leży na terenie gmin: Dukla, Komańcza

i Krempna. Jego całkowita powierzchnia wynosi 25 878 ha, z czego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Komańcza leży 3662,62 ha, a z tego 3656,84 ha stanowią grunty pod zarządem Nadleśnictwa.

W granicach Parku znajdują się następujące oddziały: 132 – 189, 214 – 222 , w obrębie Komańcza (z pominięciem 132h, 154Ac, 160f-j; 171h-m; 175c; 185g-j; 214 g, h; 216h, 217 g, j-k).

Ciśniańsko – Wetliński Park Krajobrazowy

Podstawa prawna utworzenia:

- Rozporządzenie Wojewody Krośnieńskiego Nr 17 z dnia 27 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Kroś. Nr 7 poz. 51 z 1992 r.)
- Rozporządzenie Wojewody Krośnieńskiego Nr 24 z dnia 24 maja 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Kroś. Nr 21/96 poz. 108).

- Obwieszczenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 25 marca 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 5 poz. 100 z 1999 r.)
- Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 kwietnia 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 70 poz. 766 z 2004 r.) - ustanawiające aktualny plan ochrony.
- Aktualnie obowiązującym aktem prawa jest uchwała nr XLVIII/991/14 Sejmiku województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Ciśniańsko – Wetlińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podk. z 10 lipca 2014 r. poz. 1945).

Administracyjnie Ciśniańsko – Wetliński Park Krajobrazowy leży na terenie gmin: Baligród, Cisna, Komańcza, Solina i Zagórz. Jego całkowita powierzchnia wynosi 51461 ha, z czego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Komańcza leży 14498,84 ha, a z tego 12932,08 ha stanowią grunty pod zarządem Nadleśnictwa. W granicach Parku znajdują się następujące oddziały:

- obręb Komańcza – 18 – 63 (2748,21 ha),
- obręb Łupków – 1– 143, 148 – 163, 264-292 (10183,87 ha).

Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu

Utworzono na mocy Rozporządzenia Wojewody Krośnieńskiego Nr 10 z dnia 2 lipca 1998 roku (Dz. Urz. Województwa Krośnieńskiego Nr 17/98 poz. 223). Prawie w całości położony jest w Beskidach Wschodnich, jedynie północno-zachodni fragment leży na Pogórzu Dynowskim. Administracyjnie WOCHK znajduje się na terenie gmin: Baligród, Brzozów Czarna, Dydnia, Komańcza, Lesko, Lutowiska, Olszanica, Nozdrzec, Sanok, Solina, Zagórz, Ustrzyki Dolne.

Całkowita powierzchnia Obszaru wynosi 99911 ha, z czego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Komańcza leży 4417,20 ha, a z tego 2612,13 ha stanowią grunty Nadleśnictwa. W jego skład wchodzi następujące oddziały:

- obręb Komańcza: 14 – 17; 93 – 124; 211-213, 217g,j,k (powierzchnia 2284,34 ha);
- obręb Łupków: 144 – 146; 147g-i, n,p; 162A (powierzchnia 327,79 ha).

Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego

Utworzono na mocy Rozporządzenia Wojewody Krośnieńskiego Nr 10 z dnia 2 lipca 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Kroś. Nr 17/98 poz. 223).

Zmiany przebiegu granic i powierzchni zatwierdzono następującymi aktami:

- Uchwała nr XLVIII/997/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego (Dz. Urz. Woj. Podk. z dnia 10 lipca 2014 r. poz. 1950).
- Uchwała nr VI/116/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLVIII/997/14 z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego (Dz. Urz. Woj. Podk. z dnia 10 lipca 2014 r. poz. 1950).

Obejmuje obszary położone w południowo zachodniej części województwa podkarpackiego oraz południowo wschodniej województwa małopolskiego. Administracyjnie Obszar leży na terenie gmin: Besko, Bukowsko, Dębowiec, Dukla, Iwonicz, Komańcza, Lipinki, Miejsce Piastowe, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Rymanów, Sanok, Zagórz, Zarszyn.

Całkowita powierzchnia Obszaru wynosi: 82946 ha, z czego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Komańcza leży 5978,34 ha, a z tego 2429,36 ha stanowią grunty Nadleśnictwa (obręb Komańcza). W jego granicach znajdują się następujące oddziały: 1- 13A,B, 125 – 131, 190 – 210.

Obszar Natura 2000

Obszar PLC 180001 Bieszczady

Nadleśnictwo Komańcza leży w granicach Obszaru Bieszczady PLC 180001 powołanego na podstawie Dyrektywy Siedliskowej i Dyrektywy Ptasiej.

Obszar PLC Bieszczady położony jest na terenie gmin: Czarna, Lutowiska, Komańcza, Zagórz, Baligród, Cisna i Solina.

Obejmuje na gruntach Nadleśnictwa powierzchnię 13463,22 ha i w zasięgu 1912,05 ha.

Obszar zaprojektowany został w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji cennych gatunków zwierząt i roślin. W SDF obszaru (źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>) znalazły się 22 typy siedlisk przyrodniczych z załącznika I dyrektywy 92/43/EWG, a także 63 gatunki zwierząt i roślin objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE oraz wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG. Za przedmioty ochrony obszaru uznano 21 typów siedlisk przyrodniczych oraz 46 gatunków roślin i zwierząt (20 gat. ptaków, 9 gat. ssaków, 3 gat. płazów, 3 gat. ryb, 7 gat. bezkręgowców, 4 gat. roślin). Zestawiono je w tabelach poniżej.

Lp.	Kod	Nazwa
1.	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków
2.	4060	Wysokogórskie borówczyska bażynowe
3.	4080	Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiaca</i>)
4.	6150	Wysokogórskie murawy acidofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)
5.	6230*	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)
6.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)
7.	6510	Nniżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
8.	6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)
9.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
10.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

Lp.	Kod	Nazwa
11.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)
12.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
13.	8110	Piargi i gołoborza krzemianowe
14.	8150	Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe
15.	8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>
16.	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)
17.	9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)
18.	9140	Górskie jaworzyny ziołoroślowe (<i>Aceri-Fagetum</i>)
19.	9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)
20.	91D0*	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>)
21.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)
22.	9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)

*- siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym.

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
PTAKI			
1	A030	<i>Ciconia nigra</i>	Bocian czarny
2	A072	<i>Pernis apivorus</i>	Trzmielojad
3	A089	<i>Aquila pomarina</i>	Orlik krzykliwy
4	A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	Orzeł przedni
5	A104	<i>Bonasa banasia</i>	Jarząbek
6	A122	<i>Crex crex</i>	Derkacz
7	A215	<i>Bubo bubo</i>	Puchacz
8	A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	Sóweczka
9	A220	<i>Strix uralensis</i>	Puszczyk uralski
10	A223	<i>Aegolius funereus</i>	Włochatka
11	A229	<i>Alcedo atthis</i>	Zimorodek
12	A234	<i>Picus canus</i>	Dzięcioł zielonosiwy
13	A236	<i>Dryocopus martius</i>	Dzięcioł czarny
14	A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	Dzięcioł białogrzbiety
15	A241	<i>Picoides tridactylus</i>	Dzięcioł trójpalczasty
16	A307	<i>Sylvia nisoria</i>	Jarzębatka
17	A320	<i>Ficedula parva</i>	Muchołówka mała
18	A321	<i>Ficedula albicollis</i>	Muchołówka białoszyja
19	A338	<i>Lanius collurio</i>	Gąsiorek
20	A267	<i>Prunella collaris</i>	Płochacz halny
SSAKI			
21	1303	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Podkowiec mały
22	1321	<i>Myotis emarginatus</i>	Nocek orzęsiony
23	1324	<i>Myotis myotis</i>	Nocek duży
24	1337	<i>Coster fiber</i>	Bóbr europejski
25	1352*	<i>Canis lupus</i>	Wilk
26	1354*	<i>Ursus arctos</i>	Niedźwiedź brunatny
27	1355	<i>Lutra lutra</i>	Wydra
28	1361	<i>Lynx lynx</i>	Ryś
29	2647*	<i>Bison bonasus</i>	Żubr
PLAZY i GADY			
30	1168	<i>Triturus cristatus</i>	Traszka grzebieniasta
31	1193	<i>Bombina variegata</i>	Kumak górski

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
32	2001	<i>Triturus montandoni</i>	Traszka karpacka
RYBY			
33	1096	<i>Lampetra planeri</i>	Minóg strumieniowy
34	1163	<i>Cottus gobio</i>	Głowacz białopłetwy
35	5094	<i>Barbus meridionalis</i> (<i>peloponnesius</i>)	Brzanka
BEZKREĞOWCE			
36	1032	<i>Unio crassus</i>	Skójka gruboskorupowa
37	1060	<i>Lycaena dispar</i>	Czerwończyk nieparek
38	1078*	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Krasopani hera
39	1087*	<i>Rosalia alpina</i>	Nadobnica alpejska
40	4014	<i>Carabus variolosus</i>	Biegacz urozmaicony
41	4015	<i>Carabus zawadzki</i>	Biegacz Zawadzkiego
42	4026	<i>Rhysodes sulcatus</i>	Zagłębek bruzdkowany
ROŚLINY			
43	1998	<i>Eleocharis caniolica</i>	Ponikło kraińskie
44	1939*	<i>Agrimonia pilosa</i>	Rzepik szczeciniasty
45	4070*	<i>Campanula serrata</i>	Dzwonek piłkowany
46	4116	<i>Tozzia carpathica</i>	Tocja karpacka

*- gatunki o znaczeniu priorytetowym

W Standardowym Formularzu Danych (SDF), opracowanym i zaktualizowanym jak wyżej, zapisano, że Obszar stanowi jedną z najwartościowszych w Europie ostoj fauny puszczańskiej ze wszystkimi wielkimi drapieżnikami (niedźwiedź, wilk, ryś). Występują tu bardzo silne populacje wydry, węża Eskulapa i traszki karpackiej (endemit) oraz jedna z pięciu wolno żyjących populacji żubra. W faunie wodnej występuje około 700 gatunków zamieszkujących siedliska wodne oraz około 300 siedliska ziemnowodne, wśród których 24 to endemity karpackie. Bieszczady w granicach Polski posiadają pełny zestaw endemitów północno-wschodniego regionu Karpat i są dla większości z nich najdalej na zachód wysuniętą częścią areału.

Bogata jest również flora roślin naczyniowych (1100 gatunków) z wieloma rzadkimi zagrożonymi gatunkami, w tym chronionymi prawnie oraz kilkoma (7) endemitami wschodniokarpackimi. Występuje tu jedna z dwóch najliczniejszych populacji dzwonka piłkowanego i tocji karpackiej w Polsce. Wyjątkowo bogata jest bryoflora (około 1000 gatunków).

Łącznie stwierdzono tu występowanie 29 gatunków (w tym 5 priorytetowych) z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Liczne i dobrze zachowane są zbiorowiska roślinne, wśród nich endemiczne. Szczególnie cenne są zbiorowiska leśne (zwłaszcza buczyna karpacka) oraz unikatowe w Polsce zbiorowiska połoninowe. Łącznie stwierdzono tu występowanie 22 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.

Spośród zagrożeń, jakie są wymieniane dla tego obszaru w SDF w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa duże znaczenie ma sukcesja naturalna na nieleśnych siedliskach przyrodniczych oraz transgraniczne zanieczyszczenia. Do głównych celów, jakie powinny być realizowane w obecnym planie urządzenia lasu powinno należeć zachowanie na obecnym poziomie ilość terenów otwartych, dlatego też żadnych zalesień w nim nie planowano.

Zgodnie z art. 32 pkt 4 Ustawy o ochronie przyrody na terenie zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, na którym znajduje się obszar Natura 2000, zadania w zakresie ochrony przyrody wykonuje samodzielnie miejscowy nadleśniczy, zgodnie z ustaleniami planu urządzenia lasu.

Szczegółowy opis poszczególnych obszarów Natura 2000 znajduje się w tzw. „standardowych formularzach danych” dostępnych dla każdego obszaru na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/pl>. Zawierają one m.in. informacje na temat chronionych w nich siedlisk, zwierząt, roślin itp.

Obszar o znaczeniu dla wspólnoty "Dorzecze Górnego Sanu" PLH 180021 - powierzchnia całkowita wynosi 1578,67 ha. Na terenie Nadleśnictwa zajmuje 4,11 ha.

Decyzja Komisji Europejskiej z 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenia dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (Dz. Urz. UE L350/44 z 21 grudnia 2013)

Spośród gatunków wymienionych w standardowym formularzu danych (stan na 10.2013 r.) przedmiotem ochrony w SOO "Dorzecze Górnego Sanu" PLH 180021 jest 7 gatunków zwierząt i roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (tabela poniżej).

Gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony w ostoi "Dorzecze Górnego Sanu" PLH 180021.

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
SSAKI			
1	1355	<i>Lutra lutra</i>	Wydra
RYBY			
2	1106	<i>Salmon salar</i>	Łosoś atlantycki
3	1134	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Różanka
4	1163	<i>Cottus gobio</i>	Głowacz białopłetwy
5	2511	<i>Gobio kessleri</i>	Kiełb kesslera
6	5094	<i>Barbus peloponnesius</i>	Brzanka
BEZKRĘGOWCE			
7	1032	<i>Unio crassus</i>	Skójka gruboskorupowa

Typy siedlisk przyrodniczych wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony w ostoi "Dorzecze Górnego Sanu" PLH 180021.

Lp.	Kod	Nazwa
1.	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków
2.	6210*	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)
3.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)
4.	6510	Nniżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
5.	7220*	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>
6.	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)
7.	9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)
8.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)

Lp.	Kod	Nazwa
9.	9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)
10.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe</i>)

*- siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Obszar o znaczeniu dla wspólnoty "Ostoja Jaśliska" PLH180014

powierzchnia 29252,20 ha

Na terenie Nadleśnictwa zajmuje powierzchnię: 3582,09 ha

Obszar zatwierdzony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r., przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na alpejski region biogeograficzny (Dz. Urz. UE L43/21 z 13 lutego 2009). Powierzchnia 29279,04 ha.

Ostatnia Decyzja Komisji Europejskiej z 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenia dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (Dz. Urz. UE L350/44 z 21 grudnia 2013) Powierzchnia - 29252,20 ha.

Spośród gatunków wymienionych w standardowym formularzu danych (stan na 10.2013 r.) przedmiotem ochrony w SOO "Ostoja Jaśliska" PLH180014 jest 20 gatunków zwierząt i roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (tabela poniżej).

Gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony w ostoi "Ostoja Jaśliska" PLH180014.

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
SSAKI			
1	1303	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Podkowiec mały
2	1321	<i>Myotis emarginatus</i>	Nocek orzęsiony
3	1323	<i>Myotis bechsteini</i>	Nocek Bechsteina
4	1324	<i>Myotis myotis</i>	Nocek duży
5	1337	<i>Coster fiber</i>	Bóbr europejski
6	1352	<i>Canis lupus</i>	Wilk
7	1354	<i>Ursus arctos</i>	Niedźwiedź brunatny
8	1355	<i>Lutra lutra</i>	Wydra
9	1361	<i>Lynx lynx</i>	Ryś
PLĄZY i GADY			
10	1168	<i>Triturus cristatus</i>	Traszka grzebieniasta
11	1193	<i>Bombina variegata</i>	Kumak górski
12	2001	<i>Triturus montandoni</i>	Traszka karpacka
RYBY			
13	1163	<i>Cottus gobio</i>	Głowacz białopłetwy
14	5094	<i>Barbus meridionalis (peloponnesius)</i>	Brzanka
BEZKRĘGOWCE			
15	1014	<i>Vertigo angustior</i>	Poczwarówka zwężona

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
16	1086	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Zgniotek cynobrowy
17	1087	<i>Rosalia alpina</i>	Nadobnica alpejska
18	4014	<i>Carabus variolosus</i>	Biegacz urozmaicony
19	4026	<i>Rhysodes sulcatus</i>	Zagłębek bruzdkowany
ROŚLINY			
20	1998	<i>Eleocharis caniolica</i>	Ponikło kraińskie

Typy siedlisk przyrodniczych wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony w ostoi "Ostoja Jaśliska" PLH180014.

Lp.	Kod	Nazwa
1.	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków
2.	6230*	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)
3.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)
4.	6510	Nniżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
5.	6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)
6.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji
7.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)
8.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
9.	8310	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania
10.	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)
11.	9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)
12.	9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphylis-Acerion pseudoplatani</i>)
13.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)

*- siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Dla obszaru "Ostoja Jaśliska" PLH180014 obowiązuje obecnie plan zadań ochronnych powołany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska w Rzeszowie z dnia 16 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jaśliska PLH180014 (Dz. Urz. Woj. Podk. z dnia 17 kwietnia 2015 r. poz. 1332).

W dokumencie tym wskazano na potrzebę zmiany oceny dla trzaski grzebieniastej z C na D, co w praktyce oznacza, że gatunek przestanie być przedmiotem ochrony dla tego obszaru. Jak do tej pory zmiany w SDF nie wprowadzono.

Wszystkie zapisy planu zadań ochronnych zostały uwzględnione w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza.

Obszar specjalnej ochrony ptaków "Beskid Niski" PLB180002

Obszar ten został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275).

Powierzchnia obszaru wynosi 151966,6 ha.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27.10.2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2008 r. Nr 198, poz. 122) oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25 poz. 133) utrzymały powierzchnię 151966,6 ha.

Gminy wchodzące w jego zasięg to:

- w województwie małopolskim: Gorlice – gmina wiejska (1849,4 ha), Lipinki (999,9 ha), Ropa (2643,6 ha), Sękowa (18126,8 ha), Uście Gorlickie (28626,8 ha), Grybów – gmina wiejska (1702,3 ha), Kamionka Wielka (1247,3 ha), Krynica Zdrój (6230,9 ha), Łabowa (3149,3 ha), i Nawojowa (418,3 ha);
- w województwie podkarpackim: Dębowiec (1931,7 ha), Krempna (20373,1 ha), Nowy Żmigród (4364,5 ha), Osiek Jasielski (1706,4 ha), Dukla (26098,0 ha), Iwonicz Zdrój (249,8), Rymanów (6524,6 ha), Bukowsko (3755,4 ha), Komańcza (20750,4 ha) i Zarszyn (1218,1 ha).

W zasięgu terytorialnym poza terenem Nadleśnictwa leży 2405,59 ha. Na gruntach Nadleśnictwa Komańcza 6022,86 ha.

Spośród gatunków wymienionych w standardowym formularzu danych (stan na 10.2013 r.) przedmiotem ochrony w OSO „Beskid Niski” jest 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej (tabela poniżej).

Gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony w ostoi "Beskid Niski" PLB180002.

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
1	A030	<i>Ciconia nigra</i>	Bocian czarny
2	A072	<i>Pernis apivorus</i>	Trzmielojad
3	A089	<i>Aquila pomarina</i>	Orlik krzykliwy
4	A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	Orzeł przedni
5	A103	<i>Falco peregrinus</i>	Sokół wędrowny
6	A104	<i>Bonasa banasia</i>	Jarząbek zwyczajny
7	A122	<i>Crex crex</i>	Derkacz
8	A168	<i>Actitis hypoleucos</i>	Brodziec piskliwy
9	A215	<i>Bubo bubo</i>	Puchacz
10	A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	Sóweczka
11	A220	<i>Strix uralensis</i>	Puszczyk uralski
12	A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Lelek

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
13	A223	<i>Aegolius funereus</i>	Włochatka
14	A229	<i>Alcedo atthis</i>	Zimorodek
15	A234	<i>Picus canus</i>	Dzięcioł zielonosiwy
16	A236	<i>Dryocopus martius</i>	Dzięcioł czarny
17	A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	Dzięcioł białogrzbisty
18	A241	<i>Picoides tridactylus</i>	Dzięcioł trójpalczasty
19	A261	<i>Motacilla cinerea</i>	Pliszka górską
20	A264	<i>Cinclus cinclus</i>	Pluszcz
21	A282	<i>Turdus torquatus</i>	Drozd obrożny
22	A320	<i>Ficedula parva</i>	Muchołówka mała
23	A321	<i>Ficedula albicollis</i>	Muchołówka białoszyja
24	A338	<i>Lanius collurio</i>	Gąsiorek
25	A429	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Dzięcioł białoszyi

Obecnie plan zadań ochronnych dla tego obszaru jest w opracowaniu.

Pomniki przyrody

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Komańcza znajduje się aktualnie 7 obiektów objętych ochroną w formie pomników przyrody, w tym 5 pomników przyrody żywej i 2 pomnik przyrody nieożywionej.

Pomniki przyrody żywej reprezentowane są przez pojedyncze drzewa, a pomnikami przyrody nieożywionej są: naturalny próg skalny z wodospadem oraz źródło wody mineralnej.

Proponowane użytki ekologiczne

Na terenie Nadleśnictwa projektuje się utworzenie 26 użytków ekologicznych: 7 obiektów w obrębie Komańcza i 19 obiektów w obrębie Łupków na ogólnej powierzchni 84,89 ha. Są to głównie zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania niektórych zasobów genowych i typów środowisk: przygrzbietowe łąki borowinowe, tereny podmokłe, zabagnione, skarpy, osuwiska skalne, płaty nie użytkowanej roślinności.

Proponowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie Nadleśnictwa Komańcza zaproponowano dwa zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

1. Cmentarz we wsi Balnica (oddz. 92m) - obejmuje on fundamenty dawnej cerkwi greko-katolickiej z 1856 roku, zburzonej w 1949 r. oraz cmentarz grzebalny z zachowanymi kilkoma nagrobkami.

2. Cmentarz we wsi Mików (oddz. 90a) - obejmuje on miejsce po dawnej cerkwi greko-katolickiej, spalonej w 1947 r. oraz cmentarz grzebalny.

Gatunki chronione i rzadkie

Gatunki roślin objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
na terenie Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją		
1.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>
2.	Ciemięzycza (ciemierzycza) biała	<i>Veratrum album</i>
3.	Goryczka krzyżowa (1)	<i>Gentiana cruciata</i>
4.	Kosaciec syberyjski (1)	<i>Iris sibirica</i>
5.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>
6.	Mieczyk dachówkowaty(1)	<i>Gladiolus imbricatus</i>
7.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>
8.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>
9.	Tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>

Kategorie zagrożenia wg Polskiej czerwonej księgi roślin 2001 r.:

EN – gatunek zagrożony,

VU – gatunek narażony.

Oznaczenia (wg Rozp. Ministra Środowiska z dnia 9.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin):

(1) -gatunki wymagające ochrony czynnej,

(3) - nie dotyczy zwolnienie z zakazów, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-3, w trakcie wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej, jeśli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów.

Gatunki roślin objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
na terenie Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją		
1.	Bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>
2.	Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>
3.	Centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>
4.	Ciemięzycza zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>
5.	Cis pospolity VU	<i>Taxus baccata</i>
6.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>
7.	Drabik drzewkowaty	<i>Climacium dendroides</i>
8.	Dziewięciśl bezłodygowy	<i>Carlina acaulis</i>
9.	Fałdownik nastroszony	<i>Rhytidadelphus squarrosus</i>
10.	Gajnik lśniący	<i>Hylocomium splendens</i>
11.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
12.	Goryczka trojeściowa	<i>Gentiana asclepiadea</i>
13.	Groszek błotny	<i>Lathyrus palustris</i>
14.	Gruszczyca okrągłolistna	<i>Pyrola rotundifolia</i>
15.	Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>
16.	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>
17.	Lulecznica kraińska	<i>Scopolia corniolica</i>
18.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
10.	Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>
11.	Pióropusznik strusi	<i>Matteucia struthiopteris</i>
12.	Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>
13.	Piórosz pierzasty	<i>Ptilium crista-castrensis</i>
14.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>
15.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>
16.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>
17.	Szafran spiski	<i>Crocus sczepusiensis</i>
18.	Śnieżyca wiosenna	<i>Leucoium vernum</i>
19.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>
20.	Tojad dzióbaty	<i>Aconitum variegatum</i>
21.	Torfowiec spiczastolistny	<i>Sphagnum cuspidatum</i>
22.	Tujowiec tamaryszkowy	<i>Thuidium tamariscinum</i>
23.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>
24.	Widłak (widłak) spłaszczony	<i>Diphasiastrum complanatum</i>
25.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>
26.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>
27.	Widłoząb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>
28.	Wroniec widlasty (widłak wroniec)	<i>Huperzia selago</i>

Stanowiska chronionych gatunków roślin, dla których podana jest dokładna lokalizacja przedstawiono na „Mapie przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych” w skali 1:25000.

Gatunki grzybów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji.		
1.	Smardz jadalny	<i>Morchella esculenta</i>
2.	Smardz stożkowy	<i>Morchella conica</i>
3.	Smardz wyniosły	<i>Morchella elata</i>
4.	Soplówka jodłowa	<i>Hericium flagellum</i>
5.	Szyszkowiec łuskowaty	<i>Strobilomyces strobilaceus</i>

Poniżej przedstawiono listy zwierząt stwierdzonych na terenie oraz w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa z uwzględnieniem kategorii ochronności z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz kategorii zagrożenia wg Czerwonej listy zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Kraków 2002 r.), a także załącznika II do Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków;

Wykaz oznaczeń:

X – gatunki wymagające ochrony czynnej.

Kategoria zagrożenia gatunków wg Czerwonej listy zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Kraków 2002 r.):

CR - krytycznie zagrożone (critically endangered);

EN – silnie zagrożone (endangered);

VU – umiarkowanie zagrożone, inaczej narażone (vulnerable);

NT - niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia (near threatened);

LC – gatunki niższego ryzyka - najmniejszej troski (least concern);

DD - o statusie słabo rozpoznanym (data deficient) i zagrożeniu stwierdzonym, ale bliżej nieokreślonym.

DS II – gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

DP I – gatunki wymienione w załączniku I Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE.

Gatunki owadów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
na terenie Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją				
1.	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	LC	DSII
2.	Nadobnica alpejska X	<i>Rosalia alpina</i>	EN	DSII
3.	Zgniotek cynobrowy	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	LC	DSII
4.	Biegacz urozmaicony	<i>Carabus variolosus</i>		DSII
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
5.	Modraszek arion X	<i>Maculinea arion</i>	EN	
6.	Niepylak mnemozyna X	<i>Parnassius mnemozyna</i>	VU	
7.	Krasopani hera	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>		DSII

Gatunki owadów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
1.	Trzmiel rudy	<i>Bombus pascuorum</i>		
2.	Trzmiel rudonogi	<i>Bombus ruderarius</i>		
3.	Trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>		
4.	Trzmiel gajowy	<i>Bombus lucorum</i>		
5.	Paź żeglarz	<i>Iphiclides podalirius</i>	VU	
6.	Mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	NT	

Gatunki ryb objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym - poza terenem nadleśnictwa				
1.	Brzanka	<i>Barbus peloponnesius</i> (<i>B. carphicus</i> , <i>B. meridionalis</i>)	DD	DSII
2.	Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gabis</i>	DD	DSII
3.	Głowacz przęgopłetwy	<i>Cottus poecilopus</i>		
4.	Kiełb Kesslera	<i>Romanogobio kessleri</i> (<i>Gobio kessleri</i>)	NT	DSII

5.	Piekielnica	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	VU	
6.	Śliz pospolity	<i>Barbatula barbatula</i> (<i>Noemacheilus barbatulus</i>)		

Gatunki płazy objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
na terenie Nadleśnictwa				
1.	Kumak górski X	<i>Bombina variegata</i>		DSII
2.	Traszka karpacka X	<i>Lissotriton montandoni</i> (<i>Triturus montandoni</i>)	LC	DSII
3.	Traszka grzebieniasta X	<i>Triturus cristatus</i>	NT	DSII
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
4.	Rzekotka drzewna X	<i>Hyla arborea</i>		

Gatunki płazy objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
5.	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>		
6.	Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>		
7.	Traszka górską	<i>Ichthyosaura alpestris</i> (<i>Triturus alpestris</i>)		
8.	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>		

Gatunki gadów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym- brak dokładnej lokalizacji				
1.	Gniewosz plamisty X	<i>Coronella austriaca</i>	VU	
2.	Wąż Eskulapa X	<i>Zamenis longissimus</i> (<i>Elaphe longissima</i>)	CR	DSIV

Gatunki gadów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
1.	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>		
2.	Jaszczurka żyworodna	<i>Lacerta vivipara</i>		
3.	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>		
4.	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>		
5.	Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>		

Gatunki ptaków objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
1.	Białorzotka	<i>Oenanthe oenanthe</i>		
2.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	LC	DPI
3.	Błotniak łąkowy X	<i>Circus pygargus</i>		DPI
4.	Błotniak stawowy X	<i>Circus aeruginosus</i>		DPI
5.	Błotniak zbożowy X	<i>Circus cyaneus</i>	VU	DPI
6.	Bocian biały X	<i>Ciconia ciconia</i>		DPI
7.	Bocian czarny X	<i>Ciconia nigra</i>		DPI
8.	Bogatka	<i>Parus major</i>		
9.	Brodzicz piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>		
10.	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>		
11.	Cierniówka	<i>Sylvia communis</i>		
12.	Czajka X	<i>Vanellus vanellus</i>		
13.	Czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>		
14.	Czubatka	<i>Lophophanes cristatus</i>		
15.	Czyż	<i>Carduelis spinus</i>		
16.	Derkacz X	<i>Crex crex</i>	DD	DPI
17.	Drozd obrożny	<i>Turdus torquatus</i>		
18.	Droździk	<i>Turdus iliacus</i>		
19.	Dudek X	<i>Upupa epops</i>	DD	
20.	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>		
21.	Dzięcioł białogrzbiety X	<i>Dendrocopos leucotos</i>	NT	DPI
22.	Dzięcioł czarny X	<i>Dryocopus martius</i>		DPI
23.	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>		
24.	Dzięcioł średni X	<i>Dendrocopos medius</i>		DPI
25.	Dzięcioł trójpalczasty X	<i>Picoides tridactylus</i>	VU	DPI
26.	Dzięcioł zielonosiwy X	<i>Picus canus</i>		DPI
27.	Dzięcioł zielony X	<i>Picus viridis</i>		
28.	Dzięciołek	<i>Dendrocopos minor</i>		
29.	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>		
30.	Dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>		
31.	Gajówka	<i>Sylvia borin</i>		
32.	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>		DPI
33.	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>		
34.	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		
35.	Jarzębatka (pokrzewka jarzębata)	<i>Sylvia nisoria</i>		DPI
36.	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>		
37.	Jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>		
38.	Jer	<i>Fringilla montifringilla</i>		
39.	Jerzyk X	<i>Apus apus</i>		DPI
40.	Kania czarna X	<i>Milvus migrans</i>	NT	DPI
41.	Kania ruda X	<i>Milvus milvus</i>	NT	DPI
42.	Kapturka (pokrzewka czarnołbista)	<i>Sylvia atricapilla</i>		
43.	Kawka	<i>Corvus monedula</i>		
44.	Kłaskawka	<i>Saxicola rubicola</i>		
45.	Kobuz X	<i>Falco subbuteo</i>		
46.	Kokoszka wodna	<i>Gallinula chloropus</i>		
47.	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>		
48.	Kos	<i>Turdus merula</i>		
49.	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>		
50.	Krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>		

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
51.	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>		
52.	Krzyżodziób świerkowy	<i>Laxia curvirostra</i>		
53.	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>		
54.	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>		
55.	Kwiczół	<i>Turdus pilaris</i>		
56.	Lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>		DPI
57.	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>		
58.	Makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>		
59.	Mazurek	<i>Passer montanus</i>		
60.	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>		
61.	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>		DPI
62.	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>		DPI
63.	Muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>		
64.	Muchołówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>		
65.	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>		
66.	Myszołów włochaty	<i>Buteo lagopus</i>		
67.	Myszołów zwyczajny	<i>Buteo buteo</i>		
68.	Oknówka	<i>Delichon urbicum</i>		
69.	Orlik krzykliwy X	<i>Aquila pomarina</i>	LC	DPI
70.	Orzechówka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>		
71.	Orzeł przedni X	<i>Aquila chrysaetos</i>	EN	DPI
72.	Paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>		
73.	Pelzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>		
74.	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>		
75.	Piegża	<i>Sylvia curruca</i>		
76.	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>		
77.	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>		
78.	Pliszka górską	<i>Motacilla cinerea</i>		
79.	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>		
80.	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>		
81.	Pluszcz	<i>Cinclus cinclus</i>		
82.	Pokląska	<i>Saxicola rubetra</i>		
83.	Pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>		
84.	Potrzeszcz	<i>Emberiza calandra</i>		
85.	Potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>		
86.	Pójdźka X	<i>Athene noctua</i>		
87.	Przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>	DD	
88.	Puchacz X	<i>Bubo bubo</i>	NT	DPI
89.	Pustułka X	<i>Falco tinnunculus</i>		
90.	Puszczyk	<i>Strix aluco</i>		
91.	Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	LC	DPI
92.	Raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>		
93.	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>		
94.	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>		
95.	Sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>		
96.	Sikora uboga (szarytka)	<i>Poecile palustris</i>		
97.	Siniak	<i>Columba oenas</i>		
98.	Skowronek polny	<i>Alauda arvensis</i>		
99.	Słowik szary	<i>Luscinia luscinia</i>		
100.	Sosnówka	<i>Periparus ater</i>		
101.	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>		
102.	Sóweczka X	<i>Glaucidium passerinum</i>	LC	DPI
103.	Srokosz	<i>Lanius excubitor</i>		

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
104.	Strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>		
105.	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>		
106.	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>		
107.	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>		
108.	Śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>		
109.	Śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>		
110.	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>		
111.	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>		
112.	Świerszczak	<i>Locustella naevia</i>		
113.	Świstunka	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		
114.	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>		DPI
115.	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>		
116.	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	DD	
117.	Uszatka	<i>Asio otus</i>		
118.	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>		
119.	Włochatka X	<i>Aegolius funereus</i>	LC	DPI
120.	Wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>		
121.	Wróbel X	<i>Passer domesticus</i>		
122.	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>		
123.	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>		
126.	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>		DPI
127.	Zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>		
128.	Żuraw	<i>Grus grus</i>		DPI

Gatunki ptaków objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
1.	Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>		
2.	Sroka	<i>Pica pica</i>		
3.	Kruk	<i>Corvus corax</i>		
4.	Wrona siwa	<i>Corvus corone</i>		
5.	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>		

Lista gatunków ptaków opracowana na podstawie Ptaki Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego w Bieszczadach Zachodnich M. Stój, P. Kawa .

Gatunki ssaków objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym- brak dokładnej lokalizacji				
1.	Borowiec wielki X	<i>Nyctalus noctula</i>		
2.	Mroczek pozłocisty X	<i>Eptesicus nilssonii</i>	NT	
3.	Mroczek późny X	<i>Eptesicus serotinus</i>		
4.	Niedźwiedź brunatny X	<i>Ursus arctos</i>	NT	DSII
5.	Nocek Bechsteina	<i>Myotis bechsteinii</i>	NT	DSII
6.	Nocek orzęsiony	<i>Myotis emarginatus</i>	EN	DSII
7.	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>		DSII
8.	Orzesznica	<i>Muscardinus avellanarius</i>		

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
9.	Podkowiec mały	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	EN	DSII
10.	Ryś X	<i>Lynx lynx</i>	NT	DSII
11.	Wilk X	<i>Canis lupus</i>	NT	DSII
12.	Żbik X	<i>Felis silvestris</i>	EN	DSII
13.	Żubr X	<i>Bison bonasus</i>	EN	DSII

Gatunki ssaków objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym				
1.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>		DSII
w zasięgu administracyjnym- brak dokładnej lokalizacji				
2.	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>		
3.	Jeż wschodni	<i>Erinaceus concolor</i>		
4.	Łasica łąska	<i>Mustela nivalis</i>		
5.	Karczownik ziemnowodny	<i>Arvicola terrestris</i>		
6.	Kret	<i>Talpa europaea</i>		
7.	Popielica	<i>Glis glis</i>	NT	
8.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>		
9.	Ryjówka górską	<i>Sorex alpinus</i>		
10.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>		
11.	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>		
12.	Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>		
13.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>		DSII
14.	Zębiełek białawy	<i>Crocidura russula</i>		

3.2. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Plan urządzenia lasu nie zawiera działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Żadne z działań wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r., w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych warunków związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko nie jest wpisane w projekcie planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza.

3.3. OKREŚLENIE OBSZARÓW POTENCJALNEJ KOLIZJI MIĘDZY CELAMI OCHRONY PRZYRODY A GOSPODARKĄ LEŚNĄ

Potencjalne miejsca lub obszary gdzie może nastąpić istotna kolizja między zapisami *Planu* a wymogami ochrony przyrody to:

- zaplanowanie użytkowania w miejscach, gdzie znajdują się stanowiska gatunków zwierząt lub roślin, bez podania sposobów ochrony stanowiska lub siedliska gatunku podczas zabiegów,
- zaplanowanie użytkowania w sposób zmieniający właściwą dla danego gatunku strukturę wiekową i gatunkową drzewostanów,
- zamieszczenie w *Planie* zapisów (bądź brak takich zapisów) uszczegóławiających sposoby prowadzenia gospodarki leśnej w miejscach szczególnie istotnych dla danego gatunku.

Oddziaływanie *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego jest również rozpatrywane pod kątem:

- zakresu korelacji przyjętych składów gatunkowych upraw i typów drzewostanów z naturalnymi składami drzewostanów w ramach siedlisk przyrodniczych z załącznika I DS,
- wpływu zaplanowanych zabiegów na populacje rzadkich i chronionych gatunków ptaków, roślin i zwierząt, zwłaszcza gatunków z załącznika I DP lub załącznika II DS,
- wpływu zapisów *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego.

3.4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI *PLANU*

- brak kompletnej wiedzy na temat możliwości przemieszczania się saproksylobiontów, co utrudnia planowanie rozmieszczenia kęp drzew do naturalnego rozkładu,
- konieczność uwzględniania wymagań wszystkich gatunków (celów ochrony), które mogą się wzajemnie wykluczać,
- naciski na uzyskanie do niektórych parametrów drzewostanów w przeciągu krótkiego okresu czasu,
- brak planu ochrony rezerwatów przyrody "Źródlika Jasiołki", "Przełom Oslawy pod Duszatynem", "Zwieźło",
- brak podstaw prawnych i wytycznych określających jednoznacznie postępowanie w sferze projektowanego rezerwatu "Dolina Olchowatego",
- równoległe z pracami nad *PUL*, opracowywanie planu ochrony dla obszaru Natura 2000 "Bieszczady" PLC 180001,

- brak planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 "Beskid Niski" PLB 180001,
- brak planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000 "Dorzecze Górnego Sanu" PLH 180021".

3.5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI *PLANU*

Planowanie gospodarki leśnej jest wymogiem ustawowym. Tak, więc nie można zaniechać ani sporządzania planu urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji. W związku z tym, że nie ma możliwości odstąpienia od realizacji *Planu*, nie ma potrzeby analizowania zmian, jakie niesie brak jego realizacji. Można jedynie zaznaczyć, że byłyby to zarówno skutki społeczne jak również ekonomiczne i przyrodnicze.

Ponadto brak realizacji *PUL* spowoduje bez wątpienia opóźnienie zakładanej przebudowy przekształconych ekosystemów leśnych w kierunku uzgodnienia ich składów gatunkowych z warunkami siedliskowymi metodami gospodarki leśnej (np. zaniechanie przebudowy drzewostanów na gruntach porolnych), co stanowi naruszenie ustawowego wymogu przebudowy drzewostanów nie zapewniających osiągnięcia celów gospodarki leśnej zawartych w *PUL* (art. 13 ustawy o lasach). Zaniechanie realizacji ustaleń *PUL* może przyczynić się ponadto np. do spontanicznego rozwoju roślinności, na niektórych siedliskach przyrodniczych, niezgodnych z celem ich ochrony.

Do skutków społecznych wynikających z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *Planu* należy przede wszystkim istotne ograniczenie rynku pracy. Dotknęłoby ono zarówno kadr zatrudnionych w nadleśnictwach jak i pracowników firm zajmujących się pozyskaniem drewna, przetwórstwem i zbytem. W słabo zaludnionym terenie, gdzie praca w lesie często jest ważnym, a niejednokrotnie jedynym źródłem dochodu, pozbawiłoby mieszkających tam ludzi możliwości zarobkowania. Z kolei do ekonomicznych skutków braku realizacji *Planu*, poza skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, zaliczyć wypada straty w gospodarce narodowej, w której udział rynku drzewnego jest duży.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *Planu* należy wspomnieć o konieczności jak najszybszego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna, spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce np.: materiały sztuczne, plastyki, metale wykorzystywane w meblarstwie, czy węgiel kamienny przeznaczony do domowych kotłowni. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie ze sobą groźne konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza emitowanych podczas ich produkcji i przetwórstwa oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Przyrodniczym skutkiem braku realizacji *Planu* jest także ograniczenie możliwości ingerencji w niekorzystne procesy zachodzące w przyrodzie.

W przypadku, kiedy przekształcenia środowiska przyrodniczego wskutek urbanizacji i postępującej antropopresji są tak znaczne jak to ma miejsce obecnie i kurczy się areal siedlisk dostępnych dla wielu gatunków, aktywne kształtowanie przestrzeni zdanej do bytowania niejednokrotnie jest kluczem do ich ochrony. Przy odpowiednio nakreślonych celach działań ochronnych i właściwym zdefiniowaniu zasad prowadzenia zabiegów, gospodarka leśna nie tylko nie musi szkodzić, ale wręcz wspomagać działania ochronne. Bez planowych działań, obliczonych na dziesięciolecie, trudne byłoby osiągnięcie zadania, które w wyłączonym z ingerencji ekosystemie potrwałoby setki lat.

Zapisy w ustawie o ochronie przyrody, które wyłączają LP z odszkodowań za straty wynikające z bytowania zwierząt chronionych, przerzucają na nadleśnictwo cały ciężar, jaki trzeba ponieść, aby zachować niektóre gatunki.

4. OCENA WPLYWU PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000

4.1. ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA ŚRODOWISKO

Plan nie jest typowym „planem wyznaczającym ramy dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”. Nie stwierdzono, aby jakiegokolwiek zapisy i wskazania zamieszczone w *Planie*, wpływały znacząco negatywnie na całość środowiska przyrodniczego w zasięgu Nadleśnictwa Komańcza. Jednak prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w oparciu o *Plan*, a więc ingerencja w ekosystemy, może zawierać pewne elementy niekorzystnie oddziałujące na pewne elementy środowiska przyrodniczego. Wobec tego poniżej scharakteryzowano, stosownie do stanu prawa krajowego, międzynarodowych konwencji i dyrektyw obowiązujących na obszarze Unii, a także do zawartości i stopnia szczegółowości *Planu*, poszczególne komponenty środowiska oraz ocenę wpływu *Planu* na te elementy.

4.1.1. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej (przyjętą 5 czerwca 1992 r., ratyfikowaną przez Polskę 18 stycznia 1996 r.), różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią. Można ją rozpatrywać na trzech poziomach: genetycznym, gatunkowym i krajobrazowym, i na tych trzech poziomach winna być chroniona, do czego zobowiązują wspomniane wcześniej akty prawa krajowego i międzynarodowego.

Zapisy Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Komańcza nie wpływają negatywnie na żaden z trzech poziomów bioróżnorodności.

Sposób zagospodarowania lasów górskich, preferowanie odnowień naturalnych, duża stosunkowo ilość drzewostanów, gdzie jest utrudniona gospodarka wpływają pozytywnie na zachowanie środowiska w stanie zbliżonym do naturalnego.

Jedynie duża ilość drzewostanów świerkowych na gruntach porolnych może budzić pewne obawy. Jednak *Plan* dla Nadleśnictwa jest ukierunkowany na takie drzewostany i w dalszej perspektywie doprowadzi do ich przebudowy na drzewostany o złożonej budowie i zgodne z siedliskiem.

Pewnym mankamentem ochrony genowej w formie drzewostanów nasiennych był fakt, że o kryteriach wyboru drzewostanów decydowała przede wszystkim wysoka jakość techniczna surowca drzewnego (Zawadzka 2002 r.). Nie umiemy obecnie przewidzieć, jakie genotypy są najlepsze ze względu na trwałość gatunku i możliwości zmian warunków zewnętrznych. Mankament ten niwelowany

jest przez bardzo dużą liczbę odnowień naturalnych, które przekazują wszelkie możliwe genotypy do następnych pokoleń lasu.

Różnorodność gatunkową gwarantuje na tym obszarze duża żyzność siedlisk oraz wielkość i łączność kompleksów leśnych. Sprawia to, że nawet duże ssaki chronione takie jak ryś, wilk, niedźwiedź czy też żubr znajdują tu dogodne warunki do bytowania. Żyzność siedlisk wpływa na dużą liczbę gatunków tu występujących, oraz szybkie i samoistne tworzenie się stref przejściowych – ekotonów. Niebezpieczeństwem dla różnorodności gatunkowej może być łatwość w odnawianiu naturalnym buka oraz problemy z odnowieniami naturalnymi jodły, co mogłoby prowadzić w dalekiej perspektywie do tworzenia monokultur bukowych.

Typy drzewostanów (TD) przyjmowane w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Komańcza zakładają wprowadzanie składów mieszanych.

Były one przyjęte podczas KZP na podstawie „Zasad hodowli lasu” z uwzględnieniem sugestii zawartych w dokumentacjach siedliskowych oraz uznanych publikacjach z zakresu fitosocjologii (np. J.M. Matuszkiewicz: „Zespoły leśne Polski” [PWN, Warszawa 2007]; „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski”, [Monografie PAN, Warszawa 2007]).

Odpowiednio dobrane typy drzewostanów uwzględniają naturalny, właściwy dla danego skład drzewostanu, co **eliminuje potencjalny negatywny wpływ** gospodarki leśnej związany z uproszczeniem lub przekształceniem struktury gatunkowej fitocenozy leśnych.

Różnorodność ekosystemów leśnych w planie urządzenia lasu chroni się przez wyłączenia z produkcji leśnej wszelkich lasów łągowych, bagien i oczek wodnych. Nie przeznaczają się do zalesienia enklaw i polan śródleśnych. A bytowanie dużych kopytnych przyczyni się do utrzymania takiego stanu.

Przebudowa drzewostanów, oparta na podstawach ekologicznych i zasadach nowoczesnej gospodarki leśnej, służy zarówno poprawie kondycji lasów jak zwiększeniu różnorodności ekosystemowej, a więc ma charakter pozytywny. Jednak z uwagi na czas, którego ów zabieg wymaga, korzystne efekty tego rodzaju działań będą widoczne w perspektywie średnio- i długoterminowej.

4.1.2. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Plan urządzenia lasu nie ma wpływu negatywnego na ludzi. Jedyne jego realizacja w terenie może wpływać na jednostki znajdujące się w bezpośredniej bliskości. Ścinka drzew zawsze była obarczona niebezpieczeństwem, ale odpowiednie stosowanie się do przepisów BHP minimalizuje te zagrożenia.

Z tych też względów zapisy owe, zarówno w krótkim jak i w długim okresie czasu, **stanowią o dodatnim wpływie** założeń *Planu* na ten element.

4.1.3. ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA, W SZCZEGÓLNOŚCI NA GATUNKI CHRONIONE

Pierwszą grupę stanowią gatunki, dla których wykonano szczegółowe analizy wpływu realizacji *Planu* są gatunki z załącznika II DS lub załącznika I DP, które nie są przedmiotami ochrony dla obszarów Natura 2000, a występują na terenie Nadleśnictwa.

Pozostałe gatunki chronione, pospolite na terenie nadleśnictwa, ujęto łącznie w grupach o podobnych wymaganiach ekologicznych.

W *POP* wszystkie te gatunki są przeanalizowane w rozdziale 4.6.5.1. tabela XXIIa.

Stan ochrony w tabelach poniżej oznacza się symbolem,

- FV – właściwy stan ochrony,
- U1 - stan niezadowalający,
- U2 - stan zły,
- XX – nieznan.

Tabele w tym rozdziale są opracowane na podstawie „Ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, załącznik nr 2-4. Tabele z tych załączników podzielono na dwa rodzaje tabel:

- 1) tabela z ogólnymi uwagami o siedlisku przyrodniczym, siedlisku gatunku, ich stanie,
- 2) tabela z oceną wpływu planowanych czynności na przedmioty ochrony, ewentualnym negatywnym oddziaływaniu oraz działaniami ograniczającymi negatywne oddziaływanie.

Terminy obowiązywania zaleceń ochronnych:

- ogólnie należy przyjąć, że terminy przestrzegania zaleceń będzie obowiązywać cały rok,
- jeśli terminy zaleceń są okresowe podano je bezpośrednio przy zaleceniach dla poszczególnych gatunków chronionych.

Ogólna charakterystyka gatunków.

Lp	Nazwa i kod gatunku chronionego	Ogólne uwagi o siedlisku.
1	2	3
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Komańcza		
1	3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	Wg PO Bieszczady obr Komańcza: 41 h, 52c (rezerwat) pow. 1,89 ha oraz nie stanowiące wydz. 97f (rezerwat) - powierzchnia 0,03 ha
2	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Utrzymanie na odpowiednim poziomie stosunków wodnych. Wg PO Bieszczady Obr. Łupków 48s, 83c, 90g - powierzchnia: 6,22 ha
3	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Opis w rozdziale 4.2 oraz na początku rozdziału 4.3 Programu ochrony przyrody.
Gatunki zwierząt z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Komańcza.		
4	1363 Żbik <i>Felis sylvestris</i>	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, brak dokładnej lokalizacji.

1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Komańcza.		
5	<p><u>Ptaki zalatujące z DP</u> A075 Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> A084 Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> A082 Błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i> A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i> A074 Kania ruda <i>Milvus milvus</i> A127 Żuraw <i>Grus grus</i></p>	<p><i>W zasięgu Nadleśnictwa, gatunki zalatujące lub obserwowane na przelotach, brak szczegółowych danych o rozmieszczeniu.</i></p>
6	<p>A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i></p>	<p>Gatunek gniazduje zwykle w obrębie zabudowań lub w ich sąsiedztwie natomiast żeruje zwykle poza osadami. Podstawowymi żerowiskami są łąki, pastwiska, wody płynące lub stojące oraz pola orne.</p>
7	<p>A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i></p>	<p>Gatunek zamieszkuje stare lasy liściaste z dominującym udziałem dębów, głównie grądy, acydofilne dąbrowy i nadrzeczne lasy łęgowe. Kluczowym elementem jest obecność starych drzew o grubej i spękanej korze oraz martwych i obumierających. <i>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak szczegółowych danych o rozmieszczeniu.</i></p>

Ogólna charakterystyka gatunków.

L.p.	Nazwa gatunku lub grupy gatunków chronionych.	Ogólne uwagi o siedlisku.
1	2	3
Pozostałe ptaki nie będące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa		
8	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem leśnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	Różne typy lasów na terenie całego Nadleśnictwa. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. liczebność populacji ptaków leśnych w Polsce stale wzrasta od 10 lat i tendencja ta nadal może się utrzymywać. Spadek zauważa się jedynie w niektórych populacjach: sikory czarnogłówki i ubogiej, pełzacza ogrodowego, gajówki, zięby, gila i mysikrólika
9	<u>Gatunki ptaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	Tereny otwarte, poza lasami.
10	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	Rzeki, potoki i stawy na terenie Nadleśnictwa.
Owady nie będące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa		
11	<u>MOTYLE</u> Modraszek arion <i>Maculinea arion</i> , Niepylak mnemozyna <i>Parnassius mnemozyna</i> , Paź żeglarz <i>Iphiclides podalirius</i>	Tereny otwarte, poza lasami.
12	<u>TRZMIELE, MRÓWKI</u> Trzmiel rudy <i>Bombus pascuorum</i> , Trzmiel rudonogi <i>Bombus ruderarius</i> , Trzmiel kamiennik <i>Bombus lapidarium</i> , Trzmiel gajowy <i>Bombus lucorum</i> , Mrówka rudnica <i>Formica rufa</i>	Lasy i obrzeża lasów.
Płazy nie będące przedmiotami ochrony.		
13	<u>PŁAZY</u> Rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i> , Ropucha szara <i>Bufo bufo</i> , Salamandra plamista <i>Salamandra salamandra</i> , Traszka góraska <i>Ichthyosaura alpestris</i> (<i>Triturus alpestris</i>), Żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	Gatunki żyjące w środowisku leśnym, wilgotnym i podmokłym, blisko zbiorników wodnych.

Ogólna charakterystyka gatunków.

L.p.	Nazwa gatunku lub grupy gatunków chronionych.	Ogólne uwagi o siedlisku.
1	2	3
Gady nie będące przedmiotami ochrony.		
14	Gniewosz plamisty <i>Coronella austriaca</i>	Na terenie Nadleśnictwa Komańcza preferuje siedliska otwarte, obrzeża dróg, obrzeża lasów. Rzadko występuje w środku lasów.
15	Wąż Eskulapa <i>Zamenis longissimus (Elaphe longissima)</i>	Gatunek preferuje siedliska otwarte - polany, łąki, obrzeża dróg, obrzeża lasów. Rzadko występuje w środku lasów.
16	Gady Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i> , Jaszczurka żyworodna <i>Lacerta vivipara</i> , Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i> , Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i> , Żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>	Lasy o złożonej strukturze z licznymi prześwietleniami, skraje lasów.
Ssaki nie będące przedmiotami ochrony.		
17	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem leśnym:</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	Lasy i obrzeża lasów.
18	<u>Gatunki ssaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi.</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	Tereny otwarte, poza lasami.
19	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	Lasy i obrzeża lasów.
Rośliny i grzyby nie będące przedmiotami ochrony.		
20	<u>Gatunki roślin i grzybów związanych ze środowiskiem leśnym.</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	Gatunki związane ze środowiskiem leśnym. W obrębie ich stanowisk występują praktycznie wszystkie zabiegi, jakie zawiera <i>Plan</i> . Ilość odnotowanych stanowisk oraz zabiegi na nich planowane w zależności od typu siedliskowego lasu podano na końcu rozdziału.
21	<u>Gatunki roślin związane z terenami otwartymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	Tereny otwarte, poza lasami.
22	<u>Gatunki roślin związane z terenami zabagnionymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	Gatunki związane z terenami zabagnionymi.

Oddziaływanie na gatunek.

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ^D zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnia stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Komańcza.									
1	3150 starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
2	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
3	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	1	brak	brak	0	brak	brak	1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu. 3. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 4. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.	Ad 1,2) W <i>PUL</i> zaprojektowano optymalną częstotliwość i intensywność cięć pielęgnacyjnych. Ad 3) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Ad 4) Optymalizacja przebiegu szlaków zrywkowych Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	0	brak	brak		
		3	brak	brak	0	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki zwierząt z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Komańcza.									
4	1363 Żbik <i>Felis sylvestris</i>	1	brak	0	0	0	brak	Tworzenia monokultur leśnych.	Stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	+1	0	+1	brak		
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Komańcza.									
5	<u>Ptaki zalatujące z DP</u>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
6	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
7	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	1	brak	0	0	0	brak	Główne zagrożenie to utrata siedlisk w wyniku usuwania z lasu drzew obumierających i martwych, charakteryzujących się obecnością starych dziupli.	W Programie zalecono pozostawienie części drzew po cięciach uprzętających do naturalnego rozkładu (około. 5% pow. drzewostanu rębego) oraz drzew martwych i obumierających oraz dziuplastych. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe ptaki nie będące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa									
8	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem leśnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	1	brak	0	0	0	brak	Utrata miejsc gniazdowania.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014 nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Przestrzegać przepisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Utrzymać powierzchnię starych drzewostanów. Pozostawiać drzewa ze starymi gniazdami o średnicy powyżej 25 cm. Rozwieszanie budek lęgowych. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie miejsc dogodnych do gniazdowania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	-1	brak		
9	<u>Gatunki ptaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne</u> : użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
10	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Głównym zagrożeniem jest zanikanie środowisk wodnych.	Plan nie formułuje zadań z tego zakresu. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Owady nie będące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa									
11	<u>Motyle</u>	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
12	<u>Trzmiele, Mrówki</u>	1	brak	0	0	0	brak	Niszczenie miejsc bytowania w trakcie zrywki.	Optymalizować przebieg oraz sposób eksploatacji szlaków zrywkowych oraz miejsc składowania drewna. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
13.	<u>PŁAZY</u>	1	brak	0	0	0	brak	1. Niszczenie w trakcie wykonywania szlaków zrywkowych małych zbiorników wodnych. 2. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku. 3. Usuwanie drzew martwych i zamierających.	Ad 1) Przy planowaniu przebiegu szlaków zrywkowych brać pod uwagę rozmieszczenie terenów bagiennych oraz oczek wodnych. Ad 2) Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż koryt potoków. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania. Ad 3) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłeskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna, a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gady nie będące przedmiotami ochrony.									
14	Gniewosz plamisty <i>Coronella austriaca</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Główne zagrożenie to utrata siedlisk lęgowych w wyniku zalesień. 2. Brak odpowiednich kryjówek.	Ad 1) Ograniczanie sukcesji naturalnej w rejonie stanowisk, <i>PUL</i> nie projektowano żadnych zalesień. Ad 2) W rejonie występowania gatunku pozostawiać odpady pozrębowe w stosach i nasłonecznionych miejscach. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
15	Wąż Eskulapa <i>Zamenis longissimus</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Główne zagrożenie to utrata siedlisk lęgowych w wyniku zalesień. 2. Brak odpowiednich kryjówek.	Ad 1) Ograniczanie sukcesji naturalnej w rejonie stanowisk, <i>PUL</i> nie projektowano żadnych zalesień. Ad 2) W rejonie występowania gatunku pozostawiać odpady pozrębowe w stosach i nasłonecznionych miejscach. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
16	<u>Gad</u> <u>y</u>	1	brak	0	0	0	brak	Niszczenie schronień przez usuwanie martwego drewna.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłeszkowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna, a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ssaki nie będące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa									
17	Gatunki ssaków związane ze środowiskiem leśnym: (szczegół w POP rozdz. 4.2.9)	1	brak	0	0	0	brak	1. Nieodpowiedni dla niektórych gatunków stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych. 3. Kształtowanie niewłaściwej struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu.	Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników. Ad 3) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej. Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
18	Gatunki ssaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi. (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. Działania fakultatywne: użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
19	Gatunki ssaków związane ze środowiskiem wodnym (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	1	brak	0	0	0	brak	1. Zmiana naturalnego charakteru koryt cieków wodnych 2. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.	Ad 1) Kontynuować zakaz zrywki potokami. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania. Ad 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014 nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoji ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna, a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki roślin i grzybów występujące na terenie Nadleśnictwa									
20	<u>Gatunki roślin i grzybów związanych ze środowiskiem leśnym.</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	1	brak	0	0	0	brak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niszczenie stanowisk w trakcie zrywki 2. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie lub zacienienie) w wyniku cięć mogąca skutkować zanikiem gatunków. 3. Nieodpowiedni dla niektórych gatunków stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 	<p>Ad 1) Przed przystąpieniem do prac leśnych przeprowadzać oględziny lasu w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych, które powinny być naniesione na szkice i uwzględnione w trakcie planowania szlaków zrywkowych oraz planowania drzew do wycięcia. W miarę możliwości prace z zakresu pozyskania drewna w rejonie roślin chronionych powinny być prowadzone przy występowaniu pokrywy śnieżnej i zamrożonej glebie.</p> <p>Ad 2) Szczególnie cenne stanowiska gatunków chronionych ujmować w pozostawiana części drzew po cięciach uprzętających do naturalnego rozkładu (ok. 5% pow. drzewostanu rębnygo)</p> <p>Ad 3) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014 nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego).</p> <p>Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
21	Gatunki roślin związane z terenami otwartymi (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
22	Gatunki roślin związane z terenami zabagnionymi (szczegóły w POP rozdz. 4.2.9)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Głównym zagrożeniem jest zanikanie środowisk wodnych.	<i>Plan</i> nie formułuje zadań z tego zakresu. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-)/,
- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-)/,
- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,
- 1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

Przy planowaniu wykonania zadań gospodarczych w przypadku gatunków chronionych zamieszczonych w tabeli powyżej należy brać zawsze pod uwagę zapisy rozporządzeń Ministra Środowiska dotyczących ochrony grzybów, roślin i zwierząt.

W tabelach przedstawiono stan ochrony siedlisk i gatunków na podstawie danych z monitoringu GIOŚ. Najczęściej starano się przedstawić dane z obszaru Natura 2000 Bieszczady, w wypadku kiedy nie było przeprowadzanego monitoringu na tym terenie, dane podawano z obszarów, które najbardziej były zbliżone do niego swoimi cechami ogólnymi. Podobny schemat działania przyjęto w tabelach z rozdziału 4.3.

Wykaz odnotowanych stanowisk gatunków roślin i grzybów chronionych z uwzględnieniem wskazań gospodarczych i siedliskowych typów lasu.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gosp.	Typ siedliskowy lasu					Suma końcowa
			LGŚW	LGW	LŁG	OLJG	Nie określono	
bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>	BRAK WSK	1					1
		IVD	2					2
buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	TP	1					1
cebulica dwulistna (oszlach)	<i>Scilla bifolia</i>	BRAK WSK	1				3	4
		CP-P	1					1
		IVD	3					3
centuria pospolita (centuria zwyczajna)	<i>Centaurium erythraea</i>	BRAK WSK		1			1	2
		IVD	1					1
ciemieżyca (ciemierzyca) biała	<i>Veratrum album</i>	BRAK WSK				1		1
ciemieżyca (ciemierzyca) zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>	BRAK WSK			2	1		3
		IVD	2	1				3
		TW		1				1
czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	BRAK WSK	7		13		3	23
		IVD	8					8
		TP	2		2			4
		TW			1			1
drabik drzewkowaty	<i>Climacium dendroides</i>	BRAK WSK				1		1
dziewięciśl bezłodygowy	<i>Carlina acaulis</i>	TW	1				2	3
fałdownik nastroszony	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	BRAK WSK		1				1
gajnik lśniący	<i>Hylocomium splendens</i>	BRAK WSK		1	1			2
		IVD	1					1
		TW		1				1
gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	BRAK WSK	1					1
		CP-P	1					1
		TP	1					1

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gosp.	Typ siedliskowy lasu					Suma końcowa
			LGŚW	LGW	LŁG	OLJG	Nie określono	
goryczka krzyżowa	<i>Gentiana cruciata</i>	BRAK WSK	1					1
goryczka trojeściowa	<i>Gentiana asclepiadea</i>	BRAK WSK	3		1			4
		IVD	10					10
		TP	3					3
groszek błotny	<i>Lathyrus palustris</i>	BRAK WSK				2		2
gruszyczka okrągłolistna	<i>Pyrola rotundifolia</i>	BRAK WSK	1					1
kosaciec syberyjski	<i>Iris sibirica</i>	BRAK WSK				1		1
		TW		1				1
kukułka (storczyk) szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	BRAK WSK		1		1		2
lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	BRAK WSK	1				1	2
		TP	1					1
listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	CP-P	1					1
lulecznica kraińska	<i>Scopolia carniolica</i>	BRAK WSK			1			1
mieczyk dachówkowaty	<i>Gladiolus imbricatus</i>	BRAK WSK		1				1
obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	BRAK WSK	2		2		3	7
		IVD	5					5
paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>	IVD	2					2
paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	BRAK WSK	1					1
		IVD	3					3
		TP	1					1
parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>	BRAK WSK	2				1	3
		IVD	4					4
		TP	4					4
pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	BRAK WSK	1					1
		IVD	3					3
		TP	1					1
pióropusznik strusi	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	TW		1				1
	<i>Matteucia struthiopteris</i>	BRAK WSK			1			1
		IVD	1					1
piórosz pierzasty	<i>Ptilium crista-castrensis</i>	IVD	1					1
plonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	BRAK WSK				1		1
podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	BRAK WSK		1				1
		IVD	2					2
		TP	3					3
Podrzen zebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	BRAK WSK	1					1
		TW	1					1
podrzeń zebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	IVD	4					4
		TP	1					1
storczyk - rodzaj	<i>Dactylorhiza</i>	BRAK WSK	1			1		2
		CP-P	1					1
szafran spiski	<i>Crocus scepusiensis</i>	BRAK WSK	1					1
śnieżyca wiosenna	<i>Leucoium vernalis</i>	IVD	1					1
śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	BRAK WSK	1		2		1	4
		IVD	7					7

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gosp.	Typ siedliskowy lasu					Suma końcowa
			LGŚW	LGW	LŁG	OLJG	Nie określono	
		TP	1					1
tojad dziobaty	<i>Aconitum variegatum</i>	IVD	1					1
tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>	BRAK WSK				1		1
		IVD	2					2
torfowiec spiczastolistny	<i>Sphagnum cuspidatum</i>	BRAK WSK				1		1
tujowiec tamaryszkowaty	<i>Thuidium tamariscinum</i>	TP	1					1
wawrzynek wilczczyko	<i>Daphne mezereum</i>	BRAK WSK	11	1	3		2	17
		CP	1					1
		IVD	14					14
		PIEL	2					2
		TP	7					7
		TW		1	1			2
widlicz (widłak) spłaszczony	<i>Diphasiastrum complanatum</i>	IVD	1					1
widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	IVD	1					1
widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	IVD	6	1				7
		TP	1					1
widłoząb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>	IVD	1					1
wroniec widlasty (widłak wroniec)	<i>Huperzia selago</i>	IVD	2					2
Razem			162	14	30	11	17	234

Wykaz odnotowanych stanowisk gatunków zwierząt chronionych z uwzględnieniem wskazań gospodarczych i siedliskowych typów lasu.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gosp.	Typ siedliskowy lasu					Suma końcowa
			LGŚW	LGW	LŁG	OLJG	Nie określono	
Biegacz urozmaicony	<i>Carabus variolosus</i>	BRAK WSK	1					1
		IVD	1					1
Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	BRAK WSK	3	2	3	2	1	11
		CP-P	1					1
		IVD	2					2
		TP	1					1
		TW	2					2
Brzanka	<i>Barbus meridionalis</i>	BRAK WSK				2	2	
Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	BRAK WSK			2	1	3	
Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>	BRAK WSK				1	1	
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	TP	1					1
		TW	1					1

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gosp.	Typ siedliskowy lasu					Suma końcowa
			LGŚW	LGW	LŁG	OLJG	Nie określono	
Nadobnica alpejska	<i>Rosalia alpina</i>	BRAK WSK	2				2	4
		IVD	13					13
		IVDU	1					1
		TP	4					4
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	BRAK WSK				1	1	
Traszka karpacka	<i>Lissotriton(Triturus) montadoni</i>	BRAK WSK	1				2	3
		IVD	2					2
		TP		1				1
Wydra	<i>Lutra lutra</i>	BRAK WSK	1		1		1	3
		IVD	1					1
		TW	1					1
Zgniotek cynobrowy	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	BRAK WSK	4					4
		IVD	5					5
Suma końcowa			49	3	6	2	11	71

Analiza zabiegów zaplanowanych w odniesieniu do gatunków chronionych oraz ich siedlisk pozwala stwierdzić, że dla żadnego gatunku **nie przewiduje się znacząco negatywnego wpływu realizacji planu urządzenia lasu**. Na większość gatunków zapisy *Planu* wpłyną neutralnie na stan ich populacji. Dla części gatunków zapisy *Planu*, mogą w pewnych przypadkach powodować krótko terminowo negatywne oddziaływanie (np. dzięcioł średni), które może być zminimalizowane poprzez realizację wszystkich ustaleń programu ochrony przyrody oraz zaleceń zamieszczonych w niniejszej *Prognozie*. Właściwy stan siedliska dla niektórych gatunków ptaków wiąże się z odpowiednią ilością starodrzewi, w których ptaki te mogą zakładać gniazda. Udział starodrzewi w wyniku realizacji *Planu*, powinien wzrosnąć na terenie całego Nadleśnictwa. W połączeniu z zaleceniem pozostawiania drzew dziuplastych, martwych i obumierających, daje to możliwość domniemywać, że ilość martwego drewna na terenie Nadleśnictwa nie zmniejszy się, a nawet wzrośnie. Jest to istotne dla wszelkich saproksylobiontów, czyli gatunków uzależnionych od martwego drewna w lesie. W wielu wypadkach stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia wpłynie łagodząco na stopień oddziaływania na gatunki procesu pobierania biomasy ze środowiska.

4.1.4. ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Plan nie zawiera zapisów i nie planuje działań w odniesieniu do ekosystemów wodnych. Negatywny wpływ na te ekosystemy i zasoby wodne mógłby wystąpić w przypadku, gdyby realizowane na terenach

leśnych zabiegi gospodarcze mogły spowodować zniekształcenie siedlisk newralgicznych dla ochrony wód.

W programie ochrony przyrody zawarto zapisy o konieczności ochrony stosunków wodnych poprzez:

- zachowanie lasów łęgowych i olsów, jako naturalnych regulatorów wilgotności oraz ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W drzewostanach rosnących na siedliskach łęgowych i olsów nie zaplanowano użytkowania rębego, cięcia pielęgnacyjne ograniczyć do niezbędnego minimum (stosować w przypadku występowania gatunków niezgodnych z siedliskiem);
- pozostawianie stref buforowych na siedliskach łęgowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) wokół potoków bez pozyskania drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu lub świerka. Indywidualnie należy podchodzić do tworzenia takich stref buforowych dla innych przedmiotów ochrony. Tworzenie ich powinno być podyktowane rzeczywistym występowaniem przedmiotu ochrony (Zarządzenie nr 28/2014);
- nie prowadzenie zrywki korytem wzdłuż potoku, zrywka w poprzek potoków może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (np.: przepusty, brody itp.) lub w okresie zimowym przy zamrożonym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej (Zarządzenie nr 28/2014);
- kontynuowanie sposobów zagospodarowania dostosowanych do potrzeb maksymalizacji funkcji lasów wodochronnych (Zasady postępowania w lasach ochronnych reguluje rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992 r.);
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśnych zbiorników i potoków;
- pozostawienie bez ingerencji powierzchni sklasyfikowanych, jako bagna; niedopuszczanie do ich odwodnienia, zanieczyszczenia, itp.;
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków jak np.: trzęsawiska, mszary, torfowiska, wrzosowiska, wraz z ich florą i fauną, w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej;
- dopuszczenie do samorzutnego formowania się naturalnych tam z powalonych drzew lub fragmentów kłód sprzyjających ograniczeniu erozji wodnej z wyłączeniem sytuacji mogących zagrażać bezpieczeństwu powszechnemu.

Plan nie zawiera zapisów mogących znacząco negatywnie wpływać na wody.

4.1.5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Zabiegi gospodarcze zapisane w Planie nie wpłyną na pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego. Ogólne można stwierdzić, że sumarycznie ilość masy zielonej zostanie zachowana, a nawet nieznacznie wzrośnie. Tak więc nie zostanie pogorszony bilans pobierania przez las CO₂, a co za tym idzie nie nastąpi znaczące oddziaływanie na powietrze.

Plan nie zawiera zapisów mogących znacząco negatywnie wpływać na powietrze.

4.1.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Plan nie zawiera zapisów mogących znacząco negatywnie wpływać na powierzchnię ziemi. Stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia zapewnia stałą pokrywę roślinną, zabezpieczając powierzchnię ziemi przed erozją.

4.1.7. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

W Planie nie zaplanowano żadnych gruntów do zalesienia. Granica leśna jest już utrwalona, i w trakcie obowiązywania Planu nie ulegnie zmianie. Plan nie zakłada stosowania rębni zupełnych, dzięki czemu nie dojdzie do zmiany w krajobrazie wewnątrz lasu. **Ogólnie Plan nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na krajobraz.**

4.1.8. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Realizacja zapisów *Planu* ma charakter lokalny. Trwale zrównoważona gospodarka leśna nie ma wpływu na klimat. Jedynie wylesienia na bardzo dużych powierzchniach w skali kraju mogą wpłynąć znacząco negatywnie na klimat. *Plan* takich zapisów nie posiada. **Plan nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na klimat.**

4.1.9. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

Zasobem naturalnym, na który ustalenia *Planu* mają wpływ jest drewno. Surowiec ten wykorzystywany na szeroką skalę, jest relatywnie szybko odnawialny, łatwo biodegradowalny i w związku z tym jego używanie nie przynosi szkód środowisku.

Gospodarka leśna prowadzona jest obecnie na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych i prowadzi do zapewnienia trwałości lasu. *Plan* jest dokumentem wyznaczającym ramy dla takiego postępowania gospodarczego, które ma umożliwić trwały wzrost lub co najmniej utrzymanie stanu i wielkości zasobów drzewnych.

Plan nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na zasoby naturalne.

4.1.10. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ

Zinventaryzowane na gruntach Nadleśnictwa zabytki kultury materialnej zostały szczegółowo opisane w Programie ochrony przyrody, a ich lokalizacja wskazana na mapie przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych. W odniesieniu do nich zalecono porządkowanie otoczenia, okresową konserwację oraz prowadzenie prac leśnych w sposób nie zagrażający ich trwałości.

Tego rodzaju zapisy właściwie zabezpieczają elementy kultury materialnej zlokalizowane na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa. Ich realizacja będzie miała charakter **zdecydowanie pozytywny**.

4.1.11. ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPŁYWU PLANU NA ŚRODOWISKO

Ocena wpływu polega głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z określenia najistotniejszych elementów przyrody i podsumowania wpływu planu na te elementy. Podsumowanie nie wynika z prostej "średniej arytmetycznej", ale jest wypadkową zarówno ważności danego elementu przyrodniczego, jak i nasileniem zabiegów gospodarczych, mających możliwy do określenia wpływ na dany element przyrodniczy.

Zbiorcze zestawienie wpływu projektu Planu na elementy środowiska przyrodniczego w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Komańcza.

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska			Oddziaływanie łączne- planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Odnowienia	Pielęgnowanie drzewo- stanów	Rębnie częściowe i przebud. stopniowa	
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+2	+3	+3
2.	Ludzie	0	0	0	0
3.	Zwierzęta	+1	0	0	0
4.	Rośliny	+1	0	+/-1	0
5.	Woda	+1	0	0	0
6.	Powietrze	0	0	0	0
7.	Powierzchnia ziemi	+1	0	0	0
8.	Krajobraz	0	0	0	0
9.	Klimat	0	0	0	0
10.	Zasoby naturalne	+2	+2	+2	+2
11.	Zabytki	0	0	0	0
12.	Dobra materialne	0	0	0	0

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe,

2. oddziaływanie średnioterminowe,

3. oddziaływanie długoterminowe.

W zakresie żadnego z powyższych elementów środowiska przyrodniczego Nadleśnictwa nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania projektu Planu.

4.2. ODDZIAŁYWANIE PLANU NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE Z ZAŁĄCZNIKA I DYREKTYWY SIEDLISKOWEJ

WERYFIKACJA LEŚNYCH SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

Analizę wpływu realizacji zapisów *Planu* na siedliska przyrodnicze w obszarach Natura 2000 i poza nimi rozpoczęto od określenia zgodności wyróżnionych w 2007 roku na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych leśnych siedlisk przyrodniczych z innymi danymi pochodzącymi z inwentaryzacji lasu – głównie danymi siedliskowymi i taksacyjnymi. Porównanie ujawniło szereg niezgodności, wskazując na potrzebę przeprowadzenia weryfikacji zgromadzonych wówczas danych. W jej wyniku areał siedlisk przyrodniczych Nadleśnictwa uległ zmianie.

Nastąpiły również przesunięcia ilościowe w obrębie poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych. Zmiany w obrębie poszczególnych siedlisk przyrodniczych opisano poniżej.

Rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Komańcza na podstawie danych z inwentaryzacji w 2007 zweryfikowanych o pierwotne błędy w ramach prac urządzeniowych i danych dla obszarów Natura 2000 dostępnych na dzień opracowywania *PUL*.

Kod siedliska	Nazwa	Stan siedliska	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u. l. 2016 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
				/ha/	/%/	/ha/	/ha/
Siedliska przyrodnicze w PLC 180001 Bieszczady							
nieleśne siedliska przyrodnicze							
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	A		1,89	0,02		
		A Suma		1,89	0,02		
	3150 Suma			1,89	0,02	1,96	- 0,07
6210*	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)			0	0	6,38	- 6,38
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)			0	0	16,57	- 16,57
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	A	OLJG	2,86	0,03		
				2,28	0,03		
		A Suma		5,14	0,06		
		B		1,08	0,01		
	B-Suma		1,08	0,01			
	6410 Suma			6,22	0,07	11,42	- 5,20

Kod siedliska	Nazwa	Stan siedliska	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u. l. 2016 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
				/ha/	/%/	/ha/	/ha/
6510	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	A	LGŚW	0,63	0,01		
				5,81	0,06		
		A Suma		6,44	0,07		
		B	LGŚW	1,55	0,02		
				33,23	0,36		
		B Suma		34,78	0,38		
		C	LGŚW	2,39	0,03		
			LGW	1,44	0,02		
				13,67	0,15		
C Suma		17,50	0,19				
6510 Suma				58,72	0,64	52,13	6,59
leśne siedliska przyrodnicze							
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	A	LGŚW	14,95	0,16		
		A Suma		14,95	0,16		
		B	LGŚW	39,83	0,43		
		B Suma		39,83	0,43		
		C	LGŚW	0,53	0,01		
C Suma		0,53	0,01				
9110 Suma				55,31	0,60	447,65	-392,34
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	A	LGŚW	4866,49	53,08		
			LGW	1,81	0,02		
		A Suma		4868,30	53,10		
		B	LGŚW	3807,33	41,53		
			LGW	1,83	0,02		
		B Suma		3809,16	41,55		
		C	LGŚW	287,95	3,14		
	LGW	1,30	0,01				
C Suma		289,25	3,16				
9130 Suma				8966,71	97,81	8383,21	583,50
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	A	LGŚW	1,11	0,01		
			LGW	1,08	0,01		
		A Suma		2,19	0,02		
		B	LGŚW	6,43	0,07		
			LGW	2,20	0,02		
		B Suma		8,63	0,09		
		C	LGŚW	24,13	0,26		
C Suma		24,13	0,26				
9170 Suma				34,95	0,38	40,24	-5,29
9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	B	LGŚW	1,39	0,02		
		B Suma		1,39	0,02		
9180 Suma				1,39	0,02	12,90	- 11,51

Kod siedliska	Nazwa	Stan siedliska	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u. l. 2016 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
				/ha/	/%/	/ha/	/ha/
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	A	LŁG	15,21	0,17		
		A Suma		15,21	0,17		
		B	LŁG	12,29	0,13		
		B Suma		12,29	0,13		
		C	LŁG	12,51	0,14		
			OIJG	2,19	0,02		
91E0 Suma				42,20	0,46	113,29	-72,09
Ogółem				9167,39	100,00	9085,75	84,22

* siedliska o znaczeniu priorytetowym.

Kod siedliska	Nazwa	Stan siedliska	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u. l. 2015 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
				/ha/	/%/	/ha/	/ha/
Siedliska przyrodnicze w PLH 180014 Ostoja Jaślińska							
nieleśne siedliska przyrodnicze							
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)			0	0	5,74	-5,74
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)			0	0	0,66	-0,66
leśne siedliska przyrodnicze							
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	A	LGŚW	546,79	23,46		
		A Suma		546,79	23,46		
		B	LGŚW	1521,98	65,31		
		B Suma		1521,98	65,31		
		C	LGŚW	259,06	11,12		
			LGW	2,45	0,11		
9130 Suma				2330,28	100,00	2168,29	161,99
Ogółem				2330,28	100,00	2168,29	161,99

* siedliska o znaczeniu priorytetowym.

Kod siedliska	Nazwa	Stan siedliska	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u. l. 2015 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
				/ha/	/%/	/ha/	/ha/
Siedliska przyrodnicze w PLH 180021 Dorzecze Górnego Sanu							
leśne siedliska przyrodnicze							
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	A	LGŚW	0,44	10,81		
		A Suma		0,44	10,81		
	9130 Suma			0,44	10,81	0	0,44
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) – łągi i olszyny górskie	A		1,53	37,59		
		A Suma		1,53	37,59		
		B	LŁG	2,10	51,60		
		B Suma		2,10	51,60		
	91E0 Suma			3,63	89,19	2,07	1,56
	Ogółem			4,07	100,00	2,07	2,00

* siedliska o znaczeniu priorytetowym.

Kod siedliska	Nazwa	Stan siedliska	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u. l. 2015 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
				/ha/	/%/	/ha/	/ha/
Siedliska przyrodnicze poza obszarami siedliskowymi							
nieleśne siedliska przyrodnicze							
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)			0	0	0,84	-0,84
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	A		0,99	0,05		
		A Suma		0,99	0,05		
	7230 Suma			0,99	0,05	8,40	-7,41
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	A	LŁG	0,37	0,02		
				14,24	0,77		
		A Suma		14,61	0,79		
		B		2,82	0,15		
		B Suma		2,82	0,15		
		C		1,44	0,08		
	6510 Suma			18,87	1,02	34,32	-15,45
leśne siedliska przyrodnicze							
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	A	LGŚW	50,33	2,71		
		A Suma		50,33	2,71		
		B	LGŚW	10,66	0,57		

Kod siedliska	Nazwa	Stan siedliska	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u. l. 2015 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
				/ha/	/%/	/ha/	/ha/
		B Suma		10,66	0,57		
		C	LGŚW	8,43	0,46		
		C Suma		8,43	0,46		
9110 Suma				69,42	3,74	71,42	-2,00
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	A	LGŚW	871,21	46,98		
			LMGŚW	4,58	0,25		
		A Suma		875,79	47,23		
		B	LGŚW	725,77	39,14		
		B Suma		725,77	39,14		
		C	LGŚW	101,55	5,48		
			LGW	8,96	0,48		
9130 Suma				1712,07	92,34	1722,13	-10,06
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) – grądy typowe	B	LGŚW	36,32	1,96		
		B Suma		36,32	1,96		
		C	LGŚW	2,20	0,12		
		C Suma		2,20	0,12		
9170 Suma				38,52	2,08	39,24	0,72
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) – łągi i olszyny górskie	B	LŁG	10,87	0,59		
		B Suma		10,87	0,59		
		C	LŁG	3,41	0,18		
		C Suma		3,41	0,18		
91E0 Suma				14,28	0,77	36,58	-22,30
Ogółem				1854,15	100,00	1912,93	-58,78

* siedliska o znaczeniu priorytetowym.

Łącznie siedliska przyrodnicze na terenie Nadleśnictwa zajmują 13355,89 ha, w trakcie inwentaryzacji w 2007 łączną powierzchnia siedlisk wyniosła 13161,94 ha. Ogółem na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 9 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej, wśród nich, jako najszerzej rozprzestrzenioną, wykazano żyzną buczynę karpacką.

TYPY DRZEWOSTANU

Typy drzewostanów (TD) były przyjęte podczas KZP na podstawie „Zasad hodowli lasu” z uwzględnieniem sugestii zawartych w dokumentacjach siedliskowych oraz uznanych publikacjach z zakresu fitosocjologii (np. J.M. Matuszkiewicz: „Zespoły leśne Polski” [PWN, Warszawa 2007]; „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski”, [Monografie PAN, Warszawa 2007]).

Zestawienie docelowych składów gatunkowych dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w Nadleśnictwie Komańcza w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w Lasach Państwowych w 2007 r.

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
9110	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	LMGśw, LMGw, LGśw	Bk	Bk 90%, Jw, Jd i inne 10%	IV	40
			Jd-Bk	Bk 70%, Jd 20% Jw i inne 10%	IV	40
			Jd	Jd 90%, Bk i inne 10%	IV	50
			Bk-Jd	Jd 70%, Bk 20%. Jw i inne 10%	IV	50
9130	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	LMGśw, LMGw, LGśw, LGw	Bk	Bk 90%, Jw, Jd i inne 10%	IV	40
			Jd-Bk	Bk 70%, Jd 20%, Jw i inne 10%	IV	40
			Bk-Jd	Jd 50%, Bk 30%, Jw i inne 20%	IV	50
			Jd	Jd 70%, Bk, Jw i inne 30%	IV	50
			Jw-Bk	Bk 60%, Jw 20%, Jd i inne 20%	II	20
9170	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	LG, LGśw, LGw	Gb-Db	Gb 50%, Db 30%, Bk, Jd i inne 20%	IV	30
			Db-Gb	Dbb 50%, Gb 20%, Bk 20%, Jd, Lp, Kl, Brz i inne 10%	IV	30
			Bk-Gb	Gb 50%, Bk 20%, Jd, Kl, Jw i inne 30%	IV	30
9180	9180* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio</i>)	LG, LGśw, LGw	Jw	Jw 80%, Jrz, Wzg i inne 20%	-	-
			Jd-Jw	Jw 70%, Jd 20%, Wzg i inne 10%	-	-

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
	<i>plathyphylis-Acerion pseudoplatani</i>)		Bk-Jw	Jw 70%, Bk 20%, Jd i inne 10%	-	-
91EO	91EO* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	LŁG, OLJG	Olsz	Olsz 90%, Wbp, Wbk, Js, Jw i inne 10%	-	-
			Js	Js 80%, Olsz, Olcz, Jw i inne 20%	-	-
			Olsz-Js	Js 70%, Olsz 20%, Jw i inne 10%		
			Js-Olsz	Olsz 50%, Js 40%, Jw i inne 10%	-	-
9410	9140 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)	LMG, LMGśw, LMGw	Jd	Jd 80%, Św, Bk i inne 20%	IV	50
			Jd-Św	Św 50%, Jd 30%, Bk i inne 20%	IV	40

Zaproponowane w tabeli typy drzewostanu zostały przyjęte dla wszystkich siedlisk przyrodniczych na terenie Nadleśnictwa Komańcza, to pozwoli zachować właściwy skład gatunkowy na tych siedliskach, stanowiących przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000.

ZAPROJEKTOWANE ZABIEGI GOSPODARCZE W ZASIĘGU SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych cięć rębnych i pielęgnacyjnych oraz bez wskazania.

Kod obszaru N2000	Siedlisko przyrodnicze	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Łącznie
			A	B	C	
ha						
PLC180001	3150		1,89			1,89
	3150 Suma		1,89			1,89
	6410	BRAK WSK	2,86			2,86
			2,28	1,08		3,36
	6410 Suma		5,14	1,08		6,22
	6510	BRAK WSK	0,63	1,55	3,83	6,01
			5,81	33,23	13,67	52,71
	6510 Suma		6,44	34,78	17,5	58,72
	9110	BRAK WSK	1,71		0,53	2,24
		IVD		38,29		38,29

Kod obszaru N2000	Siedlisko przyrodnicze	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Łącznie
			A	B	C	
			ha			
		TP	13,24	1,54		14,78
	9110 Suma		14,95	39,83	0,53	55,31
	9130	BRAK WSK	777,14	457,6	49,66	1284,4
		CP	12,64	57,78	19,65	90,07
		CP-P	19,6		11,82	31,42
		CW		1,83		1,83
		IVD	3593,2	1664,67	11,31	5269,17
		IVDU	12,66	1,96	2,95	17,57
		TP	424,35	1610,02	67,98	2102,35
		TW	28,72	15,3	125,88	169,9
	9130 Suma		4868,3	3809,16	289,25	8966,71
	9170	BRAK WSK	2,19	3,88	6,02	12,09
		TP		4,75	18,11	22,86
	9170 Suma		2,19	8,63	24,13	34,95
	9180	BRAK WSK		1,39		1,39
	9180 Suma			1,39		1,39
	91E0	BRAK WSK	15,21	12,29	14,7	42,2
	91E0 Suma		15,21	12,29	14,7	42,2
	PLC180001 Suma		4914,1	3907,16	346,11	9167,39
PLH180014	9130	BRAK WSK	108,92	300,93	28,15	438
		CP		1,66	5,07	6,73
		CP-P			2,58	2,58
		IVD	382,57	546,71	61,41	990,69
		TP	55,3	672,68	159,72	887,7
		TW			4,58	4,58
	9130 Suma		546,79	1521,98	261,51	2330,28
	PLH180014 Suma		546,79	1521,98	261,51	2330,28
PLH180021	9130	BRAK WSK	0,44			0,44
	9130 Suma		0,44			0,44
	91E0	BRAK WSK	1,53	2,1		3,63
	91E0 Suma		1,53	2,1		3,63
	PLH180021 Suma		1,97	2,1		4,07
Poza SOO	6510	BRAK WSK	0,37			0,37
			14,24	2,82	1,44	18,5
	6510 Suma		14,61	2,82	1,44	18,87
	7230	BRAK WSK	0,99			0,99
	7230 Suma		0,99			0,99
	9110	IVD	15,4			15,4
		TP			8,43	8,43
		V	34,93	10,66		45,59
	9110 Suma		50,33	10,66	8,43	69,42
	9130	BRAK WSK	221,09	152,82	33,27	407,18
		CP			9,11	9,11
		CP-P			2,03	2,03
		IVD	556,14	327,81	33,84	917,79
		TP	98,56	222,42	28,88	349,86

Kod obszaru N2000	Siedlisko przyrodnicze	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Łącznie
			A	B	C	
			ha			
		TW			3,38	3,38
		V		22,72		22,72
	9130 Suma		875,79	725,77	110,51	1712,07
	9170	BRAK WSK		22,67	2,2	24,87
		TP		13,65		13,65
	9170 Suma			36,32	2,2	38,52
	91E0	BRAK WSK		11,57	3,41	14,28
	91E0 Suma			11,57	3,41	14,28
Poza SOO Suma			941,72	787,14	125,99	1854,15
Ogółem			6404,6	6217,68	733,61	13355,89

Oznaczenie wskazań w tabeli: BRAK WSK - brak wskazań; CW - czyszczenia wczesne;
CP - czyszczenia późne; CP-P - czyszczenia późne z pozyskaniem masy; TW - trzebież wczesna;
TP - trzebież późna; PRZEST - usunięcie przestoi; IVD - rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona;
IVDU - rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona, cięcie uprzątające;

Spośród zabiegów wymienionych w powyższej tabeli, jedynie rębnie mogą wpływać na zmiany struktury przestrzennej i wieku drzewostanów. Spośród wszystkich rębni stosowanych w Polsce rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona jest jedną z mniej gwałtownie wpływających na drzewostany, zwłaszcza przy stosowaniu długich i bardzo długich okresów odnowienia.

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych odnowień.

Kod obszaru N2000	Siedlisko przyrodnicze	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Łącznie
		A	B	C	
		ha			
PLC180001	3150				
	6410				
	6510				
	9110				
	9130	231,10	95,20		326,30
	9170				
	9180				
	91E0				
PLC180001 Suma		231,10	95,20		326,30
PLH180014	9130	32,00	54,00	11,00	97,00
PLH180014 Suma		32,00	54,00	11,00	97,00
PLH180021	9130				
	91E0				
PLH180021 Suma					
Poza SOO	6510				
	7230				
	9110	2,00			2,00
	9130	44,40	23,50	3,00	70,90

Kod obszaru N2000	Siedlisko przyrodnicze	Stan siedliska wg inventaryzacji LP			Łącznie
		A	B	C	
		ha			
	9170				
	91E0				
Poza SOO Suma		46,40	23,50	3,00	72,90
Suma końcowa		309,50	172,70	14,00	496,20

Największa powierzchnia odnowień jest zaplanowana na obszarze żyznej buczyny. Stanowią niewielki procent powierzchni tego siedliska:

- w obszarze "Bieszczady" PLC 180001 – 3,6 % ogólnej powierzchni,
- w obszarze „Ostoja Jaślicka” PLH 180014 – 4,2 %,
- w obszarze „Dorzecze Górnego Sanu” nie planowano żadnych wskazań gospodarczych,
- poza specjalnymi obszarami ochrony siedlisk - 3,9%.

Składy planowanych odnowień są dostosowane do siedlisk przyrodniczych zgodnie z typami drzewostanu.

4.3. ODDZIAŁYWANIE PLANU NA OBSZARY NATURA 2000

Celem ochrony dla obszaru Natura 2000 jest utrzymanie tzw. „właściwego stanu ochrony” gatunków i siedlisk, dla których został powołany. W stosunku do siedlisk powinny być spełnione trzy warunki:

- naturalny zasięg lub powierzchnia nie zmniejsza się w sposób ciągły, mogą występować okresowe fluktuacje,
- zachowane są specyficzne struktury i funkcje,
- brak jest zagrożeń i negatywnych trendów wobec siedliska przyrodniczego.

W przypadku gatunków, korzystny status ochronny określa sytuację, gdy:

- liczebność lokalnej populacji gatunku nie zmniejsza się w sposób ciągły, mogą występować okresowe fluktuacje,
- zasięg występowania lokalnej populacji gatunku nie zmniejsza się w sposób ciągły,
- istnieje dostatecznie duża powierzchnia siedlisk niezbędnych dla występowania gatunku.

Tabele w tym rozdziale są opracowane na podstawie „Ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, załącznik nr 2-4. Tabele z tych załączników rozbito na dwa rodzaje tabel:

- tabela z ogólnymi uwagami o siedlisku przyrodniczym, siedlisku gatunku, ich stanie,

- tabela z oceną wpływu planowanych czynności na przedmioty ochrony, ewentualnym negatywnym oddziaływaniu oraz działaniami ograniczającymi negatywne oddziaływanie.

4.3.1. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZAR „BIESZCZADY” PLC 180001

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych
(w wykazie ujęto zabieg główny).

Kod obszaru N2000	Siedlisko przyrodnicze	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Łącznie
			A	B	C	
			ha			
PLC180001	3150		1,89			1,89
	3150 Suma		1,89			1,89
	6410	BRAK WSK	2,86			2,86
			2,28	1,08		3,36
	6410 Suma		5,14	1,08		6,22
	6510	BRAK WSK	0,63	1,55	3,83	6,01
			5,81	33,23	13,67	52,71
	6510 Suma		6,44	34,78	17,5	58,72
	9110	BRAK WSK	1,71		0,53	2,24
		IVD		38,29		38,29
		TP	13,24	1,54		14,78
	9110 Suma		14,95	39,83	0,53	55,31
	9130	BRAK WSK	777,14	457,6	49,66	1284,4
		CP	12,64	57,78	19,65	90,07
		CP-P	19,6		11,82	31,42
		CW		1,83		1,83
		IVD	3593,2	1664,67	11,31	5269,17
		IVDU	12,66	1,96	2,95	17,57
		TP	424,35	1610,02	67,98	2102,35
		TW	28,72	15,3	125,88	169,9
	9130 Suma		4868,3	3809,16	289,25	8966,71
	9170	BRAK WSK	2,19	3,88	6,02	12,09
		TP		4,75	18,11	22,86
	9170 Suma		2,19	8,63	24,13	34,95
	9180	BRAK WSK		1,39		1,39
	9180 Suma			1,39		1,39
	91E0	BRAK WSK	15,21	12,29	14,7	42,2
	91E0 Suma		15,21	12,29	14,7	42,2
	PLC180001 Suma		4914,1	3907,16	346,11	9167,39

LEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

Kwaśne buczyny na terenie Nadleśnictwa w obszarze „Bieszczady” zajmują 55,31 ha, w większości w stanie B (około 72% powierzchni tego siedliska) według metodyki z inwentaryzacji w LP z 2007 r.

W wyniku realizacji *Planu* powierzchnia siedliska na koniec okresu nie ulegnie zmianie. Powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat nie zmieni się.

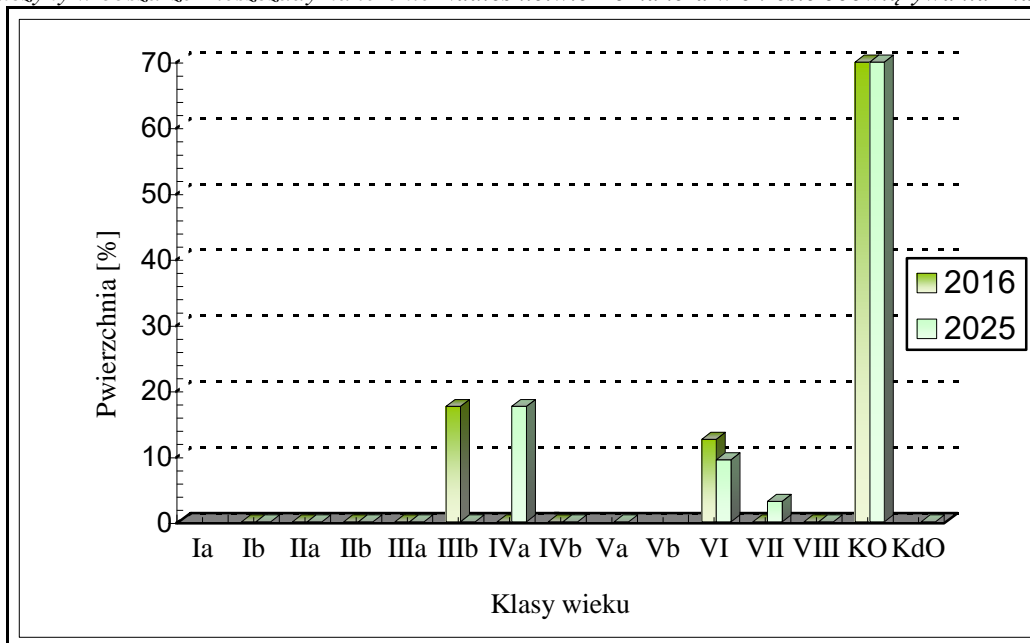
Powierzchnia drzewostanów ponad 100 lat na siedlisku kwaśnej buczyny.

Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek	Początek	Koniec
		Pow. (ha)	
9110	BK	12,99	12,99
	JD	3,18	3,18
9110 Suma		16,17	16,17

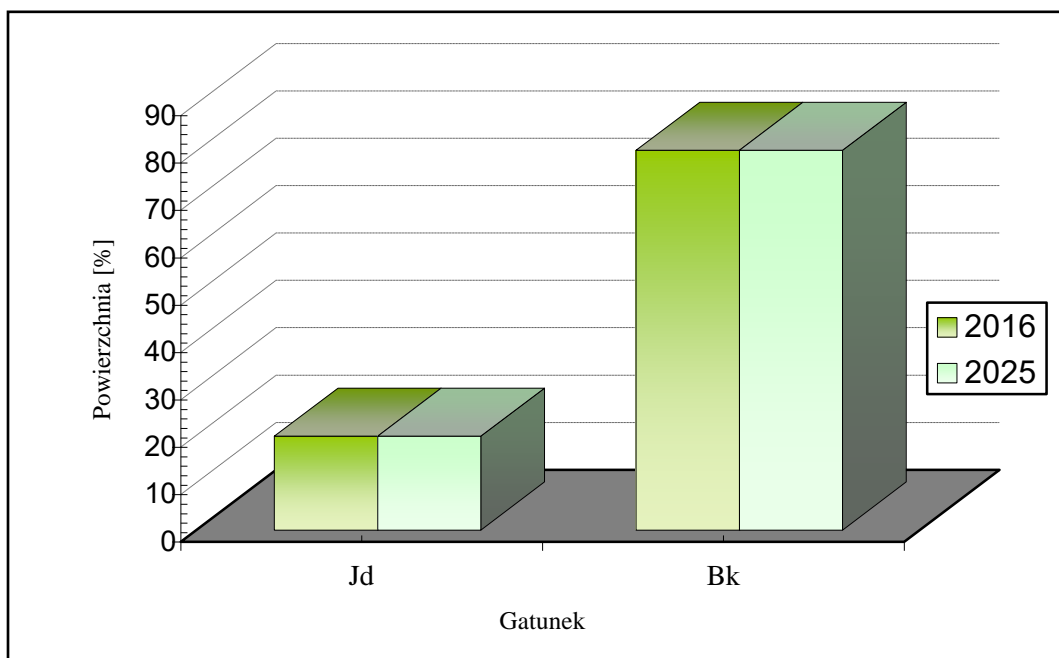
Zabiegi rębne zaplanowano na 72% powierzchni tego siedliska. Nie planowano cięć uprzątających. Pozostałe drzewostany rębne będą użytkowane cięciami od 20 do 50 lat. Takie działania prowadzone w długim okresie będą oddziaływać w zasadzie obojętnie lub pozytywnie. W okresie cały czas drzewostan podlega użytkowaniu rębnemu jak i odnowieniu. Negatywny wpływ rębni, z uwagi na nieznaczny rozmiar cięć i długi okres odnowienia oraz preferowanie odnowień naturalnych, zgodnych z typem drzewostanu jest krótkookresowy. Pomimo, że użytkowanie rębne może stwarzać wątpliwości, co do pozytywnego wpływu na zachowanie właściwego stanu ochrony, to jego wykonanie za pomocą rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) sprzyja zachowaniu stanu i powierzchni siedliska. Nie projektowano zabiegów gospodarczych na 4% powierzchni.

Na pozostałej powierzchni tego siedliska planuje się cięcia pielęgnacyjne, które nie mają wielkiego wpływu na strukturę drzewostanów, a ich oddziaływanie na siedlisko można uznać za pozytywne.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku kwaśnej buczyny w obszarze Bieszczady na terenie Nadleśnictwa Komańcza w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do wyższych klas wieku. Klasa odnowienia pozostanie bez zmian, gdyż nie planowano cięć uprzętających. Zmiany te będą efektem planowania rębni złożonych w ciągu przyszłego 10-lecia.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku kwaśnej buczyny w obszarze Bieszczady na terenie Nadleśnictwa Komańcza.

Głównym gatunkiem na tym siedlisku jest buk. Obecnie zajmuje on 80,16% powierzchni. Na koniec okresu powierzchniowe udziały gatunków rzeczywistych jedynie w bardzo niewielkim stopniu ulegną zmianom.

Należy podkreślić, że klasy odnowienia powstałe w wyniku prowadzenia rębni z długim i bardzo długim okresem odnowienia są bardzo często drzewostanami o budowie wielopiętrowej, w których odnowienie zajmuje co najmniej 30% powierzchni. Koniec rębni bardzo często jest przejściem od razu do trzebieży wczesnych. Nie ma tu mowy o młodnikach, z jakimi mamy do czynienia przy rębniach złożonych z krótkim okresem odnowienia, gdzie po zakończeniu rębni mamy do czynienia z równym drzewostanem w pierwszej klasie wieku.

W życiu drzewostanu przy długim okresie odnowienia cały czas mamy do czynienia z drzewami, które mają masę i które naturalnie się wydzielając zasilały zasoby martwego drewna.

Ilość martwego drewna ze względu na niewielki obszar siedliska na terenie Nadleśnictwa za pomocą metody stosowanej w trakcie inwentaryzacji *PUL* jest niemożliwa do określenia. Ale poziom, jaki martwe drewno określono dla całego Nadleśnictwa, pozwala przypuszczać, że i te drzewostany posiadają duży zasób martwego drewna. Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów, można stwierdzić, że ilość martwego drewna nie zmniejszy się.

Dane wg GIOŚ:

Brak danych na temat stanu ochrony siedliska 9110 w obszarze N2000 PLC180001. Najbliżej przeprowadzony monitoring tego siedliska, który można użyć w celach porównawczych objął obszar Natura 2000 „Ostoja Magurska” w 2013 r. Wg niego określono stan zachowania:

- struktury i funkcji – U2;
- powierzchni siedliska – FV;
- perspektywy ochrony – FV

Główną przyczyną takiej oceny (U2) było obniżenie wskaźników związanych z ilością i strukturą martwego drewna.

Stanu siedliska na koniec okresu nie można bezpośrednio określić. Również ilości martwego drewna pod względem statystycznym dla danego siedliska przyrodniczego na początku i na końcu okresu nie jest możliwa do określenia. Ale z całą pewnością można stwierdzić, że **realizacja zapisów Planu nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.**

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

Żyzna buczyna karpacka jest najszerzej rozprzestrzenionym w Nadleśnictwie siedliskiem przyrodniczym – zajmuje w obszarze „Bieszczady” 8966,71 ha (97,81% pow. spośród wszystkich siedlisk przyrodniczych), w większości w stanie A (około 54,3% powierzchni tego siedliska). W wyniku realizacji Planu powierzchnia siedliska na koniec okresu nie ulegnie zmianie. Powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat zwiększy się.

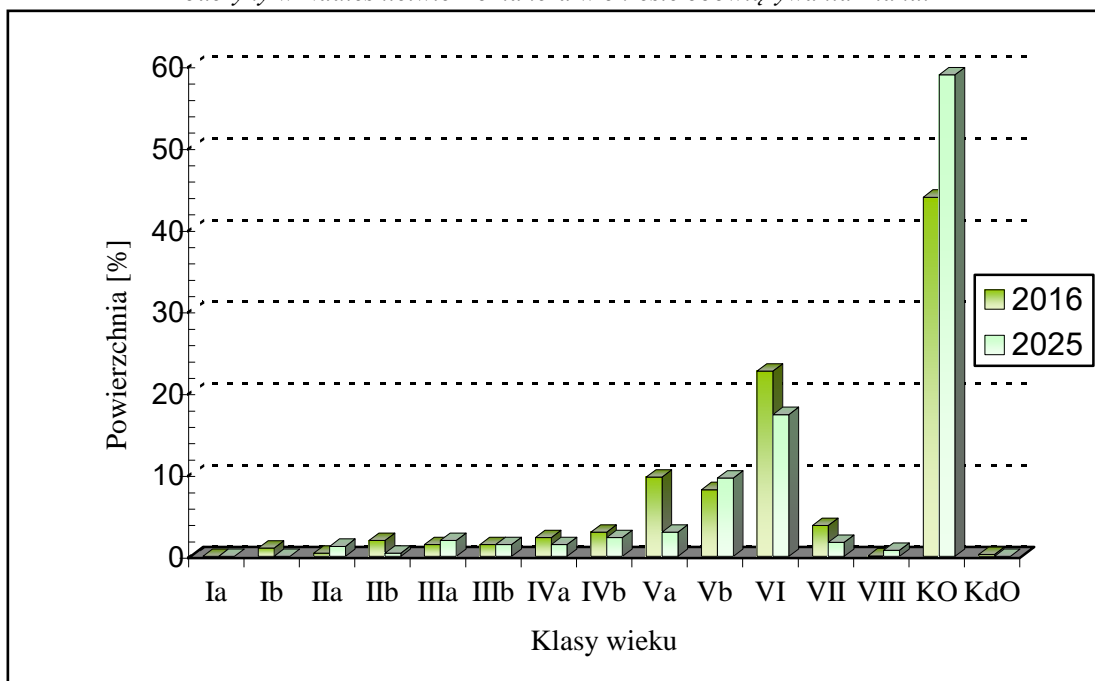
Powierzchnia drzewostanów ponad 100 lat na siedlisku żyznej buczyny.

Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek panujący	Początek	Koniec
		Pow (ha)	
9130	BK	2135,99	3025,72
	JD	1087,14	1289,80
	JW.	7,05	12,16
	ŚW	3,49	3,49
	SO	0,00	10,8
	MD	0,00	1,14
	9130 Suma		3233,67

Zabiegi rębne zaplanowano na 58,95% powierzchni tego siedliska, ale zaledwie na 0,19% zastosowano cięcia uprzążające. Pozostałe drzewostany rębne będą użytkowane cięciami od 20 do 50 lat. I podobnie jak w przypadku kwaśnych buczyn (kod 9110), zastosowano rębnię stopniową gniazdową udoskonaloną, która nie wpłynie znacząco negatywnie na to siedlisko przyrodnicze, a nawet wpłynie pozytywnie na zróżnicowanie struktury tych drzewostanów.

Zabiegów gospodarczych nie projektowano na 14,3% powierzchni siedliska. Na pozostałej powierzchni planuje się cięcia pielęgnacyjne, które nie mają wielkiego wpływu na strukturę drzewostanów, a ich oddziaływanie na siedlisko można uznać za pozytywne.

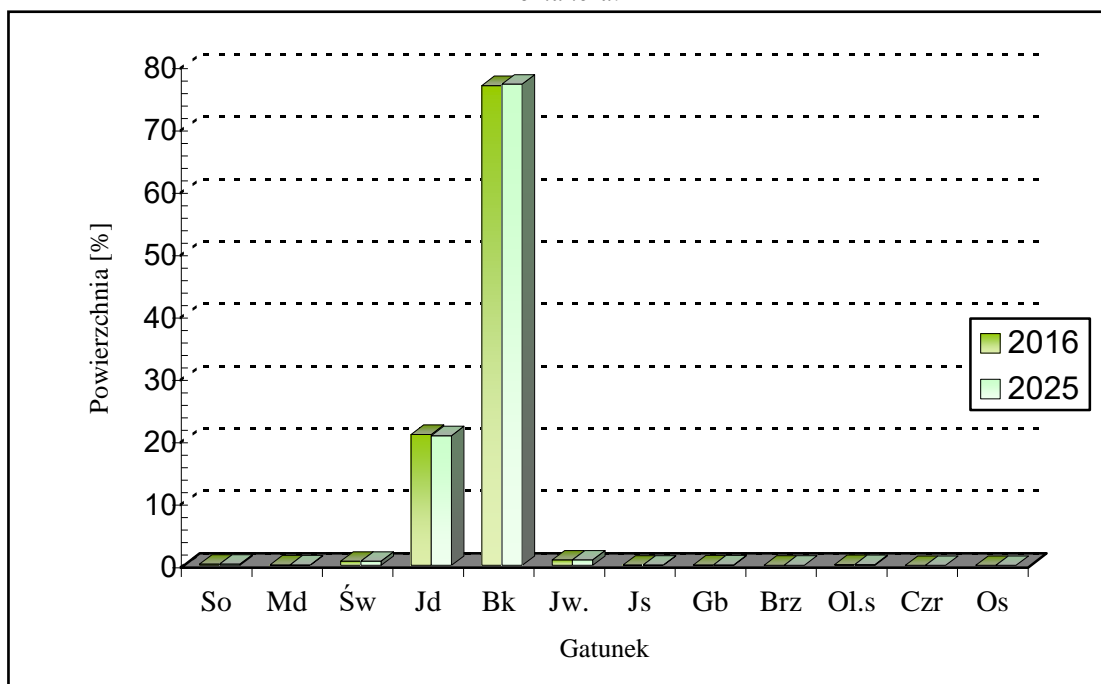
Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku żyznej buczyny w Nadleśnictwie Komańcza w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do wyższych klas wieku. Nastąpi znaczny wzrost klas odnowienia i ich udział powierzchniowy w tym siedlisku przyrodniczym wyniesie 58,9%.

Jeśli chodzi o charakterystykę klas odnowienia na tym siedlisku przyrodniczym, jest podobna do kwaśnych buczyn. Skracając wywód można stwierdzić, że w drzewostanie użytkowanym rębnią złożoną z długim i bardzo długim okresem odnowienia zawsze występują drzewa z masą, które zasilają zasoby martwego drewna.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku żyznej buczyny w Nadleśnictwie Komańcza.

Głównym gatunkiem na tym siedlisku jest buk. Obecnie zajmuje on 76,9% powierzchni. Na koniec okresu powierzchniowe udziały gatunków rzeczywistych jedynie w bardzo niewielkim stopniu ulegną zmianom.

Na podstawie inwentaryzacji martwego drewna przeprowadzonej w trakcie wykonywania *Planu* nie można oszacować ilości martwego drewna na siedlisku przyrodniczym. Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów, można stwierdzić, że ilość martwego drewna nie zmniejszy się.

Ilość martwego drewna ze względu na duży obszar, jaki zajmują żyzne buczyny można w bardzo dużym przybliżeniu określić. Powinien on oscylować na poziomie, jaki określono dla całego nadleśnictwa (patrz rozdz. 3.1.6 – Starodrzewy i drewno martwe).

Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów, można stwierdzić, że ilość martwego drewna nie zmniejszy się.

Dane wg GIOŚ:

Brak danych na temat stanu ochrony siedliska 9130 w obszarze Natura 2000 PLC180001. Najbliżej przeprowadzony monitoring tego siedliska, który można użyć w celach porównawczych objął obszar Natura 2000 „Ostoja Magurska” w 2013 r. Wg niego określono stan zachowania:

- struktury i funkcji – U2;
- powierzchni siedliska – XX;
- perspektywy ochrony – FV.

Główną przyczyną takiej oceny (U2) było obniżenie wskaźników związanych z ilością i strukturą martwego drewna.

Stanu siedliska na koniec okresu nie można bezpośrednio określić. Również ilości martwego drewna pod względem statystycznym jest trudna do określenia na koniec okresu obowiązywania *PUL*.

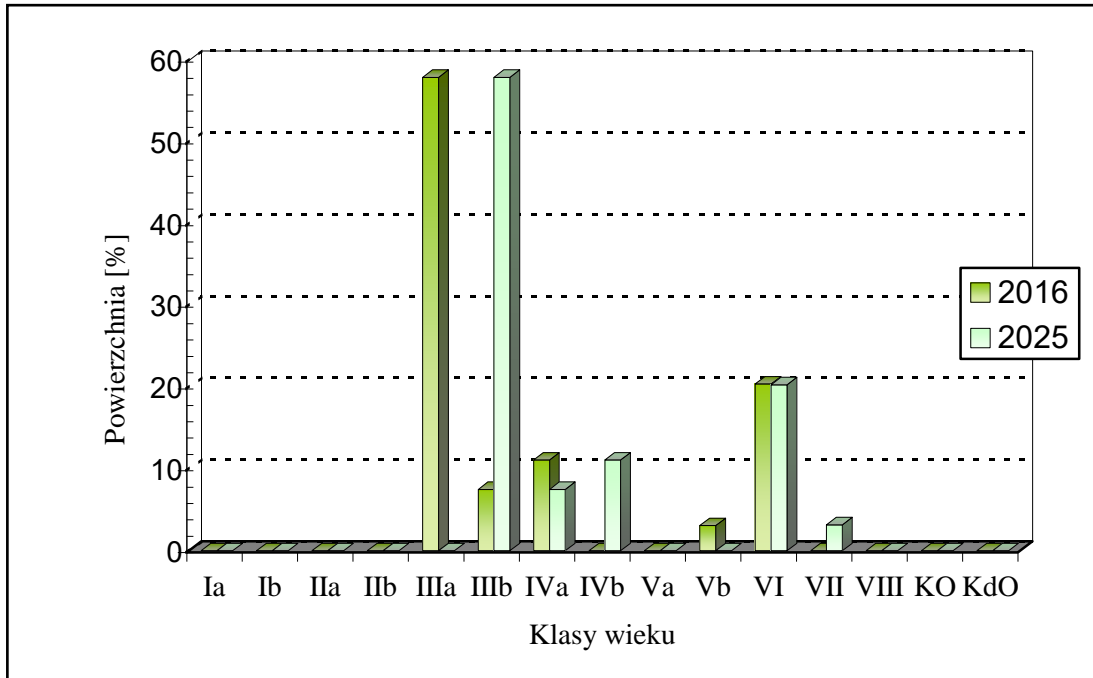
Realizacja zapisów *Planu* nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Grąd subkontynentalny na terenie Nadleśnictwa w obszarze „Bieszczady” zajmuje 34,95 ha. Na 65,5 % tej powierzchni zaplanowano wykonanie cięć pielęgnacyjnych, pozostałą powierzchnię pozostawiono bez zabiegów.

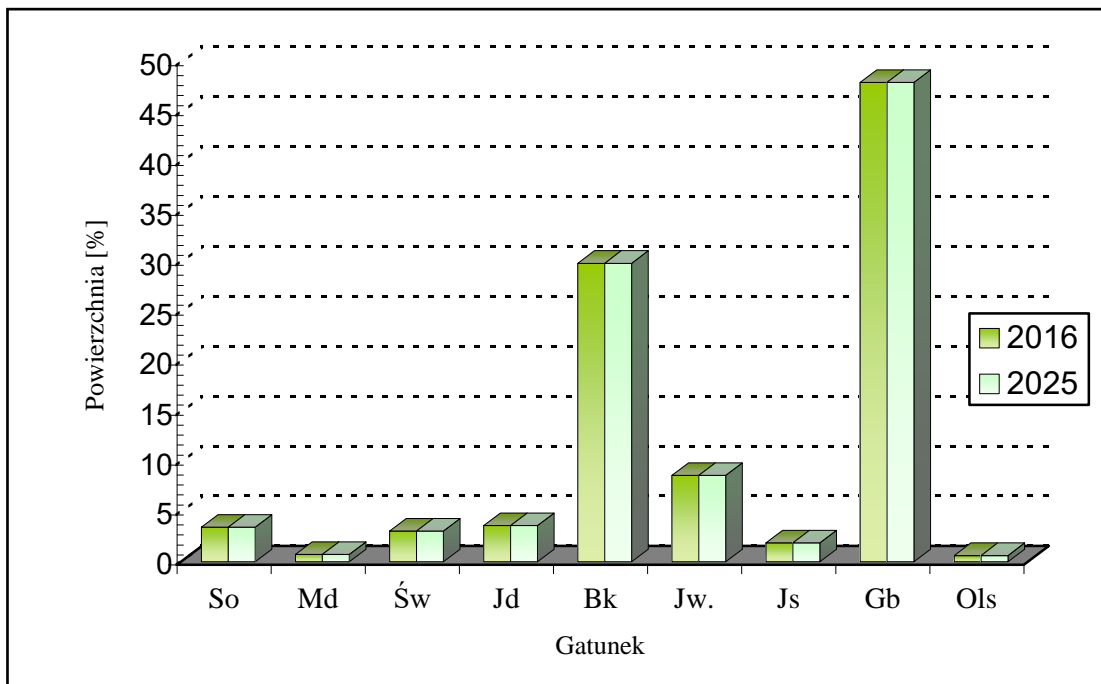
Brak jest na tym siedlisku drzewostanów w wieku ponad 100 lat.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku grądu subkontynentalnego w Nadleśnictwie Komańcza w okresie obowiązywania Planu.

Powyższy wykres wykazuje naturalne starzenie się drzewostanów. Przechodzenie pomiędzy klasami wieku nie jest zaburzone w wyniku wykonywania cięć rębnych.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku grądu subkontynentalnego w Nadleśnictwie Komańcza.

Dominującym gatunkiem jest grab, który zajmuje 48,02% powierzchni siedliska. Na koniec okresu skład gatunkowy nie ulegnie znacznym zmianom.

W wyniku cięć pielęgnacyjnych może ulec zmniejszeniu udział w tych drzewostanach olsza szara.

Na podstawie powyższych wykresów można stwierdzić, że zaplanowane cięcia pielęgnacyjne nie wpłyną znacząco na drzewostany na tym siedlisku. Nastąpi naturalne przechodzenie klas wieku w wyniku starzenia się.

Realizacja zapisów Planu nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

Dane wg GIOŚ:

Brak danych na temat stanu ochrony siedliska 9170 w obszarze N2000 PLC180001. Najbliżej przeprowadzony monitoring tego siedliska, który można użyć w celach porównawczych objął obszar Natura 2000 „Ostoja Magurska” w 2013 r. Wg niego określono stan zachowania:

- struktury i funkcji – U2;
- powierzchni siedliska – U1;
- perspektywy ochrony – FV.

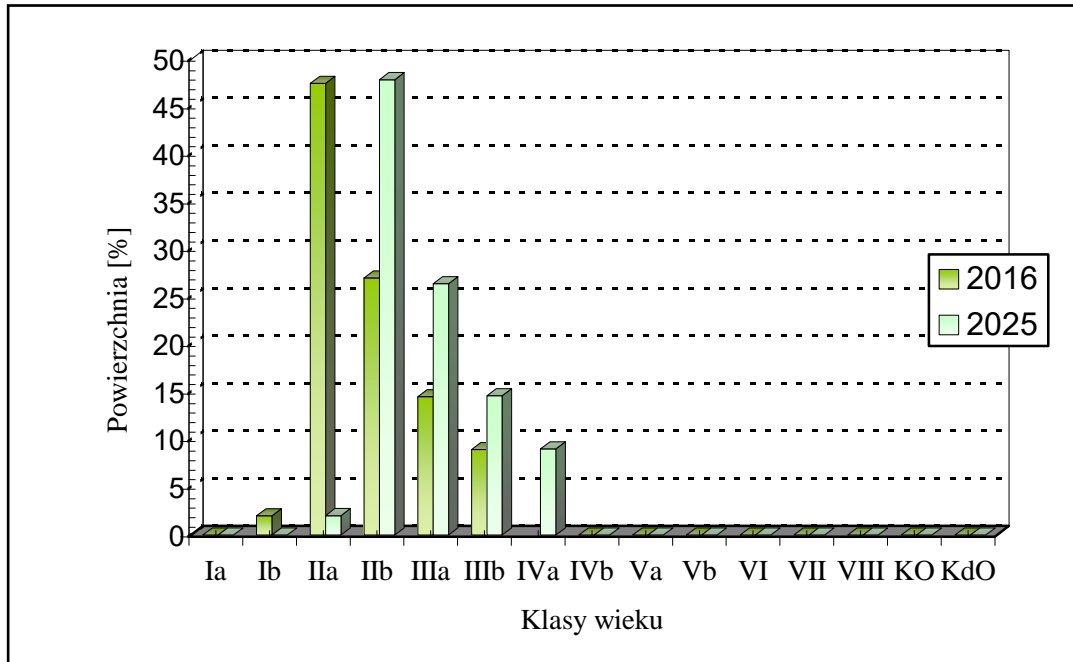
Główną przyczyną oceny struktury i funkcji U2 był niski poziom martwego drewna o długości powyżej 3 m i grubości powyżej 50 cm. Natomiast obniżenie oceny powierzchni siedliska było wynikiem zmian w kierunku buczyn.

91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)

Łęgi wykazano na niewielkim areale – 42,20 ha, w 36% w stanie A. W obrębie tego siedliska nie projektowano żadnych zabiegów gospodarczych. Brak na tym siedlisku drzewostanów w wieku ponad 100 lat. Główną przyczyną tego jest przewaga w tych drzewostanach olszy szarej (62,5%), która bardzo wcześnie ulega naturalnemu zamieraniu i rozkładowi.

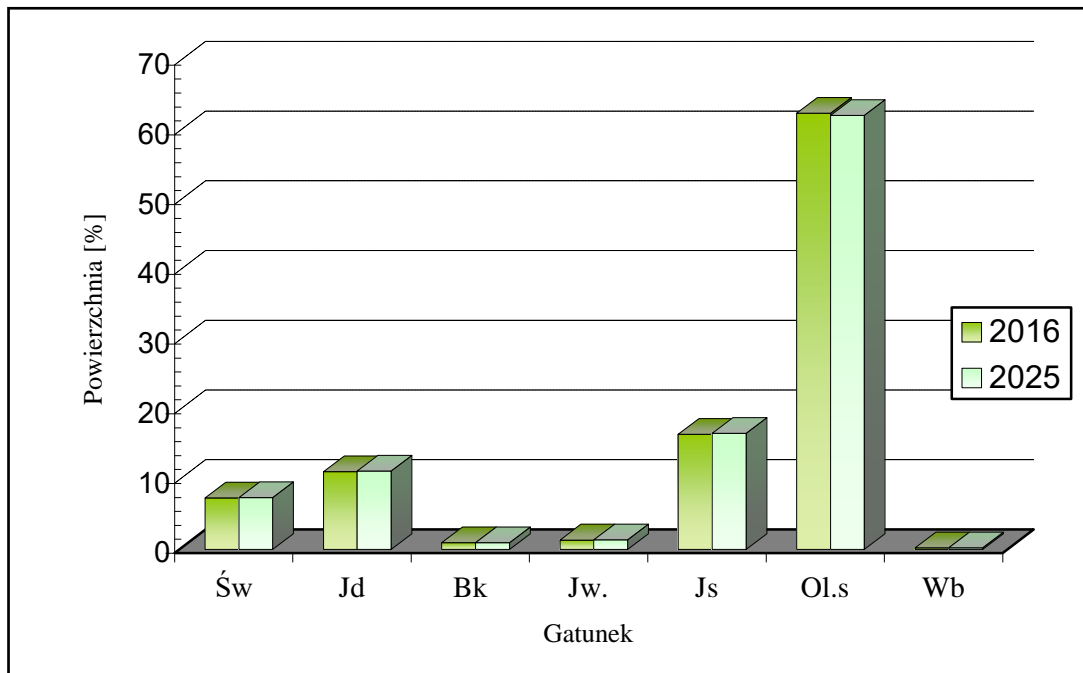
Już ponad trzydziestoletnia olsza szara może spełniać podobne zadania ekologiczne, jak ponad 100-letni buk. Tak więc, udział olszy szarej w wieku ponad 30 lat na poziomie 60,2% powierzchni siedliska świadczy dobrze o jego stanie.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedliskach łągowych w Nadleśnictwie Komańcza w okresie obowiązywania Planu.

Powyższy wykres wykazuje naturalne starzenie się drzewostanów. Przechodzenie pomiędzy klasami wieku nie jest zaburzone w wyniku wykonywania cięć rębnych.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedliskach łągowych w Nadleśnictwie Komańcza.

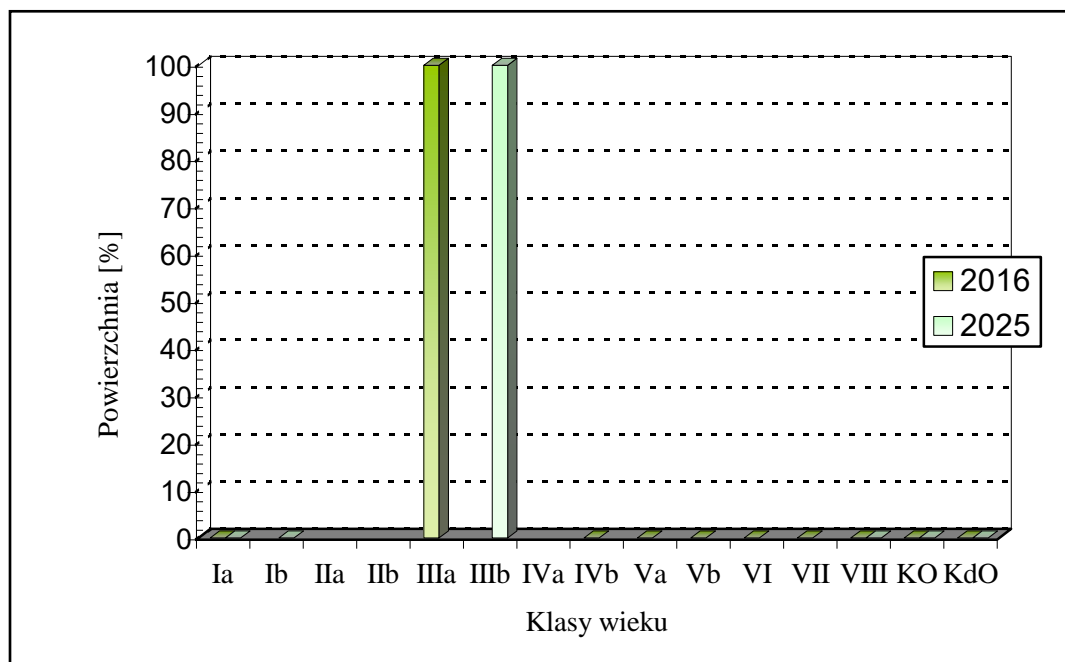
Realizacja zapisów Planu nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

Monitoring GIOŚ w 2013 r. siedliska 91E0 był przeprowadzony jedynie w regionie kontynentalnym, brak jest danych dla obszaru objętego Planem.

9180* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*).

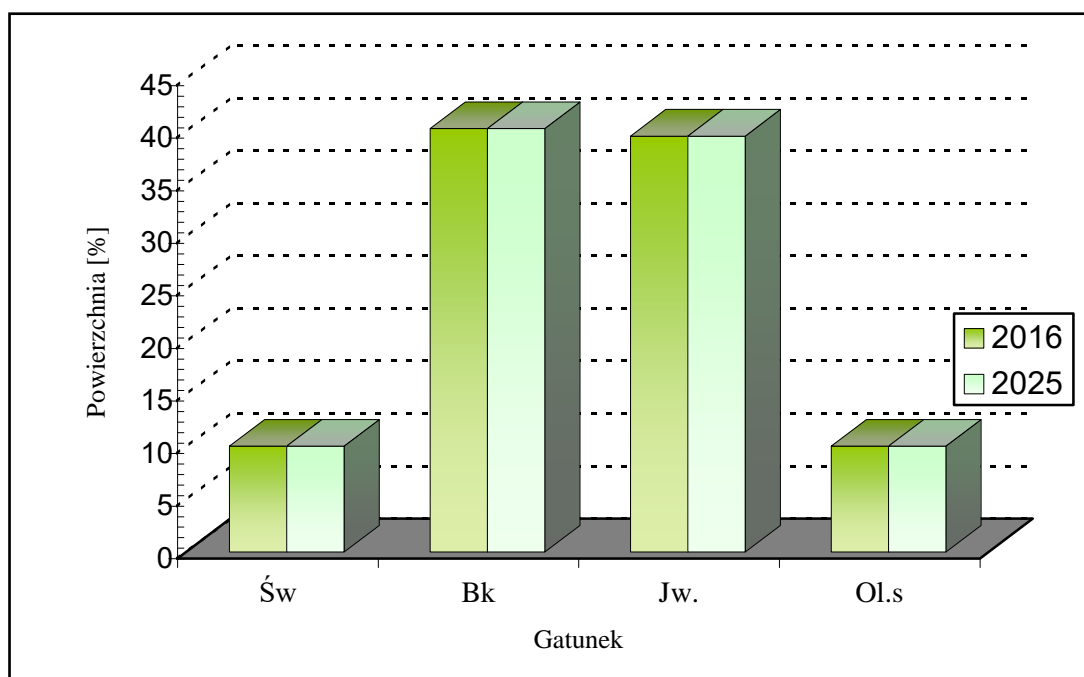
Siedlisko występuje jedynie w jednym miejscu Nadleśnictwa, w obszarze Natura 2000 Bieszczady. Żadnych zabiegów gospodarczych nie planowano na jego terenie, dzięki czemu struktura wiekowa i gatunkowa w okresie obowiązywania Planu nie ulegnie istotnym zmianom. Nastąpi jedynie naturalne starzenie się drzewostanów.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku 9180 w Nadleśnictwie Komańcza w okresie obowiązywania Planu.

Powyższy wykres wykazuje naturalne starzenie się drzewostanów. Przechodzenie pomiędzy klasami wieku nie jest zaburzone w wyniku wykonywania cięć rębnych.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku 9180 w Nadleśnictwie Komańcza.

Wg monitoringu GIOŚ z 2013 r. dla tego siedliska na obszarze Natura 2000 PLC 180001 określono stan ochrony:

- struktury i funkcji – FV;
- powierzchni siedliska – FV;
- perspektywy ochrony – FV.

Brak zabiegów wpłynie pozytywnie na to siedlisko, można się spodziewać, że właściwy stan ochrony zostanie zachowany na koniec obowiązywania *Planu*.

Realizacja zapisów *Planu* nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

Siedliska nieleśne objęte Dyrektywą siedliskową i wykazane na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa w całości wyłączone są z zabiegów gospodarczych. W programie ochrony przyrody wskazano na konieczność ich czynnej ochrony.

W okresie realizacji *Planu* areal siedlisk przyrodniczych nie ulegnie zmianom, gdyż nie zaplanowano przekształcenia gruntów leśnych w nieleśnie, ani wprowadzania gatunków niedostosowanych do warunków siedliskowych, które mogłyby zaburzyć ich strukturę i funkcjonowanie. Niekorzystnym zmianom nie ulegnie również skład gatunkowy, gdyż zaprojektowane przyrodnicze typy drzewostanu (TD) uwzględniają specyfikę siedlisk, pozwalając na kształtowanie najbardziej optymalnego złożenia gatunkowego. Uwzględnia ono nie tylko gatunki właściwe z hodowlanego punktu widzenia, ale również mniej cenne za to typowe dla danego siedliska (np. grab). Zastosowanie TD pozwoli jednocześnie wyeliminować gatunki obce ekologiczne, co należy ocenić pozytywnie.

PRZEDMIOTY OCHRONY DLA SPECJALNEGO OBSZARU „BIESZCZADY” PLC 180001 (załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE.)

Ogólna charakterystyka.

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia	Ogólne uwagi o siedliskach przyrodniczych, siedliskach gatunków roślin lub zwierząt, ich stanie ochrony.
1	2	3
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony		
1	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) A	Opis w rozdziale 4.2
2	91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe) A	Opis w rozdziale 4.2
3	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>) A	Opis w rozdziale 4.2
4	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) A	Opis w rozdziale 4.2
5	9180* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphylis-Acerion pseudoplatani</i>) A	Opis w rozdziale 4.2

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
6	4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> A	Biegacz urozmaicony to wybitnie higrofilny gatunek, ściśle związany z wodą. Zasiedla wilgotne zarośla nadrzeczne, pobraża niewielkich zbiorników wodnych, a także bagna i torfowiska. W Nadleśnictwie związany jest głównie z dolinami potoków. Wg Inwent 2007 obr. Łupków: 33a. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 monitoring GIOŚ 2009 : populacji – XX; siedliska – FV; perspektywy – FV
7	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> C	Gatunek związany jest ze środowiskami wilgotnych łąk i torfowisk niskich oraz różnymi środowiskami okrajkowymi w dolinach rzek, w ostatnich latach obserwowany również na suchszych terenach ruderalnych, gdzie rośnie szczaw lancetowaty <i>Rumex hydrolapatum</i> . Wg Inwent 2007 w N2000 obr. Komańcza: 21c, 48l, poza N2000 obr. Komańcza: 15Aax
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
8	1078 Krasopani hera <i>Callimorpha quadripunctaria</i> C	Krasopani hera to gatunek strefy ekotonu między lasem a ekosystemami otwartymi. Preferuje doliny rzek i strumieni z ziołoroślami, których elementem jest sadzic konopiasty. Często obserwowany przy drogach i ścieżkach, na tych odcinkach gdzie przebiegają one przez grunty zalesione.: Wg Inwent 2007 w N2000 obr. Komańcza: 21c, obr Łupków: 115a poza N2000: Obr. Komańcza: 15Acx. Stan ochrony w sieci N2000 „Góry Słonne”PLH180013 wg monitoring GIOŚ 2013 : populacji – U1; siedliska – U1; perspektywy – U1
9	1087 Nadobnica alpejska <i>Rosalia alpina</i> B	Nadobnica alpejska to gatunek związany z bukiem, preferujący stare, prześwietlone i dobrze nasłonecznione drzewostany z dużym udziałem martwego drewna. Za główne zagrożenie można uznać usuwanie obumierających i martwych buków, zwłaszcza ze stanowisk nasłonecznionych w rejonach występowania gatunku. Ochrona wiąże się głównie z utrzymaniem tych zasobów na odpowiednim poziomie. W N2000 wg Inwent 2007 obr. Łupków: 3c, 4b, 5a, 13a, 14a, 16b, 21a, 22c, 27f, 37a,38c, 84g, 92b, 131d, 133d, 135c, 136f, 138c, 147h,160b, 266c. Lokalizacje nie potwierdzone w ankietach z 2014 r Stan ochrony w sieci N2000 PLC180001 monitoring GIOŚ 2007 : populacji – FV; siedliska – U1; perspektywy – U1
10	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i> B	Kumak górski jest ciepłolubnym gatunkiem związanym głównie z Karpatami i ich pogórzem. Zasiedla niewielkie, okresowe zbiorniki wodne, w dużym stopniu zależne od ilości wiosenno-letnich opadów. Licznie na terenie Nadleśnictwa. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 monitoring GIOŚ 2011 : populacji – XX; siedliska – XX; perspektywy – XX
11	2001 Traszka karpacka <i>Lissotriton (Triturus) montadoni</i> A	Traszka karpacka jest gatunkiem górskim, związanym z lasami bukowymi i mieszanymi, stosunkowo wilgotnymi, o bogatym podszycie. Warunkiem niezbędnym do jej występowania jest obecność choćby niewielkich zbiorników wody stojącej, również okresowych, gdzie odbywa się rozród tego gatunku. W N2000 wg projektu PO Bieszczady obr. Komańcza: 40b, 47d, 54a, wg Inwent 2007 Obr Komańcza: 41h, Obr. Łupków : 277c. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2011 : populacji – FV; siedliska – FV; perspektywy – FV

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
12	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> C	Traszka grzebieniasta uznawana jest za gatunek przede wszystkim niżowy, choć w górach może sięgać do wys. 800 m n.p.m. Związana jest z dość głębokimi zbiornikami wody stojącej, zarówno pochodzenia naturalnego jak i antropogenicznego. W N2000 wg Inwent 2007 obr. Komańcza: 41h. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2011 : populacji – XX; siedliska – XX; perspektywy – XX
13	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> C	Podkowiec mały jest gatunkiem dość mocno zsynantropizowanym w sezonie letnim dość mocno związanym z siedliskami stworzonymi przez człowieka. Na zimowiska najczęściej wybiera jaskinie, niekiedy też stare, opuszczone kopalnie i piwnice. SDF Obszaru i dostępne dane nie podają informacji odnośnie występowania na tym terenie kolonii letnich lub zimowych, jednakże preferencje gatunku odnośnie wybieranych schronień wskazują, że zapisy Planu nie mogą mieć wpływu na ten aspekt zajmowanego przez niego siedliska. Odnosić się mogą jedynie do lasów służących mu za teren żerowiskowy oraz trasy migracyjne. Stan zachowania dla alpejskiego regionu biogeograficznego wg monitoring GIOŚ 2009 : populacji – U1; siedliska – FV; perspektywy – FV
14	1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i> C	Nocek orzęsiony w okresie letnim związany jest z terenami leśnymi, głównie starszymi lasami liściastymi, choć żeruje również w zaroślach nadrzecznych, nad łąkami i zabudowaniami. Kolonie letnie niejednokrotnie zakłada w dziuplach starych drzew. Miejsc hibernacji tego gatunku nie zlokalizowano na terenie Nadleśnictwa. Stan zachowania dla alpejskiego regionu biogeograficznego wg monitoring GIOŚ 2009 : populacji – FV; siedliska – FV; perspektywy – FV
15	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> C	Nocek duży lasy Nadleśnictwa wykorzystuje głównie, jako miejsce żerowania. Miejsc hibernacji tego gatunku nie zlokalizowano na terenie Nadleśnictwa. Monitoring GIOŚ w 2008r. obejmował jedynie schronienia zimowe znacznie oddalone od obszaru PLC180001.
16	1337 Bóbr europejski <i>Coster fiber</i> C	Bóbr obecnie nie jest gatunkiem zagrożonym w Polsce. Przyczynami ograniczania liczebności bobrów są: ubożenie bazy pokarmowej, osuszanie bagien, intensyfikacja gospodarki rolnej i rybackiej oraz industrializacji. W Nadleśnictwie populacja tego gatunku jest dość liczna. Ogółem bóbr występuje na kilkudziesięciu stanowiskach, położonych na gruntach LP i poza nimi. Są to głównie potoki i rowy. Wskazówki gospodarze w niewielkim stopniu dotyczą zajmowanych przez niego siedlisk. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2013 : populacji – U2; siedliska – U1; perspektywy – FV

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
17	1352 Wilk <i>Canis lupus</i> B 1361 Ryś <i>Lynx lynx</i> A	<p>Gatunki związane z terenami o dużej lesistości, małym zaludnieniu i wysokim zagęszczeniu ssaków, zwłaszcza kopytnych. Siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej wchodzące w zakres zainteresowania tych gatunków to głównie: kwaśne i żyzne buczyny (9110 i 9130), grądy (9170) i łągi (91E0). Zadania gospodarcze uwzględniają wszystkie rodzaje zabiegów. Ogólnie jednak na skutek ich realizacji wzrośnie przeciętny wiek i zasobność drzewostanów, wzrośnie udział drzewostanów w KO, zwiększy się udział drzewostanów naturalnych a poprzez to poprawi ich biotop. Gospodarka łowiecka powinna uwzględniać potrzeby pokarmowe tych gatunków, przez zwiększenie populacji jeleni i saren, które są głównym źródłem pokarmu dla wilka i rysia. Monitoringu rysia i wilka w regionie alpejskim nie prowadzono.</p>
18	1354 Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> A	<p>Obserwowany na całym obszarze Nadleśnictwa. Stan zachowania populacji niedźwiedzia w ostoi PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2007 uznano za FV</p>
19	2647 Żubr <i>Bison bonasus</i> A	<p>Żubr jest zwierzęciem zagrożonym wymarciem i pomimo skutecznych działań restytucyjnych wciąż musi liczyć na pomoc człowieka w odbudowie populacji. Aktualnie bieszczadzka populacja wolno żyjących żubrów szacowana jest na około 270 sztuk. Przebywa ona głównie na terenie Nadleśnictw Baligród, Lesko, Stuposiany, Lutowiska i Komańcza. Gatunek związany z ekosystemem lasów liściastych i mieszanych, ze śródleśnymi polanami i łąkami. Stan zachowania populacji żubra w Polsce wg monitoring GIOŚ z 2007 r. uznano za U1.</p>
20	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> C	<p>Gatunek związany ze środowiskiem wodnym, większych potoków, rzek i stawów, głównie rzeki Osławy. Zadania gospodarcze nie obejmują tego rodzaju gruntów, nie mogą więc oddziaływać na ten gatunek. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2013 : populacji – U1; siedliska – FV; perspektywy – FV</p>

	A	3	brak	brak	brak	brak	brak		Działania fakultatywne: użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
--	---	---	------	------	------	------	------	--	---

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)A	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Zaburzenie w wyniku cięć typowego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie. 4. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 5. Zmiana naturalnego charakteru koryt cieków wodnych. 6. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu. 7. Preferowanie odnowień sztucznych.	W PUL nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla tego siedliska
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>) A	1	brak	+3	0	0	brak	1. Nieodpowiednia częstotliwość i intensywność cięć powodująca nadmierne naświetlenie lub zacienienie, co może	Ad 1) W <i>PUL</i> zaprojektowano optymalną częstotliwość i intensywność cięć pielęgnacyjnych oraz rębnych, w zależności od fazy rozwojowej drzewostanu, zagęszczenia, stanu pokrywy gleby i stanu młodego pokolenia. Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania na charakterystyczną dla siedliska kombinację florystyczną runa. Ad 2, 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano typy drzewostanu zgodne z siedliskiem
		2	brak	+3	+2	+3	brak		
		3	brak	+3	+2	+2	brak		
4	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-</i>	1	brak	+3	0	0	brak		
		2	brak	+3	+2	+3	brak		

	<p><i>Fagenion, Galio odorati-Fagenion)</i> A</p>	3	brak	+3	+2	+2	brak	<p>skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa.</p> <p>2. Kształtowanie niewłaściwego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu.</p> <p>3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie.</p> <p>4. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p> <p>5. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych.</p> <p>6. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu.</p> <p>7. Preferowanie odnowień sztucznych.</p> <p>8. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.</p>	<p>przyrodniczym (rozdz. 4.2.5 POP). Kształtowanie właściwego TD odbywa się na etapie odnowień, cięć pielęgnacyjnych i odnowieniowych. Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez kształtowanie niewłaściwego składu gatunkowego, w tym wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, a wręcz poprawią zgodność składu gatunkowego d-stanów z siedliskiem.</p> <p>Ad 4, 5) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p> <p>Ad 6) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej. Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności.</p> <p>Ad 7) Zastosowana rębnia stwarza optymalne warunki do powstawania i rozwoju odnowień naturalnych o składzie gatunkowym dostosowanym do siedliska.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez preferowanie odnowień sztucznych, w wręcz przyczynią się do zwiększenia odnowień naturalnych.</p> <p>Ad 8) Optymalizacja przebiegu szlaków zrywkowych</p>
--	--	---	------	----	----	----	------	---	---

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

5	9180* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) A	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Zaburzenie w wyniku cięć typowego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie. 4. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu. 5. Preferowanie odnowień sztucznych. 6. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.	W PUL nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla tego siedliska.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

- Kryterium 1: Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się /ocenia się: zwiększenie jako (+), bez zmian jako (0), zmniejszenie jako (-)/,

- Kryterium 2: Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal / ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-)/,

- Kryterium 3: Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny / ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na siedliska przyrodnicze oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym);

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony									
6	4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> A	1	brak	0	0	0	brak	1. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku. 2. Usuwanie martwych i umierających drzew z bezpośredniego sąsiedztwa potoków oraz usuwanie martwego drewna z potoków.	Ad 1) Kontynuować zakaz zrywki drewna wzdłuż koryt potoków. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania. Ad 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach gatunku nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłeskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
7	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
8	1078 Krasopani hera <i>Callimorpha quadripunctaria</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Niszczenie stanowisk rośliny żywicielskiej sadzka konopiastego, występującego na obrzeżach lasu.	Pozostawienie naturalnych miejsc występowania sadzka konopiastego oraz gatunku bez zabiegów, z wyłączeniem prac służących utrzymaniu infrastruktury komunikacyjnej Nadleśnictwa. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	1087 Nadobnica alpejska	1	brak	0	0	0	brak	1. Składowanie drewna bukowego w okresie	Ad 1): W pobliżu potwierdzonych stanowisk występowania gatunku, w okresie rójki o istotnym znaczeniu dla populacji (lipiec - sierpień) należy unikać składowania drewna bukowego odpowiedniego do zasiedlenia.
		2	brak	0	-1	-1	brak		

<i>Rosalia alpina</i> B	3	brak	0	0	0	brak	<p>rójki zbyt blisko potwierdzonych stanowisk występowania gatunku.</p> <p>2. Nieodpowiedni dla gatunku stan zasobów drewna martwego spowodowany użytkowaniem.</p> <p>3. Nieodpowiednie warunki świetlne w miejscach występowania gatunku spowodowane użytkowaniem.</p> <p>4. Niewystarczająca ilość d-stanów o składzie gatunkowym odpowiednim dla nadobnicy.</p> <p>5. Zbyt mały udział grubych drzew, w miejscach występowania gatunku.</p>	<p>W razie konieczności składowania w okresie rójki o istotnym znaczeniu dla populacji drewna odpowiedniego do zasiedlenia, należy je zabezpieczyć przed zasiedlenie przez nadobnicę (np. siatką). W razie konieczności przetrzymywania na takich składach drewna bukowego pozyskanego w okresie rójki, okres przetrzymywania bez zabezpieczenia nie może być na tyle długi, aby drewno stało się odpowiednie do zasiedlenia.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania na populację poprzez jej nieumyślne drenowanie, w drodze wywozu potencjalnie zasiedlonego drewna bukowego ze składów zlokalizowanych w pobliżu potwierdzonych miejsc występowania gatunku.</p> <p>Ad 2) Zgodnie z instrukcją IOL oraz zarz. Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłeskowych oraz zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna, a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p> <p>Ad 3) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd), w trakcie prowadzenia, której występuje etap naświetlenia części martwych drzew, szczególnie stojących, stanowiących główne miejsce rozwoju dla nadobnicy.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania na populację poprzez brak miejsc umożliwiających rozmnażanie o odpowiednim stopniu nasłonecznienia, a wręcz zapewnią ciągły dostęp do siedlisk nasłonecznionych umożliwiających rozmnażanie gatunku.</p> <p>Ad 4) W miejscach występowania nadobnicy będą kształtowane drzewostany z udziałem buka i jaworu powyżej 80%.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania związanego z brakiem drzewostanów z udziałem buka, jaworu i wiązu nie mniejszym niż 80% w miejscach występowania nadobnicy.</p> <p>Ad 5) Przyjęte w PUL wieki rębności oraz stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia oraz wynikające z IOL oraz zarządzenia 28/2014 pozostawianie fragmentów d-stanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% d-stanów rębnych oraz ostoje ksylobiontów - załącznik nr 7.1), a także drzew biocenotycznych, gwarantują stałą obecność grubych drzew.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania związanego z brakiem grubych drzew mogących stanowić potencjalne siedlisko gatunku, a wręcz spowodują zwiększenie ilości takich drzew.</p>
-------------------------	---	------	---	---	---	------	--	--

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	1193 Kumak górski	1	brak	0	0	0	brak	1. Niszczenie w trakcie wykonywania	Ad 1) Przy planowaniu przebiegu szlaków zrywkowych brać pod uwagę rozmieszczenie

	<p><i>Bombina variegata</i> B 2001 Traszka karpacka <i>Lissotriton (Triturus) montadoni</i> A 1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> C</p>	2	brak	0	0	0	brak	<p>szlaków zrywkowych małych zbiorników wodnych.</p> <p>2. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku.</p> <p>3. Usuwanie drzew martwych i zamierających.</p>	<p>terenów bagiennych oraz oczek wodnych.</p> <p>Ad 2) Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż koryt potoków. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania.</p> <p>Ad 3) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna, a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p>
		3	brak	0	0	0	brak		
11	<p>1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> C</p>	1	brak	0	0	0	brak	Brak.	Brak.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
12	<p>1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i> C 1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> - C</p>	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	+1	+1	brak		
13	<p>1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> C</p>	1	brak	0	0	0	brak	Ubożenie bazy pokarmowej w wyniku prowadzonych cięć w rejonie bytowania gatunku.	Pozostawienie bez użytkowania rębnych lasów łęgowych.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	-1	brak		
14	<p>1361 Ryś <i>Lynx lynx</i> A 1352 Wilk <i>Canis lupus</i> B</p>	1	brak	0	0	0	brak	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu. Tworzenie monokultur.	<p>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc rozrodu. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.</p> <p>Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	1354 Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> A	1	brak	0	0	0	brak	Niepokojenie w trakcie gawrowania. Usuwanie wszelkich drzew owocowych z drzewostanów.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gawrowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
16	2647 Żubr <i>Bison bonasus</i> A	1	brak	0	0	0	brak	Zalesianie łąk i polan śródleśnych.	W Planie nie planowano zalesień. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
17	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Usuwanie drzew wzdłuż cieków wodnych.	Niestosowanie cięć bezpośrednio przy ciekach wodnych w miejscach występowania gatunku. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-)/,
- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-)/,
- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,
- 1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

PRZEDMIOTY OCHRONY DLA OBSZARU „BIESZCZADY” PLC 180001(załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE)

Ogólna charakterystyka.

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia	Ogólne uwagi o gatunkach ptaków oraz ich ostojach
1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
1	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> C	Gatunek preferuje duże kompleksy leśne ze znacznym udziałem trudno dostępnych terenów podmokłych i zabagnionych, obfitujących w śródleśne potoki. Niepokojenie w trakcie gniazdowania. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono.
2	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i> C	Gatunek zasiedla różnego rodzaju drzewostany, preferując stare drzewostany liściaste i mieszane, choć występuje również w borach. Istotna jest w sąsiedztwie lasów obecność terenów otwartych, a w kompleksach leśnych – polan. Z uwagi na znaczny stopień lesistości Nadleśnictwa trzmielojad ma tu dogodne warunki rozwoju. Wg PO Bieszczady obr. Komańcza: 19a, obr. Łupków: 98h, 112a. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. <i>Brak danych wskazujących by gnieździł się w tym rejonie.</i>

1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
3	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> B	Gatunek preferuje lasy liściaste i mieszane, położone w pobliżu mokradeł, wilgotnych łąk lub zróżnicowanych terenów rolniczych urozmaiconych śródpolnymi zabagnieniami. Gnieździ się zarówno w dużych kompleksach leśnych jak i na terenach półotwartych z mozaiką lasów i zróżnicowanego krajobrazu rolniczego. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako stabilny.
4	A091 Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> A	Gatunek preferujący stare drzewostany jodłowe i jodłowo-bukowe o niewielkim zwarciu i bardzo małej penetracji ludzkiej, zlokalizowane w pobliżu rozległych terenów otwartych. Ważnym elementem rewiru są uschnięte drzewa, które są wykorzystywane jako miejsca obserwacyjne. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako umiarkowany wzrost.
5	A104 Jarząbek <i>Bonasa banasia</i> C	Ptak leśny występujący w lasach iglastych i mieszanych o zróżnicowanym charakterze roślinności, z bogatym runem i podszytem. Preferuje lasy o wysokim stopniu zróżnicowania zarówno pod względem składu gatunkowego jak zróżnicowania wiekowego. Wg projektu PO Bieszczady obr Komańcza: 31a, 35a, 38b, 41f, 47a, 49b, 50b, 58a ,obr Łupków: 3c, 10b, 10Ab, 16c, 71c, 73Ab, 123b, 125Ab, 267d Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności - brak danych.
6	A122 Derkacz <i>Crex crex</i> C	Derkacz zasiedla otwarte i półotwarte tereny z żyznymi, podmokłymi, ekstensywnie użytkowanymi łąkami oraz turzycowiska. Wg projektu PO Bieszczady, łąki ekstensywnie użytkowane Obr. Łupków 89f, k. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako stabilny.
7	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i> B	Puchacz preferuje siedliska o bogatej i zróżnicowanej strukturze w pobliżu terenów otwartych. Gniazduje zarówno w lasach jak i w obrębie otwartych łąk i niewielkich zadrzewień śródpolnych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. <i>Obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak informacji wskazujących by gnieździł się na gruntach pozostających w zarządzie.</i>
8	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> C	Gatunek silnie związany z borami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i jodłą. Nierzadko zasiedla grądy, nawet z niewielką, ale niezbędną domieszką świerka. Istotnym elementem w drzewostanie jest obecność bujnego podrostu. Wg projektu PO Bieszczady obr Komańcza: 47a, obr Łupków: 10b, 71c, 137a. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono.

9	A220 Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i> A	Typowym siedliskiem gatunku są wysokopienne, prześwietlone drzewostany iglaste i mieszane, o słabo rozwiniętym podszyciu, zwykle w sąsiedztwie poręb, wiatrołomów, polan i dróg leśnych. Obecnie coraz częściej zasiedla mniejsze kompleksy leśne. Wg projektu PO Bieszczady obr Komańcza: 54a, obr Łupków: 73Ab, 275a, 279a,b; 281c Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono.
---	--	---

1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
10	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i> C	Gatunek związany z lasami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i jodłą. W litych świerczynach istotna jest obecność kęp lub pojedynczych buków. Ważnym elementem w wyborze siedliska jest obecność rozległych terenów otwartych w postaci zrębów, wiatrołomów, bagien. Wg projektu PO Bieszczady obr Komańcza: 49b, 54a, obr. Łupków: 279b. Na terenie Nadleśnictwa nie stwierdzono gniazdowania Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono.
11	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> C	Zimorodek jest gatunkiem ściśle związanym z wodą – zasiedla głównie zadrzewione odcinki linii brzegowej czystych rzek, strumieni, jezior i stawów rybnych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako silny spadek. <i>Gatunek występuje głównie przy większych potokach i rzekach przepływających przez teren Nadleśnictwa</i>
12	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> C	Gatunek związany z dojrzałymi lasami liściastymi i mieszanymi o niewielkim zwarciu, w których spotyka się choćby pojedyncze martwe lub zamierające drzewa. Preferuje skraje lasów sąsiadujące z otwartymi przestrzeniami łąk, zrębów, powierzchni wiatrołomowych i nieużytków. Brak danych z monitoringu GIOŚ. Wg projektu PO Bieszczady obr. Komańcza: 37c, 47a, 49b, obr. Łupków: 41a, 51Bd.
13	A236 Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> C	Zasiedla większe kompleksy lasów w starszych klasach wieku, zarówno bory jak i różnego typu lasy liściaste. W obrębie trwale zajmowanego terytorium wymaga fragmentów starodrzewów w wieku co najmniej 100 lat. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako umiarkowany wzrost. Wg projektu PO Bieszczady obr Komańcza: 31a, 48g, 54a, 102c, obr Łupków: 3c, 10b, 16c, 71c, 109c, 109Ad, 120b,c, 124b,c, 286c
14	A239 Dzięcioł białogrzbity <i>Dendrocopos leucotos</i> B	Gatunek zależny od butwiejącego drewna, zwłaszcza miękkiego drewna drzew liściastych. Występuje zarówno w lasach jak i borach mieszanych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności - brak danych. Wg PO Bieszczady obr Komańcza: 38b, 40a, 49b, 50c, 53a, 54a, 60a, obr Łupków: 3c, 10b, 51Bd, 71c,f; 84a.

15	A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i> C	Zamieszkuje głównie stare bory i bory mieszane, jak również wilgotne drzewostany (łęgi, olsy, rzadko grądy) jeśli tylko zawierają domieszkę starych świerków. Jest przystosowany do lasów świerkowych w późnych stadiach sukcesji, zawierających duże ilości osłabionych drzew zaatakowanych przez korniki, pogorzeliśki, obszarów podmokłych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. Wg projektu PO Bieszczady obr. Komańcza: 35a, 38b, 54Ab, obr. Łupków: 10b, 10Ab, 16c, 71c,f.
----	--	--

1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
16	A320 Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i> C	Siedliskiem gatunku są starsze drzewostany liściaste i mieszane, obfitujące w próchniejące drzewa i bogatą entomofaunę. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako stabilny. Wg projektu PO Bieszczady obr. Komańcza: 38b, 49b, 50b,c; 53a, 54Ab, 60a, Obr. Łupków: 10b, 16c, 36a, 71c,f,
17	A321 Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i> B	Gatunek związany ze starymi lasami z dużą ilością dziuplastych drzew. Preferuje grądy, rzadziej występuje w olsach, łęgach i buczynach. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności - brak danych. Wg projektu PO Bieszczady obr. Komańcza: 40a, 47a, 49b, 50b,c; 53a, obr. Łupków: 3c, 10b, 16c, 17a, 25a, 71c,f, 73Ab
18	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> C	Gąsiorek zasiedla otwarty krajobraz rolniczy o zróżnicowanej strukturze. Na terenach leśnych występuje przede wszystkim na zarastających zrębach i pożarzyskach oraz w uprawach i młodnikach, głównie na siedliskach grądowych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako umiarkowany wzrost. Wg projektu PO Bieszczady obr. Komańcza: 54a, obr. Łupków: 62s, 89h, 90d, 102hx, 107s

Oddziaływanie na gatunek

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnia stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony									

1	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Wykonywanie prac leśnych w pobliżu gniazd w okresie lęgowym.	Realizacja zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono gniazdowanie i wyznaczono strefy. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
2	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Zagrożeniem dla gatunku jest utrata siedlisk gniazdowych oraz miejsc żerowania. Likwidacja terenów otwartych poprzez ich zalesianie.	Ochrona wiąże się z utrzymaniem arealu lasów liściastych i mieszanych. Z uwagi na znaczny stopień lesistości Nadleśnictwa i rozległe tereny otwarte poza, gospodarka leśna służąca uzyskaniu zróżnicowanych drzewostanów (RbIVd, długi okres odnowienia) nie stanowi dla niego zagrożenia. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> B A091 Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> A	1	brak	0	0	0	brak	Zagrożenia wiążą się głównie z utratą miejsc żerowania zlokalizowanych poza terenami leśnymi. W lasach ochrona gatunku zasadniczo polega na egzekwowaniu ochrony strefowej, realizowanej w ramach wyznaczonych stref.	Realizacja zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono gniazdowanie i wyznaczono strefy. Żadnych zalesień nie planowano. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
4	A104 Jarząbek <i>Bonasa banasia</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna.	Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+1	brak		
5	A122 Derkacz	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia	Ad 1) Nie planowano zalesień.

	<i>Crex crex C</i>	2	brak	brak	brak	brak	brak	2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio C</i>	3	brak	brak	brak	brak	brak		
6	A215 Puchacz <i>Bubo bubo B</i>	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna. Niepokojenie w trakcie lęgów, zmniejszenie powierzchni otwartych miejsc żerowania. Brak informacji by znajdowały się tu zasiedlone gniazda tego gatunku.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	A217 Sóweczka <i>Glaucidium</i>	1	brak	0	0	0	brak	1. Nieodpowiedni dla gatunku stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.	Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z
		2	brak	0	0	0	brak		

	<i>passerinum</i> C	3	brak	+1	0	+1	brak	2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych. 3. Kształtowanie niewłaściwej dla gatunku struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów świerkowych i jodłowych.	<p>wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p> <p>Ad 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności.</p> <p>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.</p>
--	-------------------------------	---	------	----	---	----	------	---	---

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

8	A220 Puszczyk uralski <i>Strip uralensis</i> - A	1	brak	0	0	0	brak	<p>1. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p> <p>2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych.</p> <p>3. Kształtowanie niewłaściwej dla gatunku struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów.</p>	<p>Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p> <p>Ad 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+3	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i> -C	1	brak	0	0	0	brak	<p>1. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p> <p>2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych.</p> <p>3. Kształtowanie niewłaściwej dla gatunku struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów świerkowych i jodłowych.</p>	<p>Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p> <p>Ad 3) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej. Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności. Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+3	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Użytkowanie lasów w bezpośrednim sąsiedztwie gniazd, zrywka potokami.	Niestosowanie cięć bezpośrednio przy potokach w miejscach występowania gatunku. Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż koryt potoków. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
11	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna. Eliminacja z drzewostanów martwego drewna i obumierających starych drzew.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	A236 Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius-</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwanu zasobów martwego drewna. Eliminacja z drzewostanów martwego drewna i obumierających starych drzew.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
13	A239 Dzięcioł białogrzbiety	1	brak	0	0	0	brak	Brak w lasach odpowiedniej ilości miękkiego butwiejącego drewna liściastego.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z
		2	brak	0	0	0	brak		

	<i>Dendrocopos leucotos</i> - B	3	brak	0	-1	-1	brak		wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Drzewostany na siedlisku łągowym pozostawiono bez użytkowania. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
--	--	---	------	---	----	----	------	--	--

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
14	A241 Dzięcioł trójpalczasty	1	brak	0	0	0	brak	Brak drzewostanów ze starymi obumierającymi świerkami. Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja starych	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z
		2	brak	0	0	0	brak		

	<i>Picoides tridactylus</i> C	3	brak	0	-1	-1	brak	i obumierających drzew.	wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. W rejonach występowania gatunku powinno to dotyczyć głównie drzewostanów świerkowych rodzimego pochodzenia. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
15	A320 Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i> C A321 Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk w wyniku kurczenia się areалу starodrzewów liściastych i mieszanych oraz nadmiernej eliminacji martwych i obumierających drzew. Zalecenia odnośnie modyfikacji gospodarki leśnej sprowadzają się do utrzymywania starodrzewów oraz pozostawiania drzew martwych i obumierających.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	-1	brak		

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-)/,
- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-)/,
- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,
1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

Przy planowaniu wykonania zadań gospodarczych w przypadku przedmiotów ochrony zamieszczonych w tabeli powyżej należy brać pod uwagę zapisy rozporządzeń Ministra Środowiska dotyczących ochrony grzybów, roślin i zwierząt.

W wyniku analizy powyższych macierzy można stwierdzić, że zapisy Planu nie wpłyną znacząco negatywnie na przedmioty ochrony w obszarze „Bieszczady” PLC 180001.

Pozostałe przedmioty ochrony w obszarze "Bieszczady" PLC180001 nie występujące na terenie Nadleśnictwa Komańcza:

Lp	Kod	Nazwa	Uwagi
Zwierzęta i rośliny			
1.	A307	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	Brak w poprzednim POP i w ankietach.
2.	A338	Płochacz halny <i>Prunella collaris</i>	Nie odnotowano siedlisk odpowiednich dla gniazdowania tego gatunku.
3.	1096	Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	Występują jedynie w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa w Osławie i większych potokach.
4.	1163	Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	
5.	2503	Brzanka <i>Barbus meridionalis</i>	
6.	1032	Skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	
7.	4026	Zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>	Nie stwierdzono w trakcie inwentaryzacji do projektu PO Bieszczady
8.	4015	Biegacz Zawadzkiego <i>Carabus zawadzki</i>	brak wszelkich danych
9.	1998	Ponikło kraińskie <i>Eleocharis caniolica</i>	Wymaga gleb żyznych bagiennych, nie stwierdzono na terenie Nadleśnictwa.
10.	4116	Tocja karpacka <i>Tozzia carpathica</i>	
11.	1939	Rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	
12.	4070	Dzwonek piłkowany <i>Campanula serrata</i>	
Siedliska przyrodnicze			
13.	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	
14.	4060	Wysokogórskie borówczyska bazyńowe	
15.	4080	Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzy laponńskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiaca</i>)	
16.	6150	Wysokogórskie murawy acidofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	
17.	6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)	
18.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	
19.	6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	
20.	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfowórczą (żywe)	
21.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	

Lp	Kod	Nazwa	Uwagi
22.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	
23.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	
24.	8110	Piargi i gołoborza krzemianowe	
25.	8150	Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe	
26.	8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	
27.	9140	Górskie jaworzyny zióloroślowe (<i>Aceri-Fagetum</i>)	
28.	9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)	

4.3.2. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZAR „OSTOJA JAŚLISKA” PLH 180014

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych (w wykazie ujęto zabieg główny).

Kod obszaru N2000	Siedlisko przyrodnicze	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Łącznie
			A	B	C	
			ha			
PLH180014	9130	BRAK WSK	108,92	300,93	28,15	438
		CP		1,66	5,07	6,73
		CP-P			2,58	2,58
		IVD	382,57	546,71	61,41	990,69
		TP	55,3	672,68	159,72	887,7
		TW			4,58	4,58
	9130 Suma		546,79	1521,98	261,51	2330,28
PLH180014 Suma			546,79	1521,98	261,51	2330,28

9130 Żyzna buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

Żyzna buczyna karpicka jest jedynym siedliskiem przyrodniczym występującym w Ostoi Jaśliskiej na terenie Nadleśnictwa Komańcza – zajmuje 2330,28 ha, w większości w stanie B (około 65% powierzchni tego siedliska wg danych z Invent 2007). W wyniku realizacji *Planu* powierzchnia siedliska na koniec okresu nie ulegnie zmianie. Powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat zwiększy się.

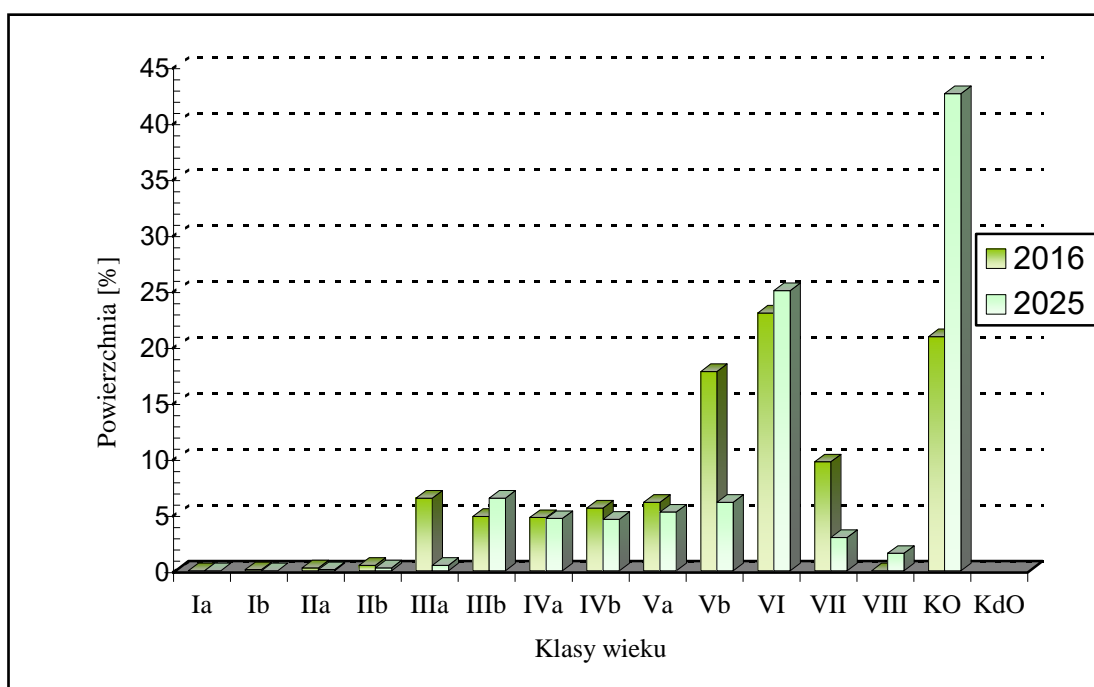
Powierzchnia drzewostanów ponad 100 lat na siedlisku żyznej buczyny.

Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek panujący	Początek	Koniec
		Pow. (ha)	
9130	BK	543,52	815,47
	JD	267,25	307,97
	SO	0,00	3,94
9130 Suma		810,77	1127,38

Zabiegi rębne zaplanowano na 42,5% powierzchni tego siedliska. Zastosowano rębnię stopniową gniazdową udoskonaloną, która nie wpłynie znacząco negatywnie na to siedlisko przyrodnicze, a nawet wpłynie pozytywnie na zróżnicowanie struktury tych drzewostanów.

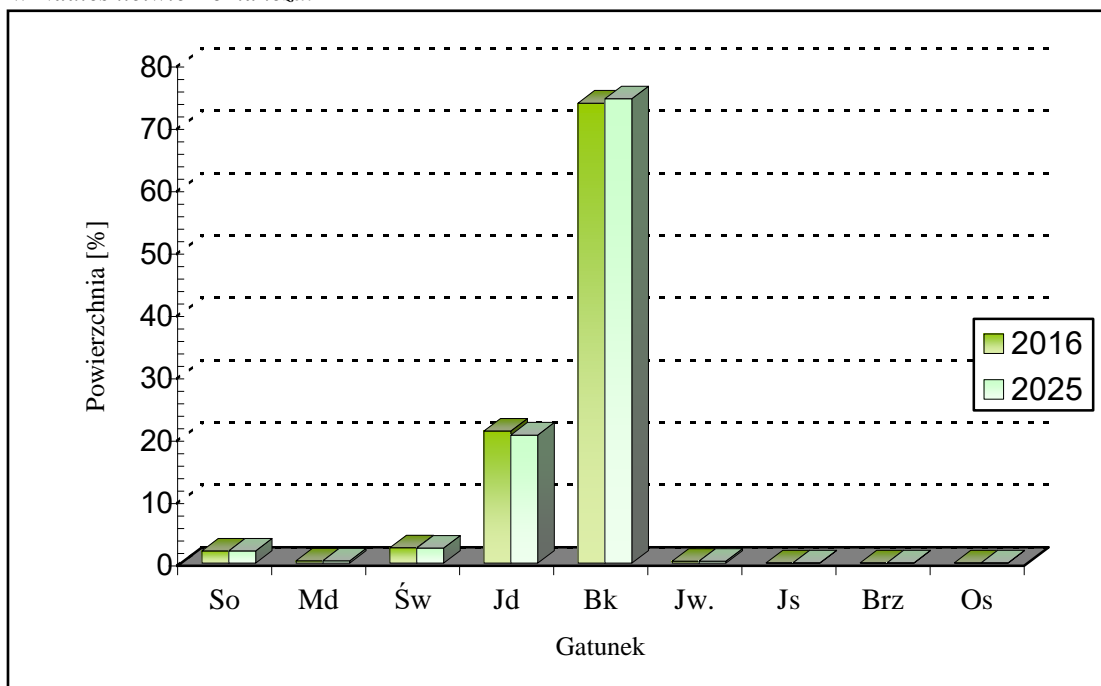
Zabiegów gospodarczych nie projektowano na 18,8% powierzchni. Na pozostałej powierzchni tego siedliska planuje się cięcia pielęgnacyjne, które nie mają wielkiego wpływu na strukturę drzewostanów, a ich oddziaływanie na siedlisko można uznać za pozytywne.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku żyznej buczyny w Nadleśnictwie Komańcza w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do wyższych klas wieku. Nastąpi znaczny wzrost klas odnowienia i ich udział powierzchniowy w tym siedlisku przyrodniczym wyniesie 42,6% powierzchni.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku żyznej buczyny w Nadleśnictwie Komańcza.

Głównym gatunkiem na tym siedlisku jest buk. Obecnie zajmuje on 73,7% powierzchni. Na koniec okresu powierzchniowe udziały gatunków rzeczywistych jedynie w bardzo niewielkim stopniu ulegną zmianom.

Ilość martwego drewna ze względu na duży obszar, jaki zajmują żyzne buczyny można w bardzo dużym przybliżeniu określić. Powinien on oscylować na poziomie, jaki określono dla całego nadleśnictwa (patrz rozdz. 3.1.6 – Starodrzewy i drewno martwe).

Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów, można stwierdzić, że ilość martwego drewna nie zmniejszy się.

Dane wg GIOŚ:

Brak danych na temat stanu ochrony siedliska 9130 w obszarze Natura 2000 PLC180001. Najbliżej przeprowadzony monitoring tego siedliska, który można użyć w celach porównawczych objął obszar Natura 2000 „Ostoja Magurska” w 2013 r. Wg niego określono stan zachowania:

- struktury i funkcji – U2;
- powierzchni siedliska – XX;
- perspektywy ochrony – FV

Główną przyczyną takiej oceny (U2) było obniżenie wskaźników związanych z ilością i strukturą martwego drewna.

Stanu siedliska na koniec okresu nie można bezpośrednio określić. Również ilości martwego drewna pod względem statystycznym jest trudna do określenia na koniec okresu obowiązywania *PUL*.

Z całą pewnością można stwierdzić, że **realizacja zapisów tego dokumentu nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.**

PRZEDMIOTY OCHRONY DLA OBSZARU „OSTOJA JAŚLISKA” PLH 180014

Ogólna charakterystyka.

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia.	Ogólne uwagi o siedliskach przyrodniczych, siedliskach gatunków roślin lub zwierząt, ich stanie ochrony.
1	2	3
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony		
1	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) B	Opis w rozdziale 4.2

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
2	1086 Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> A	Odpowiednia ilość martwego drewna. W N2000, Obr Komańcza: Wg PZO 165a, 167c, wg Fundacji 139a, 153a, 161d , 162f Poza N2000 obr. Komańcza: wg Inwent 2007 6i, 130d
3	4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> A	Biegacz urozmaicony to wybitnie higrofilny gatunek, ściśle związany z wodą. Zasiedla wilgotne zarośla nadrzeczne, pobraża niewielkich zbiorników wodnych, a także bagna i torfowiska. W N2000, Obr Komańcza: wg PZO: 161a. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 monitoring GIOŚ 2009 r.: populacji – XX; siedliska – FV; perspektywy – FV

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
4	<p>1087 Nadobnica alpejska <i>Rosalia alpina</i> B</p>	<p>Nadobnica alpejska to gatunek związany z bukiem, preferujący stare, prześwietlone i dobrze nasłonecznione drzewostany z dużym udziałem martwego drewna. Za główne zagrożenie można uznać usuwanie obumierających i martwych buków, zwłaszcza ze stanowisk nasłonecznionych w rejonach występowania gatunku. Ochrona wiąże się głównie z utrzymaniem tych zasobów na odpowiednim poziomie. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa położonych w Obszarze Natura 2000 odnotowano 1 stanowisko w 2012 r. Przy pozostawianiu odpowiedniej ilości martwego drewna w miejscach nasłonecznionych może zminimalizować ewentualny negatywny wpływ użytkowania lasu na występujące tu populacje (odpowiednie zapisy są zawarte w programie ochrony przyrody). Stan ochrony w sieci N2000 PLC180001 monitoring GIOŚ 2007: populacji – FV; siedliska – U1; perspektywy – U1 Obr Komańcza: Wg PZO 160d</p>
5	<p>1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i> B</p>	<p>Kumak górski jest ciepłolubnym gatunkiem związanym głównie z Karpatami i ich pogórzem. Zasiedla niewielkie, okresowe zbiorniki wodne, w dużym stopniu zależne od ilości wiosenno-letnich opadów. Występuje licznie na terenie Nadleśnictwa. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 monitoring GIOŚ 2011: populacji – XX; siedliska – XX; perspektywy – XX</p>
6	<p>2001 Traszka karpacka <i>Lissotriton (Triturus) montadoni</i> B</p>	<p>Traszka karpacka jest gatunkiem górskim, związanym z lasami bukowymi i mieszanymi, stosunkowo wilgotnymi, o bogatym podszyciu. Warunkiem niezbędnym do jej występowania jest obecność choćby niewielkich zbiorników wody stojącej, również okresowych, gdzie odbywa się rozród tego gatunku. W N2000 wg Inwent 2007 obr. Komańcza 130g Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2011: populacji – FV; siedliska – FV; perspektywy – FV</p>

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
7	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> C	Traszka grzebieniasta uznawana jest za gatunek przede wszystkim niżowy, choć w górach może sięgać do wys. 800 m n.p.m. Związana jest z dość głębokimi zbiornikami wody stojącej, zarówno pochodzenia naturalnego jak i antropogenicznego. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2011 : populacji – XX; siedliska – XX; perspektywy – XX
8	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> B	Podkowiec mały jest gatunkiem dość mocno zsynantropizowanym w sezonie letnim dość mocno związanym z siedliskami stworzonymi przez człowieka. Na zimowiska najczęściej wybiera jaskinie, niekiedy też stare, opuszczone kopalnie i piwnice. SDF Obszaru i dostępne dane nie podają informacji odnośnie występowania na tym terenie kolonii letnich lub zimowych, jednakże preferencje gatunku odnośnie wybieranych schronień wskazują, że zapisy Planu nie mogą mieć wpływu na ten aspekt zajmowanego przez niego siedliska. Odnosić się mogą jedynie do lasów służących mu za teren żerowiskowy oraz trasy migracyjne. Stan zachowania dla alpejskiego regionu biogeograficznego wg monitoring GIOŚ 2009 : populacji – U1; siedliska – FV; perspektywy – FV
9	1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i> A	Nocek orzęsiony w okresie letnim związany jest z terenami leśnymi, głównie starszymi lasami liściastymi, choć żeruje również w zaroślach nadrzecznych, nad łąkami i zabudowaniami. Kolonie letnie niejednokrotnie zakłada w dziuplach starych drzew. Stan zachowania dla alpejskiego regionu biogeograficznego wg monitoring GIOŚ 2009 : populacji – FV; siedliska – FV; perspektywy – FV
10	1323 Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i> A	Nocek Bechsteina lasy Nadleśnictwa wykorzystuje głównie, jako miejsce żerowania. Brak jest danych na temat hibernacji gatunku na terenie Nadleśnictwa i w jego zasięgu.
11	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> B	Nocek duży lasy Nadleśnictwa wykorzystuje głównie, jako miejsce żerowania. Brak jest danych na temat hibernacji gatunku na terenie Nadleśnictwa i w jego zasięgu. Monitoring GIOŚ w 2008r. obejmował jedynie schronienia zimowe znacznie oddalone od obszaru PLC180001.
12	1337 Bóbr europejski <i>Coster fiber</i> C	Bóbr obecnie nie jest gatunkiem zagrożonym w Polsce. Przyczynami ograniczania liczebności bobrów są ponadto: ubożenie bazy pokarmowej, osuszanie bagien, intensyfikacja gospodarki rolnej i rybackiej oraz industrializacji. W Nadleśnictwie populacja tego gatunku jest dość liczna. Ogółem bóbr występuje na kilkudziesięciu stanowiskach, położonych na gruntach LP i poza nimi. Są to głównie potoki i rowy. Wskazówki gospodarcze w niewielkim stopniu dotyczą zajmowanych przez niego siedlisk. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2013r.: populacji – U2; siedliska – U1; perspektywy – FV

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
13	<p>1352 Wilk <i>Canis lupus</i> B 1361 Ryś <i>Lynx lynx</i> B</p>	<p>Gatunki związane z terenami o dużej lesistości, małym zaludnieniu i wysokim zagęszczeniu ssaków, zwłaszcza kopytnych. Siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej wchodzące w zakres zainteresowania tych gatunków to głównie żyzne buczyny (9130). Zadania gospodarcze uwzględniają wszystkie rodzaje zabiegów. Ogólnie jednak na skutek ich realizacji wzrośnie przeciętny wiek i zasobność drzewostanów, wzrośnie udział drzewostanów w KO, zwiększy się udział drzewostanów naturalnych a poprzez to poprawi ich biotop. Gospodarka łowiecka powinna uwzględniać potrzeby pokarmowe tych gatunków, przez zwiększenie populacji jeleni i saren, które są głównym źródłem pokarmu dla wilka i rysia. Stan zachowania populacji niedźwiedzia w ostoi PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2007 uznano za FV; monitoringu rysia i wilka w regionie alpejskim nie prowadzono.</p>
14	<p>1354 Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> C</p>	<p>Stan zachowania populacji niedźwiedzia w ostoi PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2007 uznano za FV</p>
15	<p>1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> C</p>	<p>Gatunek związany ze środowiskiem wodnym, większych potoków, rzek i stawów, głównie rzeki San. Zadania gospodarcze nie obejmują tego rodzaju gruntów, nie mogą więc oddziaływać na ten gatunek. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2013 : populacji – U1; siedliska – FV; perspektywy – FV</p>

Oddziaływanie na siedlisko lub gatunek

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia.	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stonniowa	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony									
1	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	1	brak	+3	0	0	brak	Prowadzenie rębni z krótkimi i średnimi okresami odnowienia, co w efekcie prowadzi do zmniejszenia udziału jodły i zaniku złożonej struktury drzewostanów. Usuwanie martwych i umierających drzew.	Optymalizację przebiegu oraz sposobu eksploatacji szlaków zrywkowych oraz miejsc składowania drewna (szczególnie należy zwrócić uwagę na zapobieganie erozji gleby i ochronę terenów podmokłych). Utrzymanie braku użytkowania w rezerwatach przyrody. Pozostawienie
		2	brak	+3	+2	+3	brak		
		3	brak	+3	+2	+2	brak		

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia.	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stonniowa	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	B								<p>bez użytkowania trudnodostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłkowymi; szczegółowy zasięg wyłączeń został uzgodniony z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 (Załączniki rozdz. 11). Preferowanie odnowienia naturalnego. Kontynuacja pozostawiania drzew dziuplastych i martwych oraz wyróconych i złamanych do naturalnego rozkładu z wyłączeniem drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu oraz sanitarnemu lasu, umożliwiającą utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska w obszarze, które zapewnią w przyszłości odpowiednie zasoby. Pozostawiać do 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.</p>

- Kryterium 1: Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się /ocenia się: zwiększenie jako (+), bez zmian jako (0), zmniejszenie jako (-)/,

- Kryterium 2: Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal / ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-)/,

- Kryterium 3: Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny / ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na siedliska przyrodnicze oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym);

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony									
2	1086 Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> A	1	brak	0	0	0	brak	Usuwanie martwych i umierających drzew	Poprawa struktury i zwiększenie ilości martwego drewna na stanowiskach gatunku poprzez pozostawianie drzew dziuplastych i martwych oraz wywrotionych i złamanych do naturalnego rozkładu, za wyjątkiem drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu oraz sanitarnemu lasu, umożliwiające osiągnięcie właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
3	4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> A	1	brak	0	0	0	brak	Usuwanie martwych i umierających drzew w pobliżu potoków. Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo).	Pozostawienie bez użytkowania dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi, stanowiących potencjalne siedliska gatunku; szczegółowy zasięg wyłączeń został wyznaczony i uzgodniony z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	1087 Nadobnica alpejska	1	brak	0	0	0	brak	Usuwanie z lasu drzew martwych i zamierających (zwłaszcza stojących). Pozyskiwanie i składowanie drewna bukowego w	1) W razie stwierdzenia stanowisk sposobem niwelującym zagrożenia jest: Bierna ochrona
		2	brak	0	0	0	brak		

	<i>Rosalia alpina</i> B	3	brak	0	-1	-1	brak	drzewostanach w okresie rójki owadów.	<p>rezerwatów położonych w rejonie Ostoi, z wyłączeniem fragmentów wymagających ochrony czynnej.</p> <p>Ograniczanie pozostawiania w obszarze w okresie tzw. rójki (15 czerwca - 15 września) drewna bukowego, jesionowego, wiązowego i jaworowego pozyskanego przed 15 czerwca.</p> <p>Przy planowaniu pozycji cięć do wykonania w I i II kwartale należy obligatoryjnie uwzględniać wymogi wywozu drewna ww. gatunków terminie do 15 czerwca. W pierwszej kolejności należy wywozić drewno ze składów nasłonecznionych.</p> <p>Unikanie pozyskiwania ww. gatunków drzew w okresie 15.06 -15.09, a jeśli w tym okresie zostaną pozyskane - wywiezienie ich bez zbędnej zwłoki (terminie nie dłuższym niż 14 dni) poza obszar Natura 2000.</p> <p>Poprawa struktury i zwiększenie ilości martwego drewna poprzez pozostawianie drzew dziuplastych i martwych oraz wywróconych i złamanych do naturalnego rozkładu z wyłączeniem drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu oraz sanitarnemu lasu, umożliwiające osiągnięcie właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze.</p> <p>Pozostawienie na miejscu ściętych drzew (buk, jawor, wiąz, jesion) z otworami wlotowymi, wskazującymi na zasiedlenie przez nadobnicę.</p> <p>Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.</p>
--	--------------------------------	---	------	---	----	----	------	---------------------------------------	---

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

5	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i> B 2001 Traszka karpacka <i>Lissotriton (Triturus)</i> <i>montadoni</i> A 1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
6	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
7	1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i> C 1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> - B 1323 Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i> A	1	brak	0	+1	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	+1	0	brak		
		3	brak	0	+1	+1	brak		
8	1337 Bóbr europejski <i>Coster fiber</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	1361 Ryś <i>Lynx lynx</i> B 1352 Wilk <i>Canis lupus</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu. Tworzenie monokultur.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc rozrodu. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Zabezpieczenie jakości siedliska – utrzymanie w skali obszaru zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+1	brak		
10	1352 Wilk <i>Canis lupus</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu. Tworzenie monokultur. Fragmentacja populacji.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc rozrodu. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Popieranie w drzewostanach drzew owocowych przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych. Zabezpieczenie jakości siedliska – utrzymanie w skali obszaru zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
11	1354 Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Niepokojenie w trakcie gawrowania. Usuwanie wszelkich drzew owocowych z drzewostanów.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc rozrodu. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Popieranie w drzewostanach drzew owocowych przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych. Zabezpieczenie jakości siedliska – utrzymanie w skali obszaru zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
12	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-)/,
- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-)/,
- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

Przy planowaniu wykonania zadań gospodarczych w przypadku przedmiotów ochrony zamieszczonych w tabeli powyżej należy brać pod uwagę zapisy rozporządzeń Ministra Środowiska dotyczących ochrony grzybów, roślin i zwierząt.

W wyniku analizy powyższych macierzy można stwierdzić, że zapisy *Planu* nie wpłyną znacząco negatywnie na przedmioty ochrony w obszarze „Ostoja Jaśliska” PLH 180014.

Pozostałe przedmioty ochrony w obszarze "Ostoja Jaśliska" PLH 180014 nie występujące na terenie Nadleśnictwa Komańcza:

Lp	Kod	Nazwa	Uwagi
Zwierzęta i rośliny			
1.	1014	Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	
2.	4026	Zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>	
3.	1163	Głowacz białopletwy <i>Cottus gobio</i>	Występują jedynie w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa w Osławie i większych potokach.
4.	2503	Brzanka <i>Barbus meridionalis</i>	
5.	1998	Ponikło kraińskie <i>Eleocharis caniolica</i>	Wymaga gleb żyznych bagiennych, nie stwierdzono na terenie Nadleśnictwa.
Siedliska przyrodnicze			
6.	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	
7.	4060	Wysokogórskie borówczyska bażynowe	
8.	4080	Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiacae</i>)	
9.	6150	Wysokogórskie murawy acidofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	
10.	6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)	
11.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	
12.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	
13.	6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	
14.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	
15.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	
16.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	
17.	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	
18.	9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	
19.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	

4.3.3. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZAR „DORZECZE GÓRNEGO SANU” PLH 180021

Do całości gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Komańcza w tym obszarze nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych.

*Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych
(w wykazie ujęto zabieg główny).*

Kod obszaru N2000	Siedlisko przyrodnicze	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Łącznie
			A	B	C	
			ha			
PLH180021	9130	BRAK WSK	0,44			0,44
	9130 Suma		0,44			0,44
	91E0	BRAK WSK	1,53	2,1		3,63
	91E0 Suma		1,53	2,1		3,63
PLH180021 Suma			1,97	2,1		4,07

Oznaczenie wskazań w tabeli: BRAK WSK - brak wskazań.

Jedynie drzewostany są na siedlisku przyrodniczym 91E0, gdzie nastąpi naturalne starzenie się. Brak jest drzewostanów ponad 100 lat.

PRZEDMIOTY OCHRONY DLA OBSZARU „DORZECZE GÓRNEGO SANU” PLH 180021

Ogólna charakterystyka.

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia w obszarze	Ogólne uwagi o siedliskach, gatunkach oraz ich ostojach
1	2	3
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony		
1	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe) C	Wg Inwent 2007 Obr. Komańcza 6j, 16c, 16Ag Powierzchnia 3,63 ha
2	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) C	Wg Inwent 2007 Obr Komańcza: 6l Powierzchnia 0,44 ha
Gatunki zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
3	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> B	Widywana wzdłuż Osławy.

Oddziaływanie na gatunek

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia.	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnia stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony									
1	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) C	brak	brak	brak	brak	brak	brak	Zmiana morfologii koryt potoków w wyniku zrywki nimi. Wprowadzanie gatunków niezgodnych z typem drzewostanu (TD).	W <i>PUL</i> nie planowano żadnych zabiegów.
		brak	brak	brak	brak	brak	brak		
		brak	brak	brak	brak	brak	brak		
2	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae- Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) C	brak	brak	brak	brak	brak	brak	Prowadzenie rębni z krótkimi i średnimi okresami odnowienia, co w efekcie prowadzi do zmniejszenia udziału jodły.	W <i>PUL</i> nie planowano żadnych zabiegów.
		brak	brak	brak	brak	brak	brak		
		brak	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> B	brak	brak	brak	brak	brak	brak	Silne zanieczyszczenie wód, usuwanie drzew wzdłuż cieków wodnych	W PUL nie planowano żadnych zabiegów.
		brak	brak	brak	brak	brak	brak		
		brak	brak	brak	brak	brak	brak		

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-)/,
- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-)/,
- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

**Pozostałe przedmioty ochrony w obszarze "Dorzecze Górnego Sanu"
PLH 180021 nie występujące na terenie Nadleśnictwa Komańcza:**

Lp	Kod	Nazwa	Uwagi
Zwierzęta			
1.	1106	Łosoś atlantycki <i>Salmon salar</i>	Występują jedynie w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa w Osławie i większych potokach.
2.	1134	Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	
3.	1163	Głowacz białopletwy <i>Cottus gobio</i>	
4.	2511	Kielb kesslera <i>Gobio kessleri</i>	
5.	5094	Brzanka <i>Barbus meridionalis</i>	
Siedliska przyrodnicze			
6.	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	
7.	6210*	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	
8.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	
9.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	
10.	6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	
11.	7220*	Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	
12.	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	
13.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	
14.	9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	

* - siedliska priorytetowe

4.3.4. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZAR „BESKID NISKI” PLB 180002

Ze względu, że obszar ten został powołany do ochrony ptaków i ich siedlisk, nie przeprowadzono na tym obszarze analizy wpływu planu na siedliska przyrodnicze.

W wyniku realizacji *Planu* powierzchnia siedliska na koniec okresu nie ulegnie zmianie. Powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat zwiększy się.

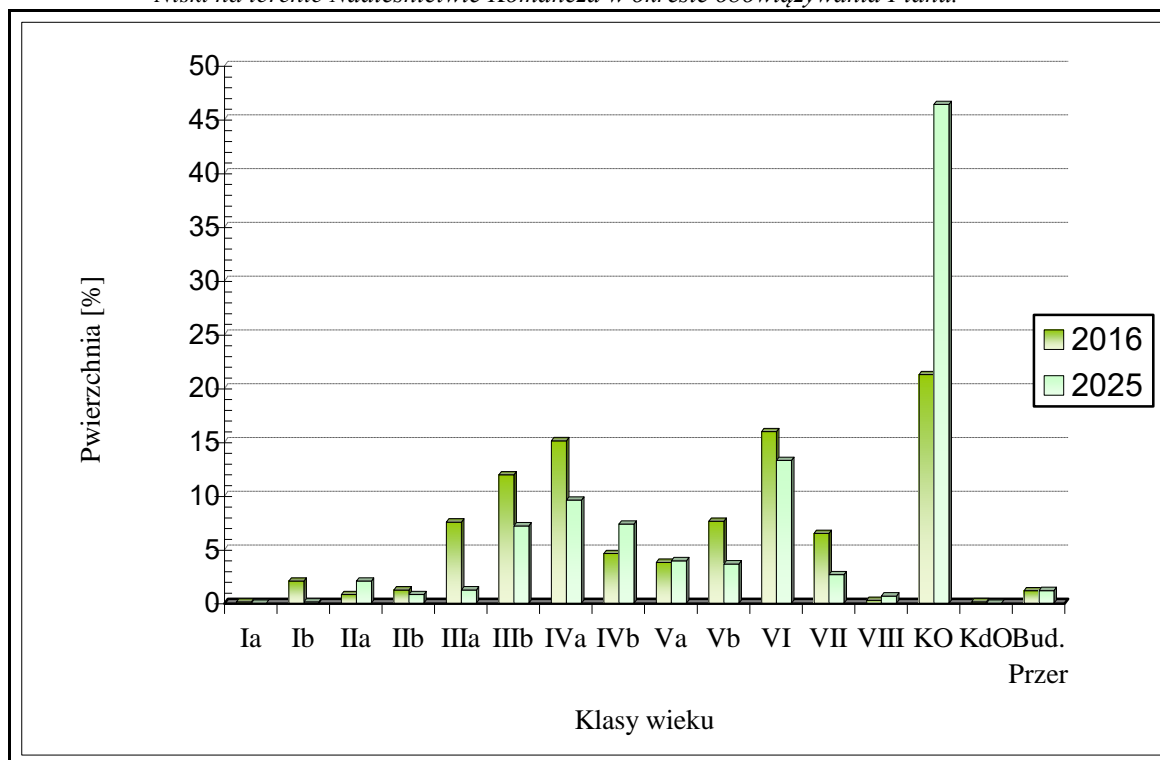
Powierzchnia drzewostanów ponad 100 lat na na terenie Nadleśnictwa Komańcza
w obszarze „Beskid Niski” PLB 180002

Gatunek panujący	Początek	Koniec
	Pow (ha)	
BK	654,72	954,19
JD	643,59	745,39
ŚW	1,03	13,39
SO	3,47	14,07
Suma	1302,81	1727,04

Zabiegi użytkowania rębego zaplanowano na 45% powierzchni tego Obszaru na terenie Nadleśnictwa. Zastosowano rębnię stopniową gniazdową udoskonaloną, która nie wpłynie znacząco negatywnie na to siedlisko przyrodnicze, a nawet wpłynie pozytywnie na zróżnicowanie struktury tych drzewostanów.

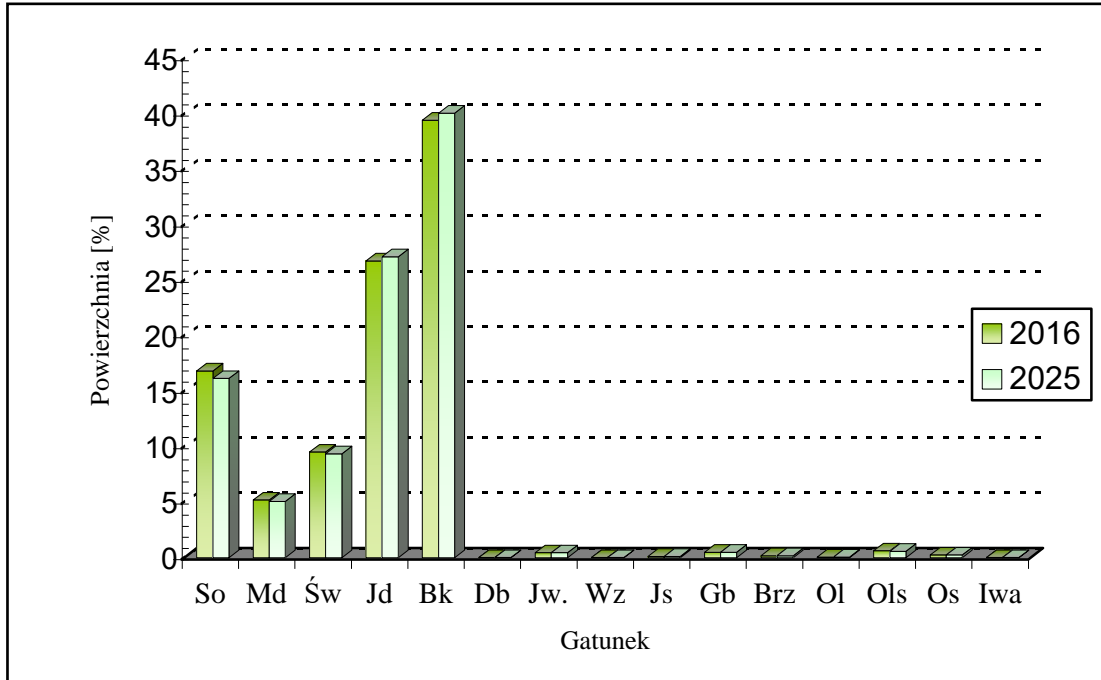
Zabiegów gospodarczych nie projektowano na 13,3% powierzchni. Na pozostałej powierzchni tego siedliska planuje się cięcia pielęgnacyjne, które nie mają wielkiego wpływu na strukturę drzewostanów, a ich oddziaływanie na siedlisko można uznać za pozytywne.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w obszarze Beskid Niski na terenie Nadleśnictwie Komańcza w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do starszych klas wieku. Powierzchnia klasy odnowienia zwiększy się ponad dwukrotnie. Zmiany te będą efektem planowania rębni złożonych w ciągu przyszłego 10-letnia.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych w Nadleśnictwie Komańcza w obszarze Beskid Niski.

Głównym gatunkiem na tym obszarze jest buk. Obecnie zajmuje on 39,5% powierzchni. Na koniec okresu powierzchnia gatunków według ich rzeczywistego udziału w bardzo niewielkim stopniu ulegnie zmianom.

Realizacja zapisów *Planu* nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

PRZEDMIOTY OCHRONY DLA OBSZARU „BESKID NISKI” PLB 180002

Ogólna charakterystyka.

L.p.	Nazwa i kod gatunku ptaka stanowiącego przedmiot ochrony symbol znaczenia	Ogólne uwagi o gatunkach ptaków oraz ich ostojach
1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
1	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> B	Gatunek preferuje duże kompleksy leśne ze znacznym udziałem trudno dostępnych terenów podmokłych i zabagnionych, obfitujących w śródleśne potoki. Niepokojenie w trakcie gniazdowania. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono.
2	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i> C	Gatunek zasiedla różnego rodzaju drzewostany, preferując stare drzewostany liściaste i mieszane, choć występuje również w borach. Istotna jest w sąsiedztwie lasów obecność terenów otwartych, a w kompleksach leśnych – polan. Z uwagi na znaczny stopień lesistości Nadleśnictwa trzmielojad ma tu dogodne warunki rozwoju. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. <i>Brak danych wskazujących by gnieździł się w tym rejonie.</i>
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
3	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> B	Gatunek preferuje lasy liściaste i mieszane, położone w pobliżu mokradeł, wilgotnych łąk lub zróżnicowanych terenów rolniczych urozmaiconych śródpolnymi zabagnieniami. Gnieździ się zarówno w dużych kompleksach leśnych jak i na terenach półotwartych z mozaiką lasów i zróżnicowanego krajobrazu rolniczego. Wyznaczono strefy wokół gniazd tego gatunku na terenie Nadleśnictwa (patrz POP rozdz. 4.2.10.4). Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako stabilny.
4	A091 Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> A	Gatunek preferujący stare drzewostany jodłowe i jodłowo-bukowe o niewielkim zwarciu i bardzo małej penetracji ludzkiej, zlokalizowane w pobliżu rozległych terenów otwartych. Ważnym elementem rewiru są uschnięte drzewa, które są wykorzystywane jako miejsca obserwacyjne. Wyznaczono strefy wokół gniazd tego gatunku na terenie Nadleśnictwa. (patrz POP rozdz. 4.2.10.4). Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako umiarkowany wzrost.

1	2	3
5	A103 Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i> C	Gniazduje niemal we wszystkich siedliskach. Dawniej populacja polska w większości gnieździła się na drzewach ("populacja nadrzewna"- obecnie nie istnieje), wykorzystując niezasiedlone gniazda większych ptaków. Drzewostany z pozostawionymi niezasiedlonymi gniazdami innych ptaków drapieżnych.
6	A104 Jarząbek <i>Bonasa banasia</i> C	Ptaka leśny występujący w lasach iglastych i mieszanych o zróżnicowanym charakterze roślinności, z bogatym runem i podszytem. Preferuje lasy o wysokim stopniu zróżnicowania zarówno pod względem składu gatunkowego jak zróżnicowania wiekowego. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności - brak danych.
7	A122 Derkacz <i>Crex crex</i> C	Derkacz zasiedla otwarte i półotwarte tereny z żyznymi, podmokłymi, ekstensywnie użytkowanymi łąkami oraz turzycowiska. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako stabilny.
8	A168 Brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i> C	Gatunek ściśle związanym z wodą – zasiedla głównie odcinki linii brzegowej czystych rzek, strumieni i jezior.
9	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i> B	Puchacz preferuje siedliska o bogatej i zróżnicowanej strukturze w pobliżu terenów otwartych. Gniazduje zarówno w lasach jak i w obrębie otwartych łąk i niewielkich zadrzewień śródpolnych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. <i>Obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak informacji wskazujących by gnieździł się na gruntach pozostających w zarządzie.</i>
10	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> C	Gatunek silnie związany z borami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i jodłą. Nierzadko zasiedla grądy, nawet z niewielką, ale niezbędną domieszką świerka. Istotnym elementem w drzewostanie jest obecność bujnego podrostu. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. <i>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak dokładnych informacji o gniazdowaniu na gruntach pozostających w zarządzie.</i>
11	A220 Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i> A	Typowym siedliskiem gatunku są wysokopienne, prześwietlone drzewostany iglaste i mieszane, o słabo rozwiniętym podszyściu, zwykle w sąsiedztwie poręb, wiatrołomów, polan i dróg leśnych. Obecnie coraz częściej zasiedla mniejsze kompleksy leśne. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono.

1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
12	A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i> C	Rozległe kompleksy leśne z polanami, skraje zewnętrzne lasów sąsiadujących z bezleśnymi odłogami.
13	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i> C	Gatunek związany z lasami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i jodłą. W litych świerczynach istotna jest obecność kęp lub pojedynczych buków. Ważnym elementem w wyborze siedliska jest obecność rozległych terenów otwartych w postaci zrębów, wiatrołomów, bagien. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono.
14	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> C	Zimorodek jest gatunkiem ściśle związanym z wodą – zasiedla głównie zadrzewione odcinki linii brzegowej czystych rzek, strumieni, jezior i stawów rybnych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako silny spadek. <i>Gatunek występuje głównie przy większych potokach i rzekach płynących w zasięgu Nadleśnictwa.</i>
15	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> B	Gatunek związany z dojrzałymi lasami liściastymi i mieszanymi o niewielkim zwarciu, w których spotyka się choćby pojedyncze martwe lub zamierające drzewa. Preferuje skraje lasów sąsiadujące z otwartymi przestrzeniami łąk, zrębów, powierzchni wiatrołomowych i nieużytków. Brak danych z monitoringu GIOŚ. <i>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak szczegółowych danych o rozmieszczeniu.</i>
16	A239 Dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i> A	Gatunek zależny od butwiejącego drewna, zwłaszcza miękkiego drewna drzew liściastych. Występuje zarówno w lasach jak i borach mieszanych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności - brak danych. <i>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak szczegółowych danych o rozmieszczeniu</i>
17	A429 Dzięcioł białoszyi <i>Dendrocopos syriacus</i> C	Silnie związany z butwiejącym drewnem, zwłaszcza miękkich drzew liściastych (np. Olsz na LŁG)
18	A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i> B	Zamieszkuje głównie stare bory i bory mieszane, jak również wilgotne drzewostany (łęgi, olsy, rzadko grądy) jeśli tylko zawierają domieszkę starych świerków. Jest przystosowany do lasów świerkowych w późnych stadiach sukcesji, zawierających duże ilości osłabionych drzew zaatakowanych przez korniki, pogorzelska, obszary podmokłe. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. <i>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak szczegółowych danych o rozmieszczeniu</i>

1	2	3
19	A261 Pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i> C	Gatunek związanym z wodą – zasiedla głównie zadrzewione odcinki linii brzegowej czystych rzek i strumieni.
20	A264 Pluszcz <i>Cinclus cinclus</i> C	Gatunek związanym z wodą – zasiedla głównie zadrzewione odcinki linii brzegowej czystych rzek i strumieni.
21	A282 Drozd obroźny <i>Turdus torquatus</i> C	Drzewostany o złożonej strukturze z dużą ilością podrostów iglastych - gniazdo lokalizuje przede wszystkim na młodych drzewach iglastych, stosunkowo nisko (średnio 3,5 m).
22	A320 Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i> B	Siedliskiem gatunku są starsze drzewostany liściaste i mieszane, obfitujące w próchniejące drzewa i bogatą entomofaunę. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako stabilny. <i>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak szczegółowych danych o rozmieszczeniu</i>
23	A321 Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i> C	Gatunek związany ze starymi lasami z dużą ilością dziuplastych drzew. Preferuje grądy, rzadziej występuje w olsach, łęgach i buczynach. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności - brak danych. <i>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak szczegółowych danych o rozmieszczeniu</i>
24	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> C	Gąsiorek zasiedla otwarty krajobraz rolniczy o zróżnicowanej strukturze. Na terenach leśnych występuje przede wszystkim na zarastających zrębach i pożarzyskach oraz w uprawach i młodnikach, głównie na siedliskach grądowych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako umiarkowany wzrost. <i>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa.</i>

Oddziaływanie na gatunek

L.p.	Nazwa i kod gatunku ptaka stanowiącego przedmiot ochrony symbol znaczenia	Kryteria ⁰ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielegnowanie drzewostanów	Rębnia stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony									
1	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Wykonywanie prac leśnych w pobliżu gniazd w okresie lęgowym.	Realizacja zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Na terenie Nadleśnictwa nie stwierdzono gniazdowania. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
2	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Zagrożeniem dla gatunku jest utrata siedlisk gniazdowych oraz miejsc żerowania. Likwidacja terenów otwartych poprzez ich zalesianie.	Ochrona wiąże się z utrzymaniem arealu lasów liściastych i mieszanych. Z uwagi na znaczny stopień lesistości Nadleśnictwa i rozległe tereny otwarte poza, gospodarka leśna służąca uzyskaniu zróżnicowanych drzewostanów (RbIVd, długi okres odnowienia) nie stanowi dla niego zagrożenia. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Zagrożenia wiążą się głównie z utratą miejsc żerowania zlokalizowanych poza terenami leśnymi. W lasach ochrona gatunku wiąże się głównie z egzekwowaniem ochrony strefowej.	Realizacja zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Żadnych zalesień nie planowano. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
	A091 Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> A	2	brak	0	0	0	brak		
	3	brak	0	0	0	brak			
4	A103 Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Brak dogodnych warunków do gniazdowania - szczególnie istotne, gdyż sam nie buduje gniazd.	Pozostawiać drzewa ze starymi gniazdami o średnicy powyżej 25 cm.
	2	brak	0	0	0	brak			
	3	brak	0	0	+1	brak			
5	A104 Jarząbek <i>Bonasa banasia</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna.	Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
	2	brak	0	0	0	brak			
	3	brak	0	0	+1	brak			
6	A122 Derkacz <i>Crex crex</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> C	2	brak	brak	brak	brak	brak		
	3	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
7	A168 Brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Wycinka lasów łęgowych, zmiany reżimu hydrotechnicznego dolin rzek.	W <i>PUL</i> nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla lasów łęgowych. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
	2	brak	0	0	0	brak			
	3	brak	0	0	0	brak			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwanu zasobów martwego drewna. Niepokojenie w trakcie lęgów, utrata otwartych miejsc żerowania.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
9	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> B	1	brak	0	0	0	brak	1. Nieodpowiedni dla gatunku stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych. 3. Kształtowanie niewłaściwej dla gatunku struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów świerkowych i jodłowych.	Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Ad 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej. Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	+1	0	+1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	A220 Puszczyk uralski <i>Strip uralensis</i> - A	1	brak	0	0	0	brak	<p>1. Nieodpowiedni dla gatunku stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p> <p>2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych.</p> <p>3. Kształtowanie niewłaściwej dla gatunku struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów.</p>	<p>Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Ad 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+3	brak		
11	A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zalesianie otwartych przestrzeni.	Pozostawiać siedliska otwarte w obrębie lasów - nie zalesiać. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	<p>1. Nieodpowiedni dla gatunku stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p> <p>2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych.</p> <p>3. Kształtowanie niewłaściwej dla gatunku struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów świerkowych i jodłowych.</p>	<p>Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Ad 3) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej.</p> <p>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
13	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	<p>Użytkowanie lasów w bezpośrednim sąsiedztwie gniazd, zrywka wzdłuż potoków.</p>	<p>Niestosowanie cięć bezpośrednio przy ciekach wodnych w miejscach występowania gatunku. Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż potoków. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.</p>
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
14	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna. Eliminacja z drzewostanów martwego drewna i obumierających starych drzew.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
15	A429 Dzięcioł białoszy <i>Dendrocopos syriacus</i> C A239 Dzięcioł białogrzbity <i>Dendrocopos leucotos</i> -B	1	brak	0	0	0	brak	Brak w lasach odpowiedniej ilości miękkiego butwiejącego drewna liściastego.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Drzewostany na siedlisku łągowym pozostawiono bez użytkowania. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
16	A241 Dzięcioł trójpalczasty	1	brak	0	0	0	brak	Brak drzewostanów ze starymi obumierającymi świerkami. Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja starych	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z
		2	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	<i>Picoides tridactylus</i> B	3	brak	0	-1	-1	brak	i obumierających drzew.	wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. W rejonach występowania gatunku powinno to dotyczyć głównie drzewostanów świerkowych rodzimego pochodzenia. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
16	A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Brak drzewostanów ze starymi obumierającymi świerkami. Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja starych i obumierających drzew.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. W rejonach występowania gatunku powinno to dotyczyć głównie drzewostanów świerkowych rodzimego pochodzenia. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
17	A261 Pliszka górська <i>Motacilla cinerea</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Użytkowanie lasów w bezpośrednim sąsiedztwie gniazd, zrywka wzdłuż potoków.	Niestosowanie cięć bezpośrednio przy ciekach wodnych w miejscach występowania gatunku. Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż potoków. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
18	A264 Pluszcz <i>Cinclus cinclus</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Użytkowanie lasów w bezpośrednim sąsiedztwie gniazd, zrywka wzdłuż potoków.	Niestosowanie cięć bezpośrednio przy ciekach wodnych w miejscach występowania gatunku. Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż potoków. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
19	A282 Drozd obrożny	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów.	Stosowanie rębni stopniowej gniazdowej

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	<i>Turdus torquatus</i> C	2	brak	0	0	0	brak		udoskonalonej, z długim i bardzo długim okresem odnowienia.
		3	brak	0	0	0	brak		
20	A320 Mucholówka mała <i>Ficedula parva</i> C A321 Mucholówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk w wyniku kurczenia się areału starodrzewów liściastych i mieszanych oraz nadmiernej eliminacji martwych i obumierających drzew.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	-1	brak		

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-)/,
- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-)/,
- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

4.3.5. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Zgodnie z art. 5. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
"Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1d) integralność obszaru Natura 2000 - spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000."

Przez integralność obszarów Natura 2000 rozumie się spójność wewnętrzną i zewnętrzną obszaru a więc trwałość zachowania celów ochrony, dla których wyznaczono obszar.

Analiza zabiegów gospodarczych zaprojektowanych w *Planie* jak i zalecenia i wytyczne zawarte w *Programie* pozwalają stwierdzić, iż spójność wewnętrzną obszaru będzie zachowana. Nie wpłyną one znacząco negatywnie na przedmioty ochrony, co więcej, w niektórych przypadkach możliwy jest pozytywny wpływ tych zabiegów na ich stan. **Tak, więc nie można stwierdzić, że ustalenia planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza wpłyną negatywnie na integralność Obszarów Natura 2000.**

W wyniku realizacji działań zaplanowanych w PUL nie nastąpi fragmentacja siedlisk, zmniejszenie obecności istotnych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz pogorszenie stanu ich zachowania i ochrony. Warunki ekologiczne, w tym parametry fizyczne i chemiczne (np. stosunki wodne) nie pogorszą się.

Plan w swych zapisach w żaden sposób nie narusza również spójności zewnętrznej polegającej na ingerencji w elementy środowiska mające znaczenie dla funkcjonowania populacji gatunków również poza obszarem Natura 2000. Realizacja *Planu* nie wpłynie na jakość i wielkość korytarzy ekologicznych, a tym samym nie utrudni migracji zwierząt w ogólnej koncepcji spójności sieci Natura 2000 mającej na celu ochronę obszarów „naturowych” oraz przestrzennych połączeń między nimi.

5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PLANIE

Proces tworzenia *Planu* zawiera w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest taki kształt zapisów, które zapewnią realizację założonych celów *Planu* przy minimalizacji skutków negatywnych. Wariantowanie *Planu* odbywa się poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów wykonywania.

Sporządzanie *Planu* podlega wariantowaniu już na etapie ustalania wytycznych do wykonania prac urządzeniowych. Polega to na wyborze dla siedliskowych typów lasu, celów hodowlanych, składów gatunkowych upraw, typów drzewostanów, sposobów zagospodarowania.

W *Programie* zamieszczono opis obiektów cennych przyrodniczo na terenie Nadleśnictwa oraz propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogłyby wpłynąć negatywnie na te obiekty.

Hipotetyczne rozwiązanie alternatywne to model gospodarki bezplanowej, który jest jednak bardziej obciążony wysokim ryzykiem negatywnego oddziaływania na środowisko, niż analizowany *Plan*. Skutki zastosowania takiego modelu przedstawiono w punkcie 3.5.

Można zastosować wariant pozostawienia lasów bez ingerencji, co skutkowałoby naturalnymi procesami przyrodniczymi. Taka alternatywa byłaby najbardziej realna. Jednak lasy objęte *Planem* są w części pochodzenia sztucznego, głównie świerczyny na gruntach porolnych, i wymagają podjęcia takich działań gospodarczych, aby ograniczyć ich degradujący wpływ na siedliska. Przy takim scenariuszu następowałoby starzenie się drzewostanów, co w konsekwencji doprowadziłoby do zachwiania struktury wiekowej i gatunkowej i pogorszenia stanu zdrowotnego lasów.

Należy podkreślić, że oba przedstawione rozwiązania wykraczają poza ramy gospodarki leśnej określone ustawą o lasach. Plan urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania na okresy 10-letnie nakłada ustawa o lasach, co powoduje, że nie można zaniechać ani sporządzania planu urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji.

6. DOKUMENTACJA UZUPEŁNIAJĄCA

6.1. MAPA PRZEGLĄDOWA OBSZARÓW CHRONIONYCH I FUNKCJI

Załącznikiem graficznym do niniejszej *Prognozy* jest **Mapa przeglądowa obszarów chronionych i funkcji lasu** (w skali 1:25000) z lokalizacją siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych.

6.2. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW

Stosowane skróty	
Ustawa OOŚ	Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Jest to postępowanie mające na celu ocenę oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów lub programów
LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - państwowa jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, zarządzająca gruntami własności Skarbu Państwa
BULiGL	Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej. Przedsiębiorstwo Państwowe, którego głównym zadaniem jest sporządzanie planów urządzenia lasu, prowadzenie aktualizacji danych o lasach, monitoring lasu itp.
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – instytucja podległa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, której głównym zadaniem jest nadzór nad niektórymi formami ochrony przyrody, prowadzenie ocen oddziaływania na środowisko, wydawanie decyzji środowiskowych itp.
DP	Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
DS	Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory
SEA	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko
SDF	Standardowy Formularz Danych. Podstawowy dokument opisujący istniejący lub projektowany obszar Natura 2000. Zawiera informacje o obszarze przesyłane do Komisji Europejskiej oraz udostępniane społeczeństwu.
SOO (obszar siedliskowy)	Specjalny obszar ochrony – obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków)
OZW (obszar siedliskowy)	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Obszary siedliskowe, które nie zostały jeszcze formalnie powołane rozporządzeniem Ministra Środowiska, natomiast są już zatwierdzone przez Komisję Europejską.

Stosowane skróty	
OSO (obszar ptasi)	Obszar specjalnej ochrony – obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim rozporządzeniem Ministra Środowiska
ZHL	Zasady Hodowli Lasu – branżowy dokument w leśnictwie określający sposoby prowadzenia gospodarki leśnej
IUL	Instrukcja urządzania lasu – szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu sporządzania planu urządzenia lasu
IOL	Instrukcja ochrony lasu – branżowy dokument zawierający wytyczne w zakresie przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom jakim może być poddany las
KZP	Komisja założeń planu. Narada z udziałem instytucji zewnętrznych (np. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska), podczas której zapadają ustalenia dotyczące szczegółowych wytycznych sporządzania planu urządzenia lasu.
NTG	Narada Techniczno-Gospodarcza. Spotkanie na końcowym etapie sporządzania planu urządzenia lasu, którego celem jest dokonanie analizy i oceny gospodarki leśnej nadleśnictwa w okresie poprzednich 10 lat oraz akceptacja przyjętych założeń i ustaleń nowego planu urządzenia lasu
KPP	Komisja Projektu Planu – końcowa narada w formie debaty publicznej mająca na celu dyskusję na projektem planu urządzenia lasu oraz oceną oddziaływania planu na środowisko.
zarządzenie 28/2014	Zarządzenie nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r., dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie
PTOP	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
KOO	Stowarzyszenie "Komitet Ochrony Orłów"

Terminy z zakresu ochrony przyrody	
Przedmiot ochrony	W przypadku obszaru Natura 2000 jest to gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar. Te gatunki lub siedliska są wyszczególnione w SDF-ie z oceną ogólną A, B lub C. Gatunki wyszczególnione w SDF-ie z oceną D nie są przedmiotem ochrony.
Siedlisko przyrodnicze	Oznacza siedlisko przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej
Czynniki abiotyczne	Przyczyny klimatyczne, glebowe np. wiatr, zakłócenie stosunków wodnych, susza, przymrozki itp.
Czynniki biotyczne	Czynniki „ożywione”: owady, grzyby, zwierzyzna, bakterie itp.
Przebudowa	Różnego rodzaju zabiegi zmierzające do takiej zmiany w budowie i strukturze drzewostanu, aby w lepszy sposób spełniane były wszystkie funkcje lasu. Polega np. na zmianie składu gatunkowego drzewostanu, na przemianie struktury wiekowej itp.
Terminy z zakresu leśnictwa	
Plan urządzenia lasu (PUL)	Podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej. Sporządzany jest dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat i określa całość zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie. Sporządzenie planu urządzenia lasu jest obowiązkiem wynikającym z Ustawy o lasach. W tekście opracowania analizowany projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza na lata 2016-2025 nazywany jest „Planem”.

Terminy z zakresu leśnictwa	
Prognoza oddziaływania na środowisko	Jest to dokument sporządzany w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko.
Program ochrony przyrody (POP)	Część planu urządzenia lasu. Zawiera kompleksowy opis stanu środowiska na obszarze nadleśnictwa wraz z zaleceniami ochronnymi i modyfikacjami gospodarki leśnej pod kątem ochrony przyrody.
Etat cięć rębnych (miąższościowy)	Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w całym okresie obowiązywania Planu w użytkowaniu rębnym.
Powierzchniowy etat pielęgnowania drzewostanów	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10 - leciu
Odnawianie	Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzew) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębnym, czyli wycinką drzew. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego.
Zalesianie	Wprowadzenie roślinności leśnej na powierzchnię nie będącą lasem – łąkę, pastwisko, rolę, nieużytek itp.
Melioracje agrotechniczne	System zabiegów polegających na odpowiednim przygotowaniu powierzchni przed i po zrębie: usunięcie podszytów, uprzątnięcie powierzchni itp.
Pielęgnowanie gleby	Są to zabiegi we wczesnych fazach młodego lasu (uprawy) polegające na wykaszaniu roślinności zachwaszczającej glebę i ocieniającej młode drzewka
Zabiegi pielęgnacyjne	Zbiorcza grupa zabiegów na potrzeby analiz, w skład której wchodzi czyszczenia i trzebieże

Czyszczenia wczesne (CW) i późne (CP)	Zabiegi w nieco starszych uprawach oraz w młodnikach polegające głównie na tzw. „selekcji negatywnej”, czyli usuwaniu drzew chorych, złych jakościowo, przegęszczeń, niekorzystnych domieszek itp.
Trzebieże (TW – trzebieże wczesne lub TP – trzebieże późne)	Zabiegi w starszych drzewostanach (zazwyczaj od ok. 20 lat do czasu użytkowania rębego) polegające na selekcji pozytywnej, czyli wyborze najlepszych drzewek i usuwaniu osobników, które im przeszkadzają we wzroście. Usuwane są pojedyncze drzewa, zazwyczaj niezgodne z TD lub typem siedliskowym lasu oraz drzewa, które wykazują objawy zamierania (przygłuszone). Drzewa te następnie są na miejscu pozbawiane gałęzi (okrzesywane) i wyciągane z lasu.
Rębnie	Sposoby zagospodarowania lasu, polegające na takim usunięciu drzew z powierzchni, aby w optymalny sposób przygotować środowisko na pojawienie się młodego pokolenia drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi i świetlnymi. Zabiegi rębne oprócz wycięcia drzewostanu obejmują też jego odnowienie, czyli przygotowanie gleby i wprowadzenie młodego pokolenia lasu.
Rb I (zupełna)	Wycięcie lasu na powierzchni maksymalnie do 6 ha w celu odnowienia gatunków światłożądnych, głównie sosny na ubogich siedliskach a także olszy na siedliskach olsów.
Rębnie złożone	Zbiorcza grupa złożona z rębni: II, III, IV i V, przyjęta na potrzeby analiz.

Terminy z zakresu leśnictwa	
Rb II (częściowa)	Polega na stopniowym, systematycznym usuwaniu części drzew w kolejnych kilku etapach, tak aby najpierw doprowadzić do naturalnego obsiewu gatunków docelowych a później stopniowo dopuszczać do nich więcej światła celem polepszenia wzrostu. Stosowana głównie do odnawiania drzewostanów dębowych lub bukowych.
Rb III (gniazdowa)	Polega na takim usunięciu drzewostanu, aby możliwe było odnowienia drzewostanu mieszanego (wykorzystywana w celu przebudowy drzewostanów). W pierwszej kolejności użytkowanie i odnowienie wykonywane jest na niewielkich gniazdach, gdzie zapewniona jest osłona cieniożośnym gatunkom a następnie usuwa się drzewostan między gniazdami celem odnowienia gatunkami bardziej światłożądnymi.
Rb IV (stopniowa)	Polega na stosowaniu zróżnicowanych cięć w obrębie jednej powierzchni celem odnowienia drzewostanów zróżnicowanych wiekowo i przestrzennie
Rb V (przerębowa)	Polega na jednostkowym lub grupowym usuwaniu drzew w obrębie powierzchni, co zapewnia kształtowanie procesu odnowienia zróżnicowanego w przestrzeni i czasie. Odpowiednia dla wielowarstwowych drzewostanów z dużym udziałem gatunków cieniożośnych (głównie jodły).
Rębnia IIIAU, IIIBU, IVDU	Cięcia uprzątające w rębniach złożonych. Polegają na wykonaniu ostatniego etapu w rębni złożonej, czyli usunięcia drzew z powierzchni między gniazdami. W efekcie tego cięcia na powierzchni pozostaje wyłącznie młode pokolenie drzew oraz ewentualnie pozostawione fragmenty starodrzewu.
Typ drzewostanu (TD)	Jest to skład gatunkowy drzewostanu, ustalony dla dojrzałego drzewostanu. W TD zapisuje się gatunki wg rosnącego udziału. Np. TD: So-Jd-Db oznacza, że w wieku dojrzałości drzewostan powinien się składać w większości z dębu, z mniejszym udziałem jodły i sosny

Terminy z zakresu leśnictwa	
KO	Klasa odnowienia. Do klasy odnowienia zaliczane są drzewostany, w których rozpoczęto proces przebudowy rębnią złożoną i w których występuje odnowienie na co najmniej 30% powierzchni.
KDO	Drzewostan przygotowany do odnowienia w ramach rębni złożonej – wycięte, ale nie odnowione jeszcze gniazda. Jest to stan przejściowy, po którym drzewostan przechodzi w klasę odnowienia.
TSL	Typ siedliskowy lasu. Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby oraz opisu runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska w zależności od trzech czynników: żyzności gleby, jej wilgotności oraz położenia w terenie (wysokość n.p.m., makrorzeźba). Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy a w ramach tych grup na suche, świeże, wilgotne, bagienne i łęgowe.
SILP	System Informatyczny Lasów Państwowych. Jednolity system informatyczny służący do zarządzania przedsiębiorstwem Lasy Państwowe. Zawiera m.in. dane dotyczące opisu lasu oraz zadania wynikające z planu urządzenia lasu.
LMN	Leśna Mapa Numeryczna. Zestaw map (warstw) w postaci elektronicznej, sporządzonych według ściśle określonych zasad, powiązany z SILP-em, służący wizualizacji danych oraz analizom przestrzennym.
Miąższość	Jest to objętość drewna mierzona w m ³ . Podstawowy wskaźnik zasobów. Określa się ogólną miąższość drewna w całym nadleśnictwie, czyli tzw. zapas drzewostanów, oraz przeciętną miąższość na 1 hektar zwaną zasobnością.
Zasięg nadleśnictwa	Terytorialny zasięg działania nadleśnictwa obejmujący zarówno grunty będące w stanie posiadania nadleśnictwa, jak też wszystkie pozostałe grunty (zazwyczaj są to granice gmin i powiatów)
Starodrzew	Na potrzeby niniejszej Prognozy przyjęto, że za starodrzew uznaje się drzewostan, w którym wiek gatunku panującego jest większy niż 100 lat. Do tej grup włączono także spełniające to kryterium drzewostany w KO i KDO.
Udział wg gatunków panujących	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.) składa się z jednego lub więcej gatunków. Jeżeli do analiz przyjmowany jest tylko gatunek panujący w danym drzewostanie (czyli ten o największym udziale) to powierzchnia całego drzewostanu traktowana jest jako powierzchnia, na której rośnie tylko gatunek panujący. Ponieważ większość zabiegów jest projektowana pod kątem gatunku panującego, ten sposób analiz zazwyczaj przyjmuje się w pracach urzędniowych. Na przykład drzewostan o powierzchni 2 ha składający się z sosny i dębu, gdzie sosna zajmuje 70% powierzchni a dąb 30%, przy analizach pod względem gatunków panujących jest traktowany tak, jak gdyby rosła tam tylko sosna.
Udział wg gatunków rzeczywistych	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.), składa się z jednego lub więcej gatunków. W tym przypadku do analiz przyjmuje się faktyczny udział gatunków w składzie. Na przykład, jeżeli w drzewostanie o powierzchni 2 ha, 70% zajmuje sosna a 30% dąb, oznacza to, że w analizach i zestawieniach dla sosny przyjęto powierzchnię 1,4 ha a dla dębu – 0,6 ha.
Użytkowanie rębne	Dotyczy pozyskania drewna w efekcie realizacji rębni, czyli procesu usunięcia starego drzewostanu i odnowienia powstałej powierzchni młodym. Użytkowanie rębne ma więc miejsce w drzewostanach starych, dojrzałych.
Użytkowanie przedrębne	Dotyczy pozyskania drewna w drzewostanach młodszych, w efekcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych: czyszczeń późnych i trzebieży

6.3. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU *PROGNOZY*

- Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.) 2004. Gatunki Zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 6, s. 500.
- Błażuk J. 2013. Herpetofauna doliny Sanu pod Otrytem i terenów przyległych (Bieszczady Zachodnie). Gady. Roczniki Bieszczadzkie 17: 181-229.
- BULiGL O/Przemysł 2015. Operat siedliskowy Nadleśnictwa Komańcza obręb Łupków.
- Domański S., Gumińska B., Lisiewska M., Majewski T., Skirgiełło A., Truszkowska W., Wojewoda W. 1970. Mikoflora Bieszczadów Zachodnich IV (Zatwarnica, 1965). Acta Mycol. 6(1): 129-179.
- Fałtynowicz Wiesław Ochrona granicznika płucnika *Lobaria pulmonaria* (L.) Hoffm., Uniwersytet Wrocławski
http://www.wigry.win.pl/inf_i_rozw/budowa_por/por3_5.htm
- Gliwicz J. Ochrona różnorodności biologicznej w programie kompleksowej ochrony zasobów leśnych. Maszynopis.
- Głowaciński Z. 1995. Inwentarz gatunkowy i kategorie ochronne kręgowców polskiej części Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie” (oceny i propozycje wstępne). Roczniki Bieszczadzkie 3: 43-56.
- Głowaciński Z. 2000. Przestrzenne i ekologiczne uwarunkowania ochrony kręgowców lądowych w Bieszczadach. Monografie Bieszczadzkie 10: 115-140.
- Głowaciński Z. 2001: Polska Czerwona Księga Zwierząt. PWRiL, Warszawa.
- Głowaciński Z. (red.) 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Suplement. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków.
- Gromadzki M. i in. Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako obszary specjalnej ochrony, powoływane w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce. Zakład Ornitologii PAN.

- Gromadzki M., Błaszczowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.
- Gutowski J. i in. 2000: Leśnictwo a ochrona przyrody. Las Polski 13-14.
- Herbich J. (red). 2004. Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5, s. 344.
- Herbich J. (red.). 2004. Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 3., s. 101.
- Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w Nadleśnictwie. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Departament Leśnictwa, Warszawa 1996 r.
- Jakmik S., Kryt N. i inni 2012 Ochrona gatunkowa rysia, wilka i niedźwiedzia w Polsce Warszawa (Raport z projektu nr PL0349 WWF Polska)
- Jędrzejewski W., Nowak S., Schmidt K., Jędrzejewska B. 2002. Wilk i ryś w Polsce – wyniki inwentaryzacji w 2001 roku. Kosmos 51: 491-499.
- Kapuściński R. 2000. Ochrona przyrody w lasach.
- Kaźmierczakowa R., Zarzycki K. et all, 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. PAN Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody. Kraków.
- Kondracki J. 2000: Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa.
- Kukuła K., Bylak A. 2009. Badania ichtiofaunistyczne w Bieszczadzkim Parku Narodowym a latach 1995-2008. Roczniki Bieszczadzkie 17: 267-281.
- Matuszkiewicz J. M. 2007. Zespoły leśne Polski. PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz J. M. Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski. Monografie JG i PZ PAN 2007 r. z załącznika w zapisie numerycznym i Regionalne składy gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych.

-
- Michalcewicz J. Ciach M. 2012. Ochrona nadobnicy alpejskiej *Rosalia alpina* (Coleoptera: *Cerambycidae*) w Polsce – aktualne problemy i sposoby ich rozwiązania. *Chrońmy Przyr.* Ojcz. 68 (5): 347–357.
- Pawlaczyk P. Postulaty przyrodnicze dotyczące planowania gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000 oraz gospodarki leśnej w chronionych siedliskach przyrodniczych i w siedliskach chronionych gatunków (w tym zainwentaryzowanych w ramach inwentaryzacji 2007).
- Pawlaczyk P. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu - jak zrobić to najlepiej.
- Piksa K.i inni. 2013. Fauna nietoperzy rojących się i hibernujących w jaskiniach Bieszczadów”. *Roczniki Bieszczadzkie* 21: 248-258.
- Polska Czerwona Księga Zwierząt 2001 PWRiL, Warszawa
- Postawa T., Wołoszyn B.W. 2000. Fauna nietoperzy Bieszczadów Zachodnich. *Monografie Bieszczadzkie* 9: 91-101.
- RDOŚ w Rzeszowie, RKOP w Rzeszowie, 18.08.2010 r. Rejestr stref ochrony, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową.
- Romanowski 2007. Krajowy plan ochrony gatunku wydra (*Lutra lutra*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Rekomendacje dla ochrony węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich – Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk Kraków, 2014.
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie 2008. Ocena jakości wód powierzchniowych w zlewni rzeki San w latach 2004-2007. Rzeszów 2008
- Zajac A., Zajac M. (Eds.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. - Distribution Atlas of Vascular Plants in Poland. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków - Edited by Laboratory of Computer Chorology, Institute of Botany, Jagiellonian University, Kraków.

Zarzycki K., Trzcńska-Tacik H., Różański W., Szelaż Z., Wołek J., Korzeniak U., 2002. Ecological indicator values of vascular plants of Poland (Ekologiczne liczby wskaźnikowe roślin naczyniowych Polski). Seria: Biodiversity of Poland, Vol. 2. Pod redakcją Z. Mirka. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences. Kraków.

7. ZAŁĄCZNIKI

7.1. Zestawienie ostoi ksylobiontów w Nadleśnictwie Komańcza

Adres leśny	Pow (ha)
04-12-1-02-174 -b -00	1,09
04-12-1-02-174 -a -00	53,10
04-12-1-02-169 -c -00	6,55
04-12-1-02-170 -b -00	39,45
04-12-1-02-166 -c -00	24,46
04-12-1-02-170 -a -00	22,66
04-12-1-02-166 -b -00	9,59
04-12-1-02-168 -f -00	36,62
04-12-1-02-173 -f -00	17,96
04-12-1-02-169 -b -00	29,69
04-12-1-02-168 -b -00	5,47
04-12-1-02-167 -c -00	6,97
04-12-1-02-12A -b -00	8,52
04-12-1-02-165 -a -00	36,05
04-12-1-02-193 -a -00	4,58
04-12-1-02-190 -a -00	38,99
04-12-1-02-191 -g -00	1,16
04-12-1-02-191 -a -00	1,39
04-12-1-02-168 -c -00	3,15
04-12-1-03-126 -c -00	4,65
04-12-1-02-179 -d -00	4,62
04-12-1-03-125A -g -00	4,09
04-12-1-03-125A -j -00	3,28
04-12-1-04-100 -c -00	25,53
04-12-1-04-99 -g -00	9,14
04-12-1-04-100 -b -00	14,44
04-12-1-04-100 -a -00	2,64
04-12-1-04-100 -d -00	1,13
04-12-1-04-99 -c -00	1,55
04-12-1-04-99 -b -00	1,64
04-12-1-04-99 -d -00	10,74
04-12-1-04-99 -a -00	4,49
04-12-1-04-98 -a -00	11,63
04-12-1-05-123B -a -00	13,66
04-12-1-05-97 -c -00	7,57
04-12-1-05-93A -g -00	2,46
04-12-1-05-97 -d -00	2,23
04-12-1-05-97 -g -00	3,88
04-12-1-05-93 -g -00	3,77
04-12-1-05-97 -b -00	8,49

Adres leśny	Pow (ha)
04-12-1-05-93A -a -00	15,41
04-12-1-05-97 -a -00	1,62
04-12-1-05-93A -b -00	15,70
04-12-1-05-93 -d -00	15,38
04-12-1-05-93 -c -00	16,41
04-12-1-05-93 -f -00	10,94
04-12-1-05-93 -b -00	4,64
04-12-2-06-275 -a -00	27,83
04-12-1-07-48 -j -00	1,01
04-12-1-07-48 -h -00	2,38
04-12-1-07-48 -f -00	1,68
04-12-1-07-48 -g -00	6,95
04-12-1-07-48 -c -00	3,06
04-12-1-07-15A -a -00	6,83
04-12-1-09-16A -s -00	0,02
04-12-1-09-6 -j -00	1,40
04-12-1-09-14 -g -00	0,87
04-12-2-12-12 -c -00	16,64
04-12-2-12-12 -a -00	12,54
04-12-2-14-147 -c -00	3,25
04-12-2-14-145 -b -00	1,60
04-12-2-14-146 -c -00	8,37
04-12-2-14-144 -g -00	3,27
04-12-2-14-145 -c -00	12,52
04-12-2-14-144 -h -00	6,13
04-12-1-09-3 -c -00	3,30
04-12-1-04-98 -c -00	5,71
04-12-1-02-166 -a -00	18,39
04-12-1-02-168 -d -00	7,23
04-12-1-04-99 -f -00	47,33
04-12-1-04-99 -h -00	1,08
04-12-1-05-97 -f -00	9,48
04-12-1-05-97 -h -00	6,02
04-12-1-04-98 -b -00	31,33
04-12-1-04-98 -d -00	1,11
RAZEM	816,51

7.2. Strefy buforowe wzdłuż potoków w Nadleśnictwie Komańcza

Adres leśny	Pow bufora (ha)	N2000
04-12-1-02-164 -a -00	1,20	PLH180014
04-12-1-02-164 -b -00	2,83	PLH180014
04-12-1-02-165 -a -00	1,80	PLH180014
04-12-1-02-166 -a -00	4,86	PLH180014

Adres leśny	Pow bufora (ha)	N2000
04-12-1-02-166 -c -00	2,21	PLH180014
04-12-1-02-166 -d -00	0,13	PLH180014
04-12-1-02-167 -a -00	0,90	PLH180014
04-12-1-02-167 -b -00	3,20	PLH180014
04-12-1-02-167 -c -00	0,31	PLH180014
04-12-1-02-168 -b -00	0,59	PLH180014
04-12-1-02-168 -d -00	0,43	PLH180014
04-12-1-02-168 -f -00	3,99	PLH180014
04-12-1-02-168 -g -00	0,27	PLH180014
04-12-1-02-169 -a -00	0,99	PLH180014
04-12-1-02-169 -b -00	3,45	PLH180014
04-12-1-02-169 -c -00	0,09	PLH180014
04-12-1-02-169 -d -00	1,21	PLH180014
04-12-1-02-169 -f -00	0,58	PLH180014
04-12-1-02-169 -g -00	0,28	PLH180014
04-12-1-02-170 -a -00	6,29	PLH180014
04-12-1-02-170 -b -00	1,36	PLH180014
04-12-1-02-171 -a -00	1,32	PLH180014
04-12-1-02-171 -b -00	0,31	PLH180014
04-12-1-02-171 -b -00	1,51	PLH180014
04-12-1-02-171 -g -00	1,33	PLH180014
04-12-1-02-172 -a -00	0,10	PLH180014
04-12-1-02-172 -b -00	1,15	PLH180014
04-12-1-02-172 -c -00	0,51	PLH180014
04-12-1-02-172 -c -00	0,13	PLH180014
04-12-1-02-172 -d -00	2,83	PLH180014
04-12-1-02-172 -f -00	0,07	PLH180014
04-12-1-02-172 -f -00	0,12	PLH180014
04-12-1-02-172 -g -00	0,93	PLH180014
04-12-1-02-173 -b -00	0,41	PLH180014
04-12-1-02-173 -f -00	2,08	PLH180014
04-12-1-02-174 -a -00	3,35	PLH180014
04-12-1-02-175 -a -00	0,08	PLH180014
04-12-1-02-175 -b -00	1,07	PLH180014
04-12-1-02-176 -a -00	0,04	PLH180014
04-12-1-02-177 -a -00	1,11	PLH180014
04-12-1-02-179 -f -00	0,01	PLH180014
04-12-1-02-180 -a -00	3,84	PLH180014
04-12-1-02-181 -a -00	1,25	PLH180014
04-12-1-02-181 -b -00	1,11	PLH180014
04-12-1-02-182 -a -00	1,09	PLH180014
04-12-1-02-182 -b -00	1,31	PLH180014
04-12-1-02-182 -f -00	1,64	PLH180014
04-12-1-03-132 -d -00	0,20	PLH180014
04-12-1-03-132 -f -00	1,18	PLH180014
04-12-1-03-132 -g -00	1,06	PLH180014
04-12-1-03-132A -a -00	0,43	PLH180014

Adres leśny	Pow bufora (ha)	N2000
04-12-1-03-132A -b -00	0,49	PLH180014
04-12-1-03-132A -c -00	0,25	PLH180014
04-12-1-03-133 -a -00	0,57	PLH180014
04-12-1-03-135 -a -00	3,39	PLH180014
04-12-1-03-136 -a -00	0,42	PLH180014
04-12-1-03-136 -b -00	2,83	PLH180014
04-12-1-03-136 -c -00	0,09	PLH180014
04-12-1-03-136 -f -00	0,67	PLH180014
04-12-1-03-137 -a -00	4,38	PLH180014
04-12-1-03-138 -a -00	1,18	PLH180014
04-12-1-03-138 -b -00	0,80	PLH180014
04-12-1-03-138 -c -00	0,04	PLH180014
04-12-1-03-138 -d -00	1,11	PLH180014
04-12-1-03-138 -g -00	1,47	PLH180014
04-12-1-03-139 -a -00	3,49	PLH180014
04-12-1-03-140 -a -00	1,06	PLH180014
04-12-1-03-140 -c -00	1,75	PLH180014
04-12-1-03-141 -a -00	3,80	PLH180014
04-12-1-03-142 -a -00	1,99	PLH180014
04-12-1-03-142 -h -00	1,93	PLH180014
04-12-1-03-142 -j -00	0,56	PLH180014
04-12-1-03-143 -a -00	4,28	PLH180014
04-12-1-03-143A -d -00	1,86	PLH180014
04-12-1-03-143A -f -00	1,28	PLH180014
04-12-1-03-144 -a -00	0,22	PLH180014
04-12-1-03-144 -a -00	0,36	PLH180014
04-12-1-03-144 -d -00	0,45	PLH180014
04-12-1-03-144 -f -00	0,67	PLH180014
04-12-1-03-144 -g -00	0,56	PLH180014
04-12-1-03-144 -h -00	1,58	PLH180014
04-12-1-03-144 -i -00	0,09	PLH180014
04-12-1-03-145 -a -00	0,23	PLH180014
04-12-1-03-145 -b -00	0,77	PLH180014
04-12-1-03-145 -f -00	0,05	PLH180014
04-12-1-03-146 -a -00	0,52	PLH180014
04-12-1-03-146 -c -00	2,17	PLH180014
04-12-1-03-147 -b -00	0,57	PLH180014
04-12-1-03-147 -c -00	0,09	PLH180014
04-12-1-03-147 -f -00	0,79	PLH180014
04-12-1-03-147 -g -00	0,87	PLH180014
04-12-1-03-148 -b -00	0,36	PLH180014
04-12-1-03-148 -d -00	2,14	PLH180014
04-12-1-03-148 -j -00	0,12	PLH180014
04-12-1-03-148 -j -00	0,04	PLH180014
04-12-1-03-183 -a -00	0,01	PLH180014
04-12-1-03-183 -a -00	0,29	PLH180014
04-12-1-03-183 -b -00	3,04	PLH180014

Adres leśny	Pow bufora (ha)	N2000
04-12-1-03-185 -a -00	2,01	PLH180014
04-12-1-03-185 -c -00	0,64	PLH180014
04-12-1-03-185 -d -00	1,74	PLH180014
04-12-1-03-185 -g -00	0,03	PLH180014
04-12-1-03-186 -a -00	6,86	PLH180014
04-12-1-03-187 -a -00	5,76	PLH180014
04-12-1-03-187 -c -00	0,09	PLH180014
04-12-1-03-188 -a -00	2,04	PLH180014
04-12-1-03-188 -b -00	0,30	PLH180014
04-12-1-03-188 -d -00	0,10	PLH180014
04-12-1-03-189 -a -00	3,90	PLH180014
04-12-1-03-189 -c -00	1,05	PLH180014
04-12-1-04-102 -l -00	0,00	PLC180001
04-12-1-04-103 -b -00	0,00	PLC180001
04-12-1-05-112 -k -00	0,06	
04-12-1-05-112 -k -00	0,49	
04-12-1-05-112 -n -00	0,09	
04-12-1-05-112 -o -00	0,31	
04-12-1-05-113 -h -00	0,08	
04-12-1-05-113 -h -00	0,27	
04-12-1-07-37 -d -00	0,08	PLC180001
04-12-1-08-149 -d -00	1,82	PLH180014
04-12-1-08-149A -a -00	1,33	PLH180014
04-12-1-08-149A -b -00	2,91	PLH180014
04-12-1-08-149A -c -00	0,16	PLH180014
04-12-1-08-150 -c -00	2,31	PLH180014
04-12-1-08-150 -c -00	0,05	PLH180014
04-12-1-08-150 -d -00	2,56	PLH180014
04-12-1-08-151 -a -00	2,31	PLH180014
04-12-1-08-151 -a -00	0,00	PLH180014
04-12-1-08-152 -b -00	1,99	PLH180014
04-12-1-08-152 -c -00	2,59	PLH180014
04-12-1-08-152 -d -00	0,27	PLH180014
04-12-1-08-153 -a -00	1,74	PLH180014
04-12-1-08-153A -a -00	3,64	PLH180014
04-12-1-08-154 -d -00	1,38	PLH180014
04-12-1-08-154 -i -00	0,01	PLH180014
04-12-1-08-155 -a -00	1,72	PLH180014
04-12-1-08-155 -c -00	2,12	PLH180014
04-12-1-08-156 -c -00	0,25	PLH180014
04-12-1-08-156 -f -00	0,33	PLH180014
04-12-1-08-156 -g -00	0,55	PLH180014
04-12-1-08-156 -j -00	1,74	PLH180014
04-12-1-08-156 -k -00	0,86	PLH180014
04-12-1-08-157 -b -00	1,41	PLH180014
04-12-1-08-157 -d -00	0,12	PLH180014
04-12-1-08-158 -a -00	4,71	PLH180014

Adres leśny	Pow bufora (ha)	N2000
04-12-1-08-158 -c -00	0,03	PLH180014
04-12-1-08-158A -a -00	1,72	PLH180014
04-12-1-08-158A -b -00	0,25	PLH180014
04-12-1-08-158A -c -00	2,28	PLH180014
04-12-1-08-159 -b -00	1,78	PLH180014
04-12-1-08-159 -i -00	1,22	PLH180014
04-12-1-08-159A -a -00	0,07	
04-12-1-08-159A -a -00	3,93	
04-12-1-08-160 -a -00	0,12	PLH180014
04-12-1-08-160 -c -00	3,30	PLH180014
04-12-1-08-160 -d -00	0,61	PLH180014
04-12-1-08-160 -g -00	0,94	PLH180014
04-12-1-08-160 -k -00	0,22	PLH180014
04-12-1-08-161 -a -00	0,71	PLH180014
04-12-1-08-161 -b -00	1,03	PLH180014
04-12-1-08-161 -d -00	0,98	PLH180014
04-12-1-08-162 -c -00	0,74	PLH180014
04-12-1-08-219 -a -00	0,02	PLH180014
04-12-1-08-220 -a -00	1,73	PLH180014
04-12-1-08-220 -b -00	1,05	PLH180014
04-12-1-08-220 -d -00	0,10	PLH180014
04-12-1-08-220 -f -00	0,00	PLH180014
04-12-1-08-220 -h -00	0,80	PLH180014
04-12-1-08-221 -a -00	0,27	PLH180014
04-12-1-08-222 -a -00	0,05	PLH180014
04-12-2-06-264 -y -00	0,21	PLC180001
04-12-2-06-264 -z -00	0,11	PLC180001
04-12-2-06-267 -d -00	1,20	PLC180001
04-12-2-06-268 -l -00	1,20	PLC180001
04-12-2-06-269 -f -00	0,26	PLC180001
04-12-2-06-270 -j -00	0,35	PLC180001
04-12-2-06-270 -k -00	0,13	PLC180001
04-12-2-06-288 -f -00	0,12	PLC180001
04-12-2-06-290 -b -00	1,84	PLC180001
04-12-2-06-290 -c -00	0,07	PLC180001
04-12-2-06-291 -d -00	0,78	PLC180001
04-12-2-06-292 -g -00	0,78	PLC180001
04-12-2-06-292 -k -00	0,10	PLC180001
04-12-2-10-92 -n -00	2,50	PLC180001
04-12-2-10-93 -d -00	0,48	PLC180001
04-12-2-10-94 -g -00	0,92	PLC180001
04-12-2-10-94A -f -00	0,30	PLC180001
04-12-2-11-124 -a -00	4,87	PLC180001
04-12-2-11-96 -j -00	1,74	PLC180001
04-12-2-11-97 -a -00	1,91	PLC180001
04-12-2-13-57 -b -00	1,89	PLC180001
04-12-2-14-141A -bx -00	0,13	PLC180001

Adres leśny	Pow bufora (ha)	N2000
04-12-2-14-142A -c -00	0,93	PLC180001
04-12-2-14-147 -j -00	2,74	PLC180001
04-12-2-14-147 -k -00	0,18	
04-12-2-14-147 -l -00	0,89	
04-12-2-14-147 -r -00	0,02	PLC180001
04-12-2-14-147 -r -00	0,02	PLC180001
04-12-2-14-147 -s -00	0,15	
04-12-2-14-147 -t -00	0,11	PLC180001
04-12-2-14-147 -w -00	0,25	PLC180001
04-12-2-14-149 -h -00	1,02	PLC180001
04-12-2-15-104 -c -00	2,68	PLC180001
Razem	243,83	

Zarządzenie nr 28
Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
z dnia 02. grudnia 2014 r.

**dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania
wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki
leśnej na terenie RDLP w Krośnie**

znak: ZO-7324-23/14

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153), § 19 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wprowadzonego zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe oraz § 4 Instrukcji Ochrony Lasu tom. II, zarządzam co następuje :

§ 1.

Wprowadzam do stosowania „Wytyczne w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie” stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Celem opracowanych wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej jest:

1. Wdrożenie we wszystkich nadleśnictwach jasnych i precyzyjnych procedur służących uwzględnianiu wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej.
2. Zwiększenie różnorodności biologicznej, szczególnie o organizmy związane ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych RDLP w Krośnie.
3. Podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu ochrony gatunków zwierząt, roślin i grzybów chronionych oraz ich siedlisk a także siedlisk przyrodniczych, zwłaszcza priorytetowych, o których mowa w załącznikach do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania

lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. nr 77 poz. 510 z późn. zmian.).

§ 3.

Nadzór nad realizacją Zarządzenia powierzam Wydziałowi Ochrony Ekosystemów w RDLP w Krośnie.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Krosno, 02. grudzień 2014 r.

DYREKTOR
mgr inż. Bogusław Famielec

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 28
Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia
2014 r.
w sprawie zasad uwzględniania wymagań
ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu
gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.

Wytyczne
w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony
przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej
na terenie RDLP w Krośnie

I. Sposoby modyfikacji działań z zakresu gospodarki leśnej na obszarach sieci Natura 2000.

1. We wskazanych w planach zadań ochronnych lub planach ochrony miejscach występowania ptaków wymagających martwego drewna, owadów saproksylicznych oraz na siedliskach przyrodniczych, pozostawiać drzewa martwe i zamierające na pozycjach cięć (nie dotyczy sytuacji klęskowych oraz zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów) oraz nie prowadzić jednostkowych użytków przygodnych. Będzie to służyć zachowaniu bioróżnorodności oraz zapewnieniu właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, opisanego wskaźnikami wskazanymi w planach zadań ochronnych lub planach ochrony dla danego obszaru. W przypadku koniecznej wycinki pojedynczych drzew martwych i obumierających (np: powierzchnie robocze lub zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę) należy pozostawiać do naturalnego rozkładu ścięte martwe i obumierające drzewa, przy czym przyjmuje się następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: koszty ścięcia (ewentualnego odciążenia z drogi, szlaku) winny być odnoszone do grupy czynności O-GATUNKZ (typ planu OCHRL), MPK 2542.

2. Należy pozostawiać bez użytkowania ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych, zarówno na obszarach sieci Natura

2000 jak i poza nimi (w grupach nie mniejszych niż 6 arów). Należy pomierzyć i nanieść na LMN (atrybuty) wyłączone z użytkowania powierzchnie. Szczegółowy sposób nanoszenia na LMN został opisany w załączniku nr 1 do niniejszych Wytycznych.

3. Na siedliskach łągowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) należy pozostawiać w miarę możliwości strefy buforowe wokół potoków. W strefach tych nie będzie prowadzone pozyskanie drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu i konieczności usuwania zamierających i martwych drzew w celu ratowania pozostałych i niedopuszczenia do ustąpienia gatunku z siedliska. Strefy buforowe winny zapewniać odpowiednie warunki dla ochrony wszystkich elementów ekosystemów zbiorowisk łągowych i być oparte o naturalne ukształtowanie terenu. Szczegółowe parametry stref buforowych będą ustalane dla każdego nadleśnictwa na etapie sporządzania kolejnej rewizji p.u.l. W tym celu należy stworzyć warstwę *shp*. odcinków cieków (potoków) mieszczących się w granicach siedlisk łągowych. Odcinki tych cieków (potoków) będą stanowiły oś do tworzenia stref buforowych na siedliskach łągowych. W przypadku innych zinwentaryzowanych w terenie przedmiotów ochrony należy indywidualnie podchodzić do tworzenia takich stref buforowych. Jeśli biologia lub wymagania danego przedmiotu ochrony (np: biegacza urozmaiconego czy bezlistu okrywowego) uzasadniają rezygnację z użytkowania gospodarczego w strefach buforowych wokół potoków czy stromych stoków, należy wyłączyć te obszary z pozyskania, przy czym strefy wyłączone winny być odniesione do stwierdzonych miejsc występowania.

4. Należy podjąć działania, aby wyeliminować zrywkę korytami potoków (w ciągu

5 lat od momentu wejścia zarządzenia w życie). Nie należy prowadzić zrywki korytem potoku (cieku stałego), zrywka w poprzek potoków (cieków stałych) może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (przepusty, brody, itp.) lub w okresie zimowym przy zamarzniętym lustrze

wody i dużej pokrywie śnieżnej. Zasada ta winna być stosowana również poza obszarami sieci Natura 2000.

5. Każde nadleśnictwo w terminie do trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego zarządzenia winno wyznaczyć na swoim terenie ostoje ksylobiontów i ustanowić je w formie zarządzenia. Wykaz ostoi ksylobiontów należy dołączyć do „Programu Ochrony Przyrody”. Obszary uznane jako ostoje ksylobiontów winny być podczas najbliższej rewizji planu urządzenia lasu włączone do gospodarstwa specjalnego. Zatwierdzone ostoje ksylobiontów należy wyłączyć z pozyskania. Jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach (np: z przyczyn bezpieczeństwa publicznego, ochrony ppoż., przejezdności dróg, itp.) istnieje możliwość prowadzenia w nich cięć, nie mogą one jednak w żaden sposób naruszać charakteru ostoi. Ostoje ksylobiontów powinny w nadleśnictwie obejmować miejsca szczególnie cenne dla zachowania ciągłości występowania populacji tych gatunków w obszarze. Ostoje ksylobiontów nie muszą być rozmieszczone równomiernie na terenie nadleśnictwa (również w skali RDLP). W pierwszej kolejności należy je wyszukać i wyznaczyć w obszarach Natura 2000, gdzie powinny obejmować część zasobów chronionych siedlisk przyrodniczych, wymienionych w standardowych formularzach danych jako przedmiot ochrony w obszarze (symbol A,B,C).

Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

- a) drzewostany na siedliskach bagiennych, w uzasadnionych przypadkach (np. silnie osuszone, zdegradowane powierzchnie, szczególnie z drzewostanami w młodszych klasach wieku wymagającymi pielęgnacji lub drzewostanami do przebudowy) nadleśnictwo może nie włączać drzewostanów na siedliskach bagiennych do sieci ostoi.
- b) drzewostany na priorytetowych siedliskach przyrodniczych.
- c) rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody.
- d) drzewostany w strefach ochrony całorocznej gatunków roślin i zwierząt

podlegających ochronie strefowej.

- e) wybrane drzewostany, bądź ich fragmenty, głównie starszych klas wieku położone :
- w strefach ekotonowych (np. przy granicy las – pole, przy bagnach, jeziorach, rzekach, torfowiskach, innych zbiornikach wodnych, np. ppoż.),
 - na obszarach o zwiększonej trudności przy pozyskaniu i zrywce (zbocza, wąwozy, jary, tereny podtopione, itp.),
 - na obszarach z permanentnymi szkodami powodowanymi przez gatunki chronione (np. bobry, żubry, itp.).
- f) parki podworskie, zwłaszcza te o charakterze leśnym, obiekty związane z ochroną dziedzictwa kulturowego (np. grodziska, cmentarze).
- Z obszarów mających stanowić ostoje ksylobiontów należy wyłączyć:
- a) drzewostany na gruntach porolnych – zagrożone przez hubę korzeniową oraz planowane do przebudowy,
 - b) obszary o zwiększonej penetracji ludności (tereny przy szlakach turystycznych, ścieżkach rowerowych, drogach publicznych, liniach kolejowych (ze względu na ochronę ppoż. oraz bezpieczeństwo publiczne itp.),
 - c) drzewostany świerkowe i z przewagą świerka ,
 - d) drzewostany objęte zjawiskiem zamierania drzew o charakterze masowym,
 - e) drzewostany uznane za pierwotne ogniska gradacyjne.

II. Sposoby postępowania zapobiegającego przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej, ochrony pomnikowej.

1. W celu zapobiegnięcia przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej i pomnikowej wprowadzam obowiązek sporządzania szkiców terenowych dla

wszystkich pozycji rębnych oraz tych pozycji przedrębnych, na których zostały zinwentaryzowane przedmioty ochrony. Szkice winny być sporządzane przez leśniczego na etapie szacunków brakarskich w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (do czasu wprowadzenia do SILP wszystkich informacji o znanych przedmiotach ochrony wymienionych w POP leśniczy w trakcie szacunków brakarskich ręcznie nanosi na szkicu ich lokalizację).

Na szkicach należy zaznaczać stwierdzone podczas szacunków brakarskich nowe miejsca występowania gatunków chronionych, pozostawione do naturalnej śmierci fragmenty drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych i inne wyłączenia (np. strefy ekotonowe, bagna, oczka wodne, itp.), drzewa biocenotyczne (na pozycjach rębnych), przebieg szlaków zrywkowych, odnowienia naturalne, punktowe siedliska priorytetowe (np. jaworzyny).

Informacje o przedmiotach ochrony na powierzchni roboczej wraz z kopiają szkicu (lub jeden egzemplarz) winna być przekazana (za potwierdzeniem) wykonawcy prac przed ich rozpoczęciem.

2. Ochrona strefowa:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie wyznaczone strefy ochronne ustanowione przez konserwatora przyrody, zgodnie z pismem DGLP z dnia 02 stycznia 2006 r. zn. ZO-732-2-1/06.

b) należy przekazać ww. dane do leśniczych, przy czym leśniczy powinien otrzymać dane wyselekcjonowane tylko do prowadzonego leśnictwa.

c) do końca 2015 roku należy dokonać weryfikacji wyznaczonych stref pod kątem uzyskania współrzędnych gniazda. W przypadku stref kołowych po dokonaniu pomiaru współrzędnych geograficznych należy zaktualizować istniejącą w LMN warstwę dotyczącą stref ochrony całorocznej i okresowej i jednocześnie zgłosić oficjalnym pismem pomierzone współrzędne gniazda do RDOŚ w Rzeszowie. Jeśli przy strefach kołowych gniazdo zostanie zlokalizowane w innym wydzieleniu, niż wynika to z

zarządzenia lub decyzji o ustanowieniu strefy (nie dotyczy to zmiany numeracji wydzieleń w związku z rewizją pul), należy złożyć do RDOŚ wnioski

o likwidację starej i utworzenie nowej strefy, ze szczegółowym uzasadnieniem. Jeśli strefy zostały wyznaczone ze wskazaniem graficznym wydzieleń, nie zachodzi potrzeba informowania RDOŚ w Rzeszowie o zmianach w lokalizacji gniazda, jeśli te zmiany mieszczą się w ramach utworzonej strefy. W przypadku przeniesienia gniazda poza strefę, należy złożyć wniosek o likwidację dotychczasowej i jednocześnie utworzenie nowej strefy. Zalecane jest wnioskowanie o tworzenie stref opartych o granice wydzieleń czy też inne, czytelne w terenie granice. W kolejnych latach należy dokonywać sprawdzenia lokalizacji gniazda (raz w roku). Zasady ewidencjonowania w SILP i LMN stref całorocznych i okresowych zostały opisane w załączniku nr 1 do Wytycznych.

d) plany cięć pielęgnacyjnych i rębnych, na etapie ich tworzenia, winny być obowiązkowo weryfikowane pod kątem występowania stref wokół miejsc gniazdowania i terminów ochrony okresowej przez dział techniczny (dotyczy to również wszystkich korekt planów). Weryfikacja winna być oparta o szkic terenowy, o którym mowa w pkt 1 i odbywać się wg następującego schematu:

- przy zatwierdzaniu pozycji cięć do wniosku na następny rok jeden egzemplarz każdego sporządzonego szkicu jest przedkładany w nadleśnictwie do merytorycznego sprawdzenia (potwierzonego parafką) przez pracownika zajmującego się ochroną przyrody. Pracownik ten winien określić możliwy termin uruchomienia pozycji (z uwagi na okresową ochronę strefową) a w przypadku niewprowadzenia aktualnych danych o zinwentaryzowanych przedmiotach ochrony do SILP sprawdzić, czy wszystkie zinwentaryzowane przedmioty ochrony są uwzględnione na szkicu.

- przed uruchomieniem pozycji inżynier nadzoru, w oparciu o zaparafowany przez pracownika ds. ochrony przyrody szkic terenowy, kontroluje w terenie poprawność wyznaczenia zabiegu pod kątem przestrzegania ograniczeń związanych ze zinwentaryzowanymi

przedmiotami ochrony przyrody oraz weryfikacyjnie sprawdza, czy na pozycji cięć nie występują dodatkowe, dotychczas niezainwentaryzowane przedmioty ochrony. W sytuacji, gdy szkic terenowy nie został sporządzony w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (przedmioty ochrony zostały naniesione ręcznie), sprawdza również poprawność zaznaczenia lokalizacji tych przedmiotów na szkicu względem ich rzeczywistego położenia w terenie. Weryfikacja dotyczy także innych elementów ekosystemów leśnych mających wpływ na zachowanie lub zwiększanie bioróżnorodności, m.in.: pozostawianie 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 i poza nimi, pozostawiania stref buforowych wzdłuż potoków na siedliskach łągowych oraz ze względu na wymagania konkretnych przedmiotów ochrony, miejsc występowania gatunków chronionych ujętych w POP, pozostawiania drzew ekologicznych, drzew martwych i obumierających na siedliskach przyrodniczych.

3. Stanowiska chronionych zwierząt, roślin, grzybów, pomniki przyrody i inne osobliwości przyrodnicze:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie dane o przedmiotach ochrony

i osobliwościach przyrody zawarte w POP,

b) na etapie szacunków brakarskich należy sukcesywnie weryfikować dane o przedmiotach ochrony i osobliwościach przyrody wymienionych w POP w celu ułatwienia prac związanych z właściwą realizacją zadań z zakresu pozyskania drewna i następnie nanosić te dane na LMN (w tym pomierzone współrzędne geograficzne),

c) w każdym nadleśnictwie winny być wdrożone rozwiązania zapewniające bieżącą znajomość wszystkich zainwentaryzowanych przedmiotów ochrony na terenie danego leśnictwa przez właściwego leśniczego.

4. W przypadku nieumyślnego wycięcia lub zrywki drzew stanowiących mikrosiedliska gatunków chronionych zwierząt, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, gatunków chronionych roślin oznaczonych symbolem (3) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014, poz. 1409) oraz gatunków chronionych grzybów oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014, poz. 1408), należy pozostawić wyciętą sztukę w miejscu ścięcia lub, w przypadku wykonania zrywki drewna, przetransportować do najbliższego drzewostanu o zbliżonych warunkach siedliskowych, z którego pochodziło drzewo. W przypadku zaewidencjonowania pozyskania i zrywki drzewa stanowiącego mikrosiedlisko gatunków, o których mowa wyżej, należy przyjąć następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: rozchodem wewnętrznym z kierunku 16 (potrzeby własne) pobrać na leśnictwo i przypisać do typu planu OCHRL, grupy czynności O-GATUNKZ (zwierzęta) O-GATUNKO (rośliny i grzyby), MPK – 2542. Jeśli pozyskanie drzewa stanowiącego mikrosiedlisko ww. gatunków nie zostało jeszcze zaewidencjonowane, należy poniesione koszty odnieść bezpośrednio do grupy czynności odpowiednio: O-GATUNKZ lub O-GATUNKO, MPK 2542.

III. Sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego w rezerwach przyrody, stanowiskach chronionych grzybów, roślin, zwierząt, w strefach ochrony okresowej i całorocznej, w odniesieniu do pomników przyrody, itp.

Zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego należy do obowiązków zarządzającego gruntem. Za zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego uznaje się sytuację zagrażającą życiu lub zdrowiu wielu osób lub mieniu w wielkich rozmiarach. Zagrożenia takie mogą stanowić m.in. uszkodzone z

różnych powodów lub niestabilne drzewa rosnące w bezpośrednim sąsiedztwie dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań, itp.

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy określone w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Nie dotyczą one jednak prowadzenia akcji ratowniczych oraz eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego (art. 15 ust. 2 pkt. 3 cyt. Ustawy). Wobec powyższego działanie polegające na ścięciu takich drzew jest związane z bezpieczeństwem publicznym i nie dotyczą go zakazy o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Natomiast usunięcie ściętych drzew poza obszar rezerwatu jest czynnością odrębną, niezwiązaną z bezpieczeństwem powszechnym i wymaga uzyskania zgody odpowiednich organów.

Tryb postępowania podczas ścinki uszkodzonych i niestabilnych drzew rosnących w rezerwach przyrody w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych:

1. Lustracja terenowa raz w roku, w terminie wynikającym z IOL.
2. Szczegółowa inwentaryzacja drzew uszkodzonych i niestabilnych rosnących w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań itp. (w pasie do dwóch wysokości drzew w drzewostanie), obejmująca ustalenie liczby drzew koniecznych do usunięcia, gatunku, pierśnicy, adresu leśnego, szczegółowy opis z wyszczególnieniem uszkodzenia lub niestabilności oraz dokumentację fotograficzną.
3. Ustalenie terminu ścinki ww. drzew i miejsca ich pozostawienia (w obrębie rezerwatu przyrody - dotyczy obalenia na drogę czy udostępniony szlak).
4. Poinformowanie oficjalnym pismem RDOŚ w Rzeszowie o planowanej wycince drzew, z podaniem terminu prac oraz szczegółowej inwentaryzacji, o której mowa w pkt 2. Pismo należy wysłać w takim terminie, aby wpłynęło do RDOŚ w Rzeszowie co najmniej miesiąc przed planowanymi pracami (konieczna zwrotka). Pismo to wyczerpuje konsultacje z RDOŚ, o których mowa w pkt 3 uzgodnień pomiędzy RDOŚ w Rzeszowie a RDLP w Krośnie z dnia 15 grudnia 2009 roku.

1. Po zakończeniu prac należy złożyć w terminie do 30 dni sprawozdanie do RDOŚ w Rzeszowie. Sprawozdanie winno zawierać szczegółowy opis działań, ze szczególnym uwzględnieniem pozostawienia na terenie rezerwatów ściętych drzew. Zaleca się wykonywanie dokumentacji fotograficznej pozostawionych w rezerwacie ściętych drzew, która winna być przechowywana w POP.

6. W razie konieczności natychmiastowego usunięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu należy ograniczyć procedury do działań opisanych w pkt 2, poinformowania telefonicznego RDOŚ w Rzeszowie z adnotacją o rozmowie na dokumencie z inwentaryzacji, ścięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu publicznemu i sporządzeniu sprawozdania, o którym mowa w pkt 5.

W przypadku konieczności usunięcia drzew uszkodzonych lub niestabilnych rosnących w pobliżu dróg lub udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań mieszkalnych, itp. w strefach ochrony całorocznej i okresowej w okresie obowiązywania zakazów, o których mowa w art. 60 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, a także w miejscach występowania gatunków chronionych, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz w przypadku konieczności ścięcia pomników przyrody, należy uzyskać zgodę właściwego organu ds. ochrony przyrody.

IV. Sposoby prowadzenia monitoringu wybranych form ochrony przyrody.

Monitoring wybranych form ochrony przyrody dotyczy rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000, pomników przyrody oraz roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zlokalizowanych na gruntach SP zarządzanych przez PGL LP. Należy go prowadzić w sposób opisany w pkt. 2 części IV tomu I IOL. W celu ujednolicenia i wypełnienia zapisów IOL należy stosować następujące zasady:

1. Rezerваты przyrody:

Lustracje należy wykonywać zgodnie z pkt. 2.1. części IV IOL. Wzór notatki z lustracji rezerwatu stanowi załącznik nr 2 do Wytycznych. W przypadku stwierdzenia niewłaściwego stanu zachowania głównego przedmiotu ochrony w rezerwacie przyrody, należy poinformować do dnia 31 października RDOŚ w Rzeszowie, opisując zagrożenie oraz proponowane zabiegi.

2. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów:

a) informacje o nowych miejscach występowania zwierząt, roślin i grzybów winny być zgłaszane do nadleśnictwa w formie pisemnej i zawierać następujące informacje: gatunek, jego liczebność lub forma występowania (np. pojedynczo, grupowo, płaty), dane adresowe miejsca występowania (leśnictwo, oddział, pododdział a dla roślin, grzybów i zwierząt ksylobiontycznych współrzędne geograficzne), data przeprowadzenia obserwacji, osoba przeprowadzająca obserwację. W przypadku zwierząt nowe miejsce występowania oznacza pojawienie się gatunku, o którym mowa w IOL w pkt. 2.4.2., na terenie nadleśnictwa, w którym do tej pory nie był wykazywany (POP).

b) informacje na temat stanu obiektu dotyczą ustanowionych stref ochrony zwierząt, w tym ptaków, roślin i grzybów. Wzór notatki dot. stanu obiektu zawiera załącznik nr 3 do niniejszych Wytycznych.

DYREKTOR
mgr inż. Bogusław Famielc

